ملكة تيتؤن

عادل شيخاني

پڕۆژەی خوێندنەوە بۆ هەموان
زنجیرە کتێبەکانی بڕیار «١٦»

بڕیار

ململانێکانی ئەوینداران

عادل شێخانی

٢٠١٥

ناوی کتێب: مەملەکەتی ئەوین

نووسینی: عادل محمد شێخانی

دیزاین: گۆڤاری بڕیار

تیراژ: ٢٠٠٠ دانە

نۆبەی چاپ: یەکەم

ساڵی چاپ: ٢٠١٥

لە بەڕێوەبەرایەتی گشـــتی کتێبخانە گشـــتیەکان، ژمارەی سپاردنی (١٢٥٢)ی ساڵی ٢٠١٥ی پێدراوە

پێشکەشە بە تۆ ....

....

....

....

....

....

....

مەملەکەتی ئەوین

جیهانێکە لە گوڵ.......

دەریایەکە لە گوڵاو، بەهەشتێکە لە ئەوین....

باوەشێکە لە سۆز....

دەڤەرێکە بۆ پەپوولەو نیشتمانێکە بۆ دڵە سپییەکان!

قوتابخانەیەکە بۆ گەیشتن بە عیشقی حەقیقی و ئەوینی ڕاستەقینە!

شەهدی شیعری جوانو هەستی پاکە.....

وانەی سووتانو هەڵقرچانو ناڵەو تاسەیە!

بۆن و عەبیری ڕاستگۆییە!

چرپەی ژووانی ڕۆح و دیداری عومرە!

ئاشنابوونە بە مرۆڤ و ئاوێزانبوونە بە ڕۆح!

گەڕانەوەیە بۆ فیترەتی پاکو هەڵمژینی شنەی بەهەشت

و هاودەمی مرۆڤە بەهەشتییەکان!

تێکەڵبوونە بەو هەستە پاکو بێگەردو ڕاستەی، کانیاوی شیعرەکانی

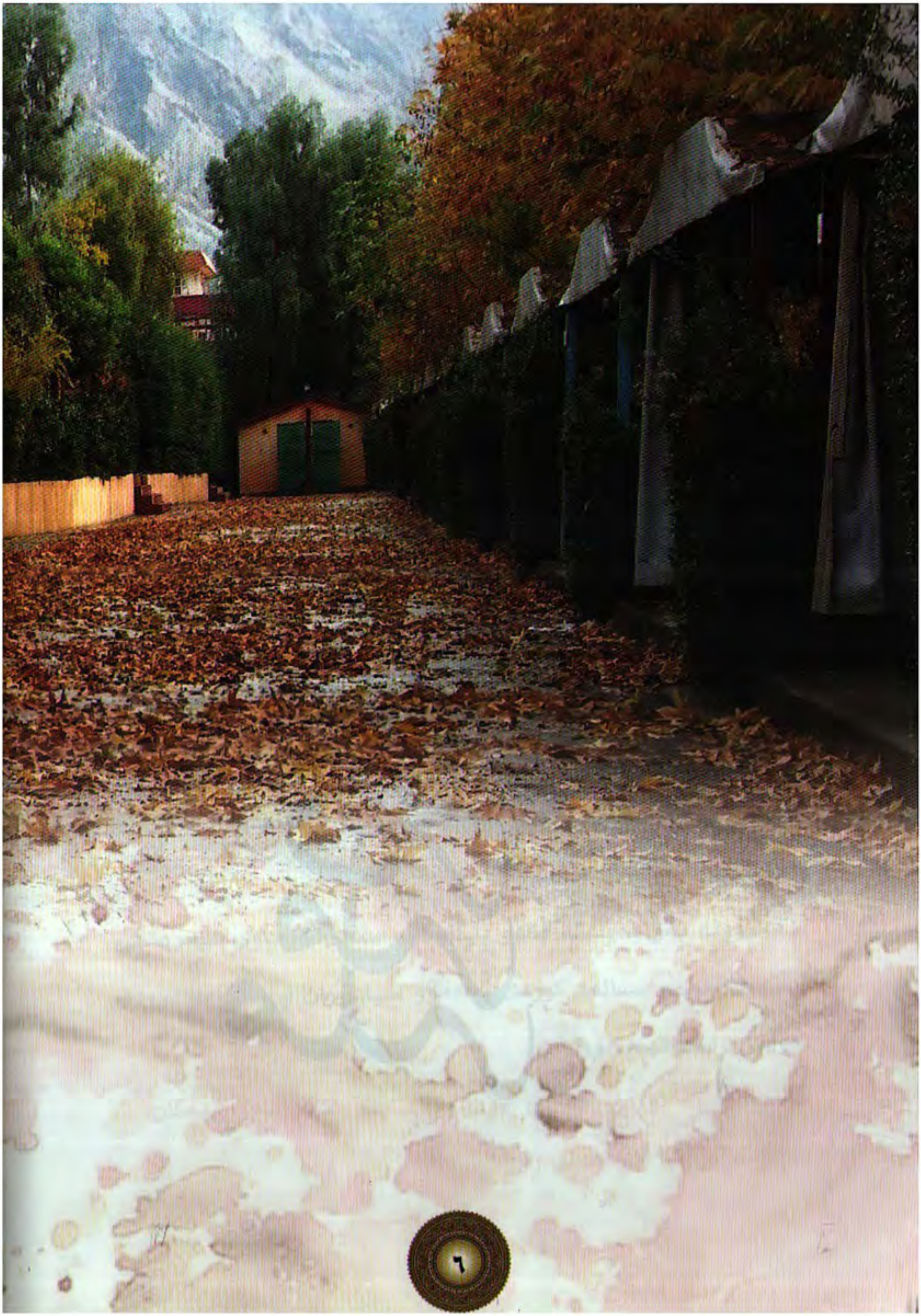
نالیو مەحویو سالمو کوردیو هەموو شاعیران و سرودو درودی

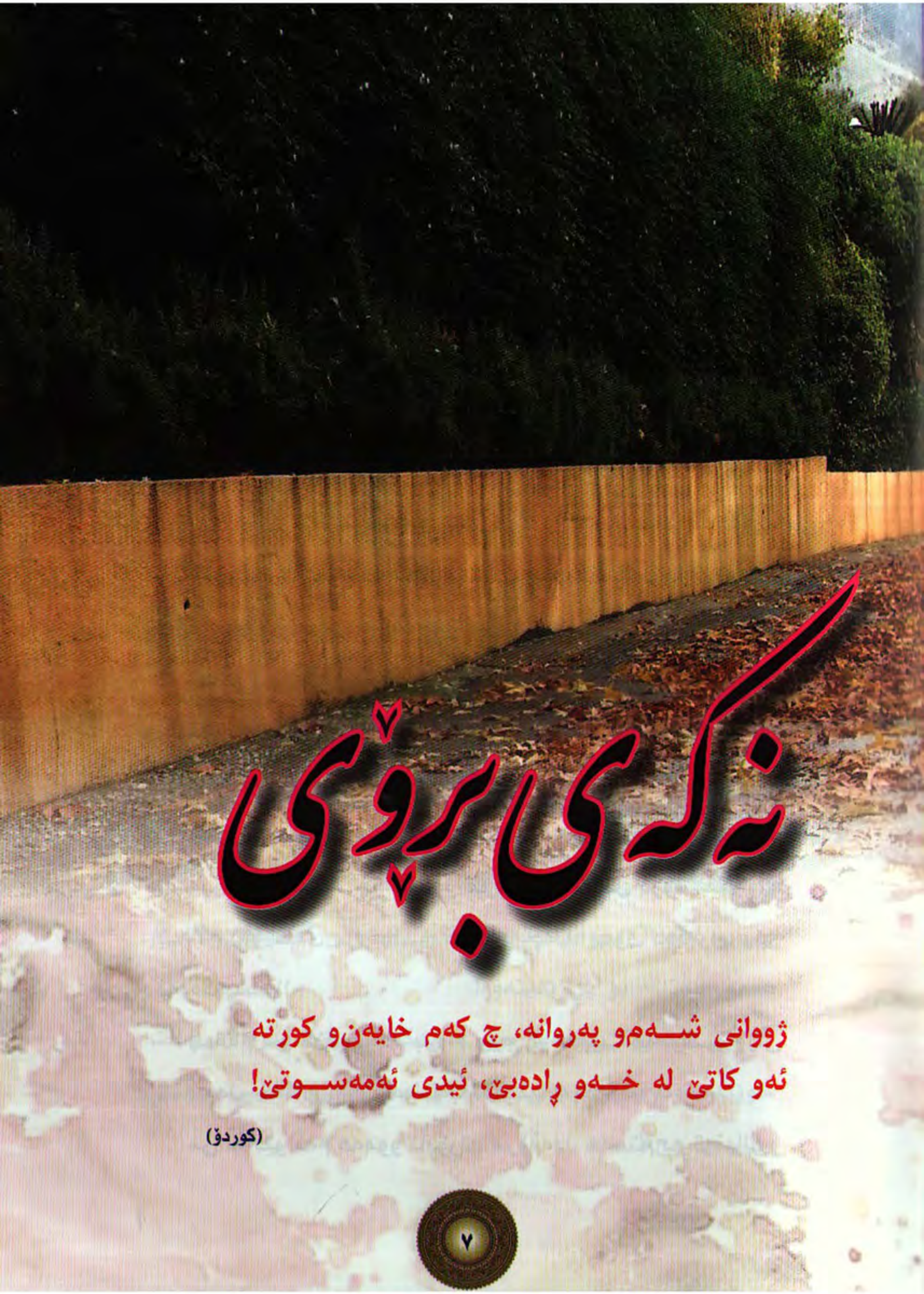
ئەوینی ڕاستەقینە بوون!

مەملەکەتێکە بۆ دۆزینەوەی خود، بۆ بینینی هەموو جوانییەکان،

بۆ ئۆخژنی دڵ و ڕاحەتی ڕۆح!

نەکەی بڕۆی

ژووانی شـەمو پەروانە، چ کەم خایەنو کورتە
ئەو کاتێ لە خـەو ڕادەبێ، ئیدی ئەمەسـوتێ!

(کوردۆ)

تۆ ئیتر بەرامبەر بە فرمێسکەکانی من بەرپرسیاری، چونکە من ئیتر ئاوێزانی ئەوینێکم ناتوانم چرکەیەك بێ ئەو بژیم!!

ئیتـــر بوخچەی هەموو خۆزگەو ئاواتەکانم داوەتە دەســـتت، مـــن مانـــدووی ڕێگایەکی دوورم، چەندین ســـاڵە بە دووی تۆدا وێڵبووم!

هێندەم چـــاوەڕوان کردی، خەریکبوو وەکو نێرگزەکەی نالی سۆمای چاوم سپی بێت!

هێنـــد مونتەزیـــری بـــوو، هەتا چاوی ســـپی بوو

نێرگز کە لەســـەر یەك قـــەدەمو دیدە چەقی بوو!

ئەوەی من دەیبینم، هەموو کەس نایبینێت، ئاســـاییە ئەگەر بە شێتم بزانن، لە وشەکانم تێنەگەن!

من بە شوێن سیمای مرۆڤەکاندا ناگەڕێم، شەیدای ڕووکەشەکان نیم، بە تەنیا ڕووخسارە جوانەکان سەرنجم ڕاناکێشن!!

مـــن لـــەو ڕۆژەوە دەگەڕێم کـــە لە مانای مرۆڤ گەیشـــتوم، ســـەیرە، خەڵکینە، خۆ هەموو مرۆڤەکان لە گڵ دروســـتکراون، بـــەڵام ئەو گڵەی من بۆنـــم کردبوو چەند بـــۆی دەگەڕام، پێی نەدەگەیشتم!!

بـــەڵام من کۆڵم نەدا، بڕوام وایە کە دەبێت هەمیشـــە وێڵی شتە بەنرخەکان بین! ئەوسا بە دەستیان دەهێنین!

من لە نێو ئەم هەموو ئاپۆڕای مرۆڤەدا، هەستم بە تەنیایی و

غوربەت دەگرد، شـــوێنێکم بۆ پشـــووی ڕۆحم دەستنەدەکەوت، دەمویست لە دەست مرۆڤەکان هەڵێم!

مرۆڤەکانم دەبینی تەنها بە شـــوێن جوانی ڕووخســـارەکاندا سەرگەردان بوون!

ئـــای لـــەو هەمـــوو جوانییـــەی بونـــەوەر... مـــرۆڤ چەند مەحرومیت!

بەڵام تیشکی جوانی نوری دڵەکان، خەندەی ئەفسوناوی لێوی مرۆڤە فریشتە ئاساکان، کەس لێی نەدەپرسی!

ئەو کاتەی کـــە دەمبینی مامەڵەی مرۆڤـــەکان تەنها لەگەڵ جەســـتەدایە، من وێڵو سەرگەردانی ئەو کەسە بووم کە مامەڵە لەگەڵ ڕۆحمدا دەکات، وەکو خۆت گوتت: ئەو کەسەی دەست لە ڕۆحم دەدات، پێش ئەوەی دەست لە جەستەم بدات!!

من ســـوتاوی ئەو گڕەم کە لە ناخمەوە ســـەری هەڵداوە، من شـــەیدای نوورم، ئەوەی شەیدای نووربێت، دەبێت باکی سوتانی نەبێت!

من عەودالی جوانێك نەبووم، من بە شوێن کەسێکدا دەگەڕام هەموو دونیام بۆ بڕازێنێتەوە!

چی قەدەرێکی ســـەیر بوو، لە یەکەم دیداردا پەراوی ڕۆحت خوێندمەوە، وەکو لێم بپرســـی تۆ لە کامیانی، طالیبی ڕوو، یا طالیبی ڕوح؟!

یەکێ عاشق بە خوو، یەك طالبی ڕوو

یەکێ مەجبووری بۆ، یەك مایلی ڕەنگ «مەحوی»

لە بیرتە گوتت هەندێك بە چاوو هەندێك بە گوێ شەیدا دەبن!

من هیچیان نەبووم، نە بە چاوو نە بە گوێ، بەڵكو بە ڕۆح!

تەنها مرۆڤە گەورەکانن کە نرخی هەموو شتێك دەزانن، هەموو وشەیەك، هەموو نیگایەك، هەموو چرپەیەك، هەموو هەستێکی پاك.

ئەوانن دەزانن خوداوەند چ بەهرەیەکی پێداون، چۆن خەڵاتی کردوون، هەربۆیە ئەگەر هاودەمی ڕۆحی خۆیان دۆزییەوە، ئیتر هەرگیز فەرامۆشی ناکەن، بۆ ساتێك لە یادی غافڵ نابن، وەکو مەحوی دەڵێ:

شوکور تۆ لە فکرم ناچی، ئەگەر چی من لە فکرت چووم

لە من غایب نەبی تۆ، بەسمە، با من بم لە تۆ غایب!

لەم ژیانەدا مرۆڤ چۆن دەتوانێت دوور لە کەسێك بژی کە هاودەمی هەناسەکانێتی، لە دژواری ئەم زەمەنە سەختەدا بەرەو کەناری دڵنیایی دەستی دەگرێت، ڕۆژانە ڕۆحی دەدوێنێ‌و لە باوەشی گەرمی وتەی شیرینی‌و هەستی پەپولە ئاسادا خەونەکانی چرۆ دەکەن!

لەم زەمەنی مادده پەرستی‌و ساختەکاری‌و مرۆڤانی هەزار

ڕوودا، چرایـــەك ببێتـــە هاودەمـــت، بەهەشـــتێك ببێتە ژوانت، باوەشـــێك ببێتـــە هێلانـــەت، فەرهەنگێك پەیڤی جـــوان ببێتە پەیامت، دڵێکی سپی، نیگایەکی شەرمن، خەندەیەکی ئەرخەوانی، هەمیشـــە وەکو پروشەی بارانێکی نەرم، سۆزو ئەوینت بەسەردا ببارێنێت، ئیتر دەبێت سەعادەت لەمە گەورەتر چی بێت؟!

ئـــای خوداوەندی گەورە، تـــۆ چەند میهرەبانیت، من ناتوانم بێ لوتفی تۆ ئەو ژیانە وێنا بکەم!

ئای ئەگەر لوتفی تۆ نەبا، لە چی دۆزەخێکدا دەبووم!!

ئێستا دەزانم ژیان بێ سۆزو میهرو ئەوین، ژیان بێ ئامانجی بەرز، بێ هەوڵو ماندووبوون.

بـــێ هاودەمو هـــاو ڕۆح، بێ دڵســـۆزیو ڕاســـتیو پاکی، واتە دۆزەخ!!

شـــەو درەنگـــە، چراکـــەم هێـــدی هێـــدی وەنـــەوز دەدات، پەروانەکانیش دەمێکە سوتاون.....

چەنـــد ســـاتێکی کەمەو ئـــەم چرایەی بەردەســـتم خامۆش دەبێـــت، بەڵام تکات لێدەکەم ئـــەو چرایەی کە تۆ لە نێو دڵمدا هەڵتکردووە، نەهێڵی خامۆش بێت..

من ئیتر شەیداو عاشقی ئەو چرایەم.....!

ڕۆحم وابەســـتەی پەیامە زیوینەکانی تۆیە، شەپۆلی نیگای پڕ میهرو ســـۆزی تۆ بۆ من خۆری هەموو ئاواتو خۆزگەکانمە،

هەرگیز لەو چرایە مەحروومم نەکەیت..

نەکەی بە تەنیا لە تاریکستاندا بەجێمبهێڵی..

نەکەی دەســـتم بەردەیو لە نێوەڕاستی ڕێگادا، ماڵاوایيم لێ بکەی..

تکادەکەم هاوڕێم بە، تا دواساتەکانی تەمەن، تا نێو باخەکانی بەهەشت..

لەم سەفەرە موبارەکەدا هاودەمو هاوڕازم بە..

شـــەو درەنگە چاوەڕوانی بەرەبەیانێکی نوێم، لە چاوەڕوانی تۆدا!!

بە ئاواتی ڕۆژێکی نوێ، ڕووەو ئاسۆ بێدارم!

من دەزانم خۆشەویستەکانمان هەرگیز دڵیان نایات بەجێمان بێڵن..

من دەزانم تۆ هەرگیز من جێناهێڵی..

مـــنو لاشـــەی پەپوولـــە ماینـــەوە بـــەس
شـــەوی دووری شـــەمیش تـــواوە لـــە کـــۆڕا.

(هێمن)

شەیدای گوڵاوم نەك گوڵ

سەرەتا پێستی مرۆڤەکان سەرنجی ڕادەکێشام، بە تەنها تەماشای ڕووکەشی جەستەی مرۆڤەکانم دەکرد، پاشان زانیم کە ڕۆحێك لە ژێر پێستو ڕووپۆشی مرۆڤەکاندا هەیە، وەلێ دواتر زانیم کە بە پێچەوانەوەیە، لە حەقیقەتدا ڕۆح دەکەوێتە سەر پێستی مرۆڤەکان.. ئەوە ئێمەین کە نایبینینو تەنها پێستی ناسكو جوان فریومان دەداتو ناتوانین بە ڕۆحەجوانەکان ئاشنا بین!

یەژن پادشایەك دوو کۆیلەی هەبوون، یەکێکیان زنجییەکی ناشیرینی ڕەش پێست، بەڵام ئاکارجوان، ئەوی دی جوانو قەشەنگ وەلێ بەد کردار!

جارێکیان شا کۆیلە جوانەکەی بۆ کارێك ناردو کۆیلە ناشیرینەکەشی بانگ کردو پێی گوت:

من دەزانم تۆ کۆیلەیەکی ژیرو شارەزای، بەڵام هاوڕێکەت هەرچی ناوو ناتۆرەو سیفەتی خراوە دەیخاتە پاڵی تۆو تۆ بە کەسێکی دزو بێ شەرموحەیا ناودەبات، ئەمە چۆنە، ئایا ڕاست دەکات؟!

شا، ویستی بەم قسانەی تورەی بکاتو دەماری ڕقو تورەییو تۆڵەسەندنی بوروژێنێ، تا ئەویش دژ بە هاوڕێکەی قسان بکات!!

بەڵام وەڵامی ئەو چاوەڕوان نەکراو بوو!

گوتی: گەورەم هەموو ئەوەی هاوڕێکەم دەیڵێ ڕاستن، بەڵکو زێتر لەوەی کە بۆی باسکردووی خووڕەوشتی خراپم هەن، وەلێ ئەو لەبەر باشی خۆی زۆرێك لە خووڕەوشتە خراپەکانی منی

باس نەکردووەو تەنها کەمێکی درکاندووە!

پاشا گوتی: باشە، کەواتە وەکو چۆن ئەو عەیبەکانی تۆی بۆ باسکردووم، تۆش چەند عەیبێکی ئەوم بۆ باس بکە.

گوتی: گەورەم لە عەیبەکانی ئەو ئەوەیە کە کەسێکی خۆشەویستو بەوەفاو بەخشندەیە، هەروەها دوو عەیبی تریشی هەن ئەویش قوربانیدانو خۆبەکەمزانین!

دواتر هەموو سیفەتە جوانەکانی ڕیزبەندی کردو بە جوانترین شێوە وەسفی کرد!

لەووەدوا، شا ئەمی نارد بۆ کارێکو کۆیلە جوانەکەی بانگ کردو پێی گوت:

ئەو کۆیلە ڕەش پێستە ناشیرینەی هاوڕێت، بە ناشیرینترین شێوە وەسفی کردیتو هەرچی سیفەتی خراوە بە تۆی بەخشیوەو تۆی بە کەسێکی زۆر بەدڕەفتار بە من ناساند، لە کاتێکدا من تۆ بە کەسێکی زیرەکو بەهرەمەندو پێچەوانە بە قسەکانی ئەو دەبینم!

هەر لەگەڵ بیستنی قسەکانی شادا یەکسەر دەریای توڕەیی هەڵچوو، بە شێوەیەک کە کۆنترۆڵی خۆی لە دەستداو بە لێشاو دەستی بە قسان کرد، لەلایەک باسی باشیو سیفەتە باشەکانی خۆی دەکردو لە لایەک هەرچی سیفەتی ناشیرین بوو دەیخستە پاڵ هاوڕێکەی، هیچ عەیبو عارێک نەما نەیداتە پاڵی!

لێرەدا پاشا فەرمانی دا لە کۆڕو مەجلیسی شاهانەی وەدەرنێن، پێی گوت: ئەی خاوەنی نەفسێکی پیسو بۆگەن، هەرچەندە ڕووخساری ئەو پیاوە ڕەشە، بەڵام ناخی سپیترە لە بەفر! تۆش هەرچەندە ڕووخسارت سپییە، وەلێ دڵت تاریکو ڕەشە، ئاوابە لەبەرچاوم‌و ئیدی جارێکی تر نەتبینم!

ئەم چیرۆکە زۆر جێگای سەرنجە! مرۆڤبوون زۆر سەختە! مرۆڤ بە سانایی ناتوانێت مرۆڤ بێت، تا ئێمەش مرۆڤ نەبین، ناتوانین مرۆڤەکان بناسین!

حەکیمێک بە نوێژی نیوەڕۆ بە چرایەکەوە بە نێو کوچەو کۆڵانەکاندا بە عەودالی دەگەڕا!

لێیان پرسی: بۆچی دەگەڕێیت کون بە کون، بەم ڕۆژی ڕووناکە ئەم چرایەت بۆ هەڵگرتووە؟

- لە مرۆڤ دەگەڕێم، مرۆڤ!

- سەیرە، مەگەر ئەم هەموو مرۆڤە نابینیت؟ ئەم بازاڕە گەورەیە نابینیت کە پڕە لە مرۆڤ؟

- نا، نا، ئەم کارە بەو شێوەیە نییە کە بۆی دەچن، من بەشوێن مرۆڤێکی ڕاستەقینەدا عەودالم، ئەگەر ئەو مرۆڤەم دەستبکەوێت، ئامادەم ببمە خۆڵی ژێر پێیەکانی!

ئای کە وتەیەکی بەرزە: ئەگەر ئەو مرۆڤەم دەستبکەوێت، ئامادەم ببمە خۆڵی ژێر پێیەکانی!

ئەوینی وەها مرۆڤێك ئەوینێكی هێندە مەزنە، بە شێوەیەك گەیشــتن بە وەســڵی ئەو مرۆڤە ئاواتێكــی مەزنە، ئەگەر دوای مردنیش بێتە دی بۆیە نالی دەڵێت:

یــا توربەتــێ، یا غوربەتــێ، یا ڕێ بشــكێنین
هــەر مونتەزیرە نالی، ئەگــەر مردوو ئەگەرما

مەولانای ڕۆمی دەڵێت: خەڵكی تەماشای جوانی پەرداخەكە دەكەن، وەلێ من مەفتونی ئەو شەرابەم كە تێیدایە، چ سودێكی هەیە ئەگەر پەرداخەكە زێڕ بێو ئەوەی نێوی سركە!؟

ئــەو دەڵێــت: وێنەو جوانی نماو ڕووكەشــی مــرۆڤ، وەكو نەخــشو نیگاری ســەر پەرداخەكــە وان، وەختێك پەرداخەكە دەشــكێت، ئیدی نەخشو نیگار ئاوا دەبــن، كەواتە تۆ وەدووی شتێكدا بگەڕێ كە ئاوا نابێت!

دەبــا ئێمــەش چراكەمان هەڵگرینو بۆ گەیشــتن بە مرۆڤ عەودالبین!

تا نەیاندۆزینەوە، تا پڕ بە ســینەمان بۆنی مرۆڤ نەكەین، تا لە باوەشی سۆزو میهرەبانی مرۆڤە ڕاستەقینەكاندا پشوو بە ڕۆحمان نەدەین، تامی ژیان ناكەین!!

با ماندوو نەبین، با هەموو دەشتو دەرێك بگەڕێین، لە هەموو ماڵو لەودیوی هەموو دەروازەیەكەوە بگەڕێین، با عاشقی مرۆڤ بینو لە پێناو گەیشتن بە ئەودا هەموو قوربانییەك بدەین...

ئازیزی من..........

گوڵاو تەنها وێنەی گوڵ نییە، بەڵکو فرمێسکی قەتیس ماوی سـەدان گوڵەباخی سـوتاوە، کە لە ئەویندا تواونەتەوەو بوون بە ئاو، بۆیە هەموو بوونەوەر گوڵاو پرژێن دەکەن!!

من بۆ گەیشـتن بە تۆ، ڕێبوارێکی ماندوو نەناسـم، ئەوینی گەیشتن بە تۆ ڕازاوەترین خەونی ژیانمە، ئەو ئەوینە تێکەڵ بە خوێنو گۆشـتم بووە، لە نێو پێڵووی چاوەکانمدا، لە تروسکەی سـۆمای دیدەمـدا، وەکو ئەسـتێرە دەدرەوشـێتەوە! تێکەڵ بە هەناسەکانمە، لە نێوەڕاستی دڵمدا نەخشاندوومە!

هەموو بەربەستەکانم وەلا ناوە، چونکە دەزانم ئەگەر بەردو زیخی ئەم بەرو ئەوبەری چەم نەبا، هەرگیز دەنگی خوڕەی ئاو هێندە خۆش نەدەبوو!

من لە دووری تۆ، دەربەدەرو بێ ماواو بێ مەسکەنو ئاوارەم، من هەتا ناسـنامەی مرۆڤانـەی خۆم نەدۆزمەوە، ناگەم بە تۆ.. منی بچوك ناگەم بە تۆ..

لـە قـوربـی «قـاب قـوسـیـن»ی دوو ئـەبـرۆت

مـنـی «أدنـی» چ دوورو دەربـەدەر مـام.. «نالی»

کەواتە دەبێت هەموو ئازارێك قبوڵ بکەم!

بەڵکـو هەموو زەحمـەتو ئـازارو ناڕەحەتییەك بەوپەڕی ڕێزو شەرەفمەندییەوە پەسەند بکەم!

مەحوی ئاسا دەڵێم:

لەسەرخۆچوونە،شەیدابوونە،قورپێوانە، سووتانە

هەتا مردن،مەحەببەت ئیشی زۆرە، ڕیزی لێدەگرم

تۆ پێت وایە پەشیمان دەبمەوە؟

دەکرێ شەیدای نوور پشت لە ڕووناکی بکات؟

دەبێت سوتاوی ئەوینی حەقیقی، ئەوینداری فەرامۆش بکات؟

کەس دەتوانێ بێ ڕۆح بژی؟ تۆ سەرچاوەی ڕۆحو گیانی منی!

ئیتر قەت مومکینم نابێ، خەیاڵی تۆ لە دڵ دەرکەم

چ کەس؛ بێ قووتی ڕۆح،ناشێ بژی هەرگیز لە دنیادا.. «کوردی»

تکا دەکەم بێ هیوام مەکە، هەمیشـــە پێم دەڵێی ئەم ڕێگایە ســـەختە، بەردەوامبوون زەحمەتە دڵنیابە دەزانم، لە خۆڕا ئەم ڕێگایەم هەڵنەبژاردووە، دەزانم چ ڕێگایەکی خەتەرناکە.

دەمێکە ئەم دێڕە شیعرەی نالیم لەسەر زارە:

بۆ هەرکەسێ مەبذولە طەریقێکی ئەمانەت

هەر عاشقی بێ چارە لە ڕێی خەوفو خەتەرما

پەیمانـــت پێ دەدەم، لە پێناوی گەیشـــتن بە تـــۆدا، هەموو خۆشیو هەواو ئارەزووەکانم وەژێر پێی بخەم!

ڕۆژانە بەرەو ئاســـمان هەڵکشێم، بە پێپلیکانە نورانییەکاندا بەرەو نـــوری خودایی پلە پلە بەرز ببمەوە، دڵنیابە من بڕیارم داوەو پەروەردگاری میهرەبانیش شاهیدە!

من دەزانم لە ڕێگای خۆشەویستی خوداوە نەبێ، ناگەم بە مرۆڤبوونی خۆم، تا ئەو خودا گەورەیە نەناسم خۆم نادۆزمەوە، بۆ گەیشتن بە ڕازیبوونی خودا، ئامادەم بەڕاستی هەموو شتێك فەرامۆش بکەم، چیم فەرمان پێ بکات، بە دیدەم ئەنجامی دەدەم، گەر وامان کرد، خوداوەند زۆر لەوە بەخشندەو میهرەبانترە کە دووبارە دڵی دڵشکاوێك بشکێنێ، بەڵام ئەگەر ئێمە بەڕاستی خۆشەویستیو ئەوینی ئەو خودایە بە دەستبهێنین.

نەك وەکو ئەو کابرایەی کە نوێژی دەکردو مەجنونی لەیلێ بەسەر بەرماڵەکەیدا تێپەڕیو ئەویش نوێژەکەی بڕیو پێی گوت: ئاخر نەفام من لەگەڵ خودای خۆمدا لە ڕازو نیازدا بووم، تۆ چۆن ئەو پەیوەندییەت پچڕاند؟

مەجنون گوتی: "هەیهۆو کابرای لە هیچ حاڵی نەبوو پێم سەیرە، من عاشقی عەبدێکم، تۆم نەبینیو لە تاوی ئەویندارەکەم هیچ بەدی ناکەم، چما تۆچۆن عاشقی خودایتو منت بەدی کرد؟»

ئەو کاتەش دەگەمە بەردەرگای دیوەخانەکەت، وەکو ئەویندارەکەی مەحوی پێم نەڵێی:

.... منو تۆ ئافتابو سایە تیمسالین
جەنابی من کە دەرکەوتم، دەبێ تەشریف تۆ بڕوا
من ئیدی ئەو هەوارە جێناهێڵم،......
ناتوانم ئەو ژووانە فەرامۆشکەم!!

دەروێشی منداڵم
گەر سێوێک بوو لەتی دەکەم
لەتێک بۆ خۆم لەتێک بۆ تۆ
بزەیەک بوو لەتی دەکەم
لەتێک بۆ خۆم لەتێک بۆ تۆ
خەفەتێک بوو، بەشت نادەم
هەڵیدەمژم وەک دوا پەتۆ!
- پەشێو -
٣١

گەر بتەوێت هەمیشــە وەکو منداڵ مامەڵە بکەیت، هەمیشە دڵت منداڵانە بێتو هەســتو نەســتو ئەوینو خۆشەویســتیت زادەی دڵی منداڵێك بێت، وەکو منداڵەکان بدوێیت، وەکو ئەوان پێ بکەنیت، وەکو ئــەوان تورە بیت، وەکو ئەوان بگریت، پاكو بێگەردبیت وەکو ئەوان!

ئــەوا دەبێت زۆر زەحمەت بکێشــی! بســوتێیو وێڕای لێوت دەبێت ڕۆژانە دڵت هەڵقرچێنی!!

گــەورەکان کاتی ئەوەیــان نییە لە پێکەنینــی تۆ تێبگەن، چونکە ڕووی ناشیرینی خۆیانی تێدا دەبینن!

گــەورەکان نایانەوێت لە گریانی تۆ بگەن، چونکە دەریایەك لە هەســتو ئەوینی پاکیان پێویســتە! ئەی نابیســی شەوانە تا بەرەبەیان منداڵەکان دەگرین.. تەنها وا دەزانن ئەوان بۆ شــیر دەگرین!

نــا ئازیزەکەم، منداڵەکان دەیانەوێــت هەموو جیهان ڕەنگی وەکو ڕەنگی شیر بێت!

هەربۆیە بە ئاسانی ژێر نابنەوە!

هەموو گەورەکان دەزانــن، منداڵ چەند پاكو بێگەردە، دڵە بچکۆلەکەیــان چەنــدە گەورەیــە، چەندە میهرەبانــە، نیگایان چەندە ڕووناکە! ڕووخساریان چەند نورانیە!

بەڵام گــەورەکان ناتوانن چی دی پاکبن وەکو منداڵ! یاخود خۆیان نایانەوێت!

هەمیشــە خوداوەندیــش دەیەوێت ئێمە منــداڵ بین «كیوم ولدته أمه» *

كاتێــك منداڵێك ماچ دەكەیت، دواتــر پێی بڵێ: ئادەی تۆش ماچمكە!

چەند بە پاكی، چەند بە ناسكی لێوی دەنێت بە ڕوومەتتەوە!

پێی بڵێ: دەســتكە ملم، دەست لەملانم بە، چەچە بچكۆلەكانی چۆن دەخاتە سەرشانت، سەرە بچكۆلەكەی چۆن دەكاتە سەر سینەت!

چەند جیاوازن ئێوە لە گەورەكان؟!

كاتێك گەورەیەك ماچم دەكات، باوەشم پێدا دەكات، خەریكم دەخنكێم!!

بــەڵام من هەرچەندە گەورەكان ئازارم بدەن، من هەمیشــە هــەر بە منداڵــی دەمێنمەوە، دڵی منداڵی خــۆم ناگۆڕمەوە بە هەموو دونیا، هەرگیز وەكو گەورەكان ئەویندارى ناكەم، چونكە باوەڕم پێی نیە!!

هەرگیــز وەكو گەورەكان تەماشــا ناكەم، تــا كەس لە نیگام نەترسێ!! هەرگیز وەكو گەورەكان نادوێم، تا دڵی كەس بریندار نەكــەم، كــەس لە خــۆم نەتۆرێنــم! هەرگیز وەكو گــەورەكان تورەنابم، چونكە ئەوان كە تورە دەبن، نازانن دەڵێن چی!! هەموو سنورەكان دەبەزێنن، بۆ سەركەوتنی خودی خۆیان هەموو شتێ دەكەن، هەموو بەهاكانیان دەخەنە ژێر پێڵاوەكانیانەوە، هەموو شتە گرنگەكان لە دەست دەدەن!

زۆر لــه خۆیــان ڕازین به وێنــەی گەڵازەردەکانــی پاییز، بە نەزەری خۆیان بوونەتە ئاڵتون، بۆیە وەها زەردن، وەلێ شنەبایەکی خەزان دەیانخاتە خوارێ! لە شوێنێکی نزم فڕێیان دەدا!

گەورەکان بۆیان بکرێت بۆ ساتێکی توڕەبوونی خۆیان، جیهان دەسوتێنن!

ئیتر پێم نالێی ئەوان ئەوینو خۆشەویستی لە کوێ دەزانن؟!

ئێمــە بۆ چەنــد ســاتێکی کــەم توڕەدەبینو پــاش چەند چرکەیــەك دەســت دەکەینــەوە ملــی یەکتــرو هیچ لــە دڵە بچکۆلەکەماندا هەڵناگریــن، نایەڵین ڕقوکینە لەگەڵماندا بێتە ژێر پەتووەکەمانەوە!

لەبەرئــەوە لەگەڵ سەرخســتنە سەرســەریندا دەچینە نێو قوڵایی خەوێکی ئەرخەوانی!

ئێستاش چیرۆكو شــیعری منداڵان دەخوێنمەوە، تەماشای کارتۆنی منداڵان دەکەم، خەندەی منداڵێك، نیگایەکی منداڵانە، تەوقــەی منداڵێــك لــە ئامێزگرتنــی منداڵێك، لە هەرە شــتە بەهادارەکانی ژیانمە!

دەزانم ژیان بەمجۆرە ســەختە، هەمیشــە منداڵــی دژوارە، وەلــێ ئــەوە ئیختیاری خۆمە، بەم کارەم ئاســودەم، هەرچەندە گەورەکان وەك هەمیشــە ئازارم دەدەن، نایانەوێت لەم جیهانەی من نزیك ببنەوە، لێم تێبگەن، ئەوان هەمیشــە ژیانیان پڕێتی

له كێشـــەو ململانێ، تەنها خودی خۆیان خۆشدەوێت، له پێناو بەرژەوەندییەکانی خۆیاندا، هەموو شتێك دەکەن!

دەیانەوێـــت بێ ماندووبوونو قوربانیـــدان، به هەموو هیواو ئارەزووەکانی خۆیان بگەن!

هەمیشه بەرامبەر به یەکتر له سەنگەردان، بێئەوەی له یەکتر تێبگـــەن، وەڵامی یەکتر دەدەنەوەو به گژ یەکدا دەچن، زۆربەی ئەو وشانەی که زۆر بەکاریدەهێنن له واتاکەی نەگەیشتوون!

من هەرگیز واز له منداڵی خۆم ناهێنم، چونکه تەنها متمانه به ئەوینو خۆشەویســـتی منداڵانه دەکەم تەنها ئەو کەســـانەم خۆشـــدەوێ که وەکو منداڵ خۆشـــیان دەوێم، من خۆشەویستی گەورانەم پێ قبوڵ نییه! ڕاستتر بڵێم گەورەکانم خۆشناوێت!!

تەنها ئەو گەورانه نەبێت که هێشتا هەر منداڵن....

چی بڵێم ئیدی، هەرچەندەی بڵێم من له دنیایەکەوە قســـان دەکەم که گەورەکان لێم حاڵی نابن. گۆران ئاسا دەبێت بڵێم:

هـــەرچـــەن ئـــەکـــەم، ئـــەو خـــەیـــاڵـــەی پـێـی مـەسـتـم
بـــۆم نـــاخـــرێـــتـــه نـــاو چـــوارچـــێـــوەی هـەڵـبـەسـتـم
لـــێـــکـــدانـــەوەی دەروون، قـــســـەی زمـــانـــم
بـــۆچـــی وەهـــا دوورن لـــەیـــەك؟ نـــازانـــم!
ئـــەمـــویـــســـت دەروون بـــکـــرایـــەوە وەك تـــۆمـــار
دەرکـــەوتـــایـــه دنـــیـــای جـــوانـــتـــر لـــه بـــەهـــار

دەرکـــەوتـــایـــە: ئـــاوات، هـــیـــوا، خـــەوبـــیـــنـــیـــن
پـــرشـــنـــگـــدارتـــر لـــە ئـــەســـتـــێـــرەی قـــوبـــەی شـــیـــن!
دەرکـــەوتـــایـــە: مـــانـــای مـــەنـــگـــی دەریـــایـــی،
کـــە نـــەرمـــەبـــا لـــە ڕووی ئـــەدا ئـــەســـپـــایـــی
دەرکـــەوتـــایـــە ئـــەو دونـــیـــایـــە کـــە شـــیـــعـــری
بـــێ فـــرمـــێـــســـکـــەو، زۆرتـــــر لـــە فـــرمـــێـــســـك ئـــەگـــری

لەو دونیای منداڵیەدا، ئەوینو خۆشەویستیو پاکیو بێگەردی دەگاتە لوتکە، بەڵام تەنها کەسـێك لێیان تێدەگات کە لە زمانی منداڵان بزانێت، هێشتا هەر منداڵ بێت ئەگەر نا ئەوان دەبێت هەر بە تەنیا بسـوتێن، بە بێدەنگی لـە ناخی خۆیاندا هەموو ئەوینێك بشارنەوە، دەبێت ڕۆحی خۆیان ببەخشن تا بیسەلمێنن چەندە شەیدان، بە چی ئەوینێك گرفتارن.

نازانم چیرۆکی ئەو کیژۆڵە چکۆلەیەت نەخوێندۆتەوە....؟

ئـەو کچۆڵـە منداڵە بێ باوکەی لـە کەلاوەیەکی ڕووخاودا لەگـەڵ دایكو برا بچکۆلەکەیدا دەژیا، ئەو کچۆڵەیەی وانەیەکی بەرزی ئەوینو بێگەردیمان فێردەکات.

هاوڕێکەم گوتی: شەوانە وا ڕاهاتبووم کە تاوێك بچمە[1]دەرێو هەوایـەك هەڵمژمو پاشـان دەگەڕامەوە ماڵێ، لەسـەر ڕێگاکەم شـەوانە بچکۆلەیەکی شـەش حەوت سـاڵانم دەبینـی، لە ژێر ڕووناکی یەکێك لـە گڵۆپی کۆڵانەکاندا پەپولەکانی ڕاو دەکردو بە دویاندا ڕای دەکرد!

جل‌و بەرگ‌و سیمای سەرنجی ڕاکێشام، کراسێکی کۆنی لەبەردا بوو، پێڵاوەکانی دڕابوون، قژی خاوو درێژ بوو، چاوەکانی شین‌و جوان بوون، ئەویش لە دوورەوە تەماشای دەکردم‌و پێدەکەنی!

شەوێك وەستاندم‌و لێم پرسی ناوت چییە؟

گوتی: شەیما..

پێم گوت: ماڵتان لە کوێیە؟

بە پەنجە بچکۆلەکانی ئاماژەی بۆ ژوورێکی بچکۆلە کرد لە نزیك یەکێك لە خانووەکانی گەڕەك، گوتی: ئەوە ماڵی ئێمەیە، من‌و دایکم‌و هێمنی برام لەوێدا ژیان بەسەردەبەین.

گوتم: ئەی باوکت؟

گوتی: باوکم شۆفێری ماشین بوو لە کۆمپانیایەکدا، بەڵام لە ڕووداوێکی هاتووچۆدا گیانی لە دەستدا.

پاشان بە پەلە ڕایکرد، وەختێك چاوی بە هێمنی برای کەوت بەرەو لای ئەم دەهات.

لەوەو دوا شەوانە هەر کاتێك بەوێدا ڕادەبووردم، لەگەڵیدا ڕادەوەستام، قسەم لەگەڵدا دەکرد!

شەوێکیان پێم گوت: ئارەزووی چی دەکەیت؟

گوتی: هەموو بەیانیەکی زوو، دێمە دەرێ دەچمە کۆتایی شەقامەکە، تا دیمەنی قوتابییەکان ببینم کە دەچنە ئەو جیهانە سەیرەوە، لە دەرگایەکی بچکۆلەوە بە جل‌وبەرگێکی وەکو یەك دەچنە ژوورێ، نازانم لەو دیوی ئەو دیوارەوە چی دەکەن، بەڵام

هەمـــوو بەیانیەك خۆزگە دەخـــوازم منیش جلێکی وەکو ئەوان لەبەر بکەمو لەو دەرگایەوە بچمە ژووری!

هاوڕێکـــەم گوتی: نازانـــم چی هێزێك بوو بـــۆ لای ئەو کیژۆڵەیە پەلکێشی دەکردم هیواو خۆزگەکانی، چاوەکانی، وتە شیرینو سادەکانی!!

نازانم، تەنها ئەوەندە دەزانم ئەو کەنیشـــکە کەمەندکێشـــی هەســـتو نەستی کردبووم، شـــەوانە لەگەڵ خۆمدا جلوبەرگو پێڵاوو، یاری منداڵانەو شیرینیم بە دیاری بۆ دەبرد.

شـــەوێکیان پێی گوتـــم: کچێك کە لە ماڵی دراوســـێکانماندا نۆکەری دەکات فێری درووماںو نەخشو چنینی کردووم، داوای لێکردم، پارچەیەك قوماشو دەرزیو دەزووی بۆ بێنم، شەوێکی تر داوایەکی سەیری لێکردم، پێی گوتم: دەمەوێت فێرم بکەیت، بنوسم "خۆشم دەوێیت."

یەکســـەر منو ئەو لەســـەر زەوی دانیشـــتین، بە چیلکەیەك لەسەر خۆڵەکە چەند جارێك بۆم نووسی "خۆشم دەوێیت!"

ئەویش تەماشای دەکردمو فریشتە ئاسا پێدەکەنی!

دواتر شـــەوانە بـــۆم دووبارە دەکردەوە تا بـــە جوانی فێری نوسینی بوو..

شـــەوێکیان کە ئاســـمان بێ تریفەی مانگە شـــەو بوو، دوای ئەوەی وەکو شەوانی دی قسەمان کرد، پێی گوتم: چاوت لێکبنێ، نەمزانی بۆچی سووربوو لەسەر ئەوەی چاوم لێك بنێم. منیش لەسەر داوای ئەو چاوەکانم لێکنان.

توند دەســتی گرتمو ماچی کردو بە خێرایی بەرەو خانووە بچکۆلانەکەیان ڕای کردو لە چاوان ونبوو!

بــۆ ڕۆژی دوایی ســەفەرێکم هاتە پێشو دوو هەفتە شــارم بەجێهێشت، نەمتوانی ماڵاوایی لێبکەم، ڕۆیشتمو بەجێمهێشت، دەمزانی کە هەموو شەوێك چاوەڕوانم دەکات!

کاتێك گەڕامەوە بۆ شــارەکەی خۆم هێندەی تاسەی دیداری شــەیما بووم، بە تاســەی هیچ شــتێکی تر نەبووم، ئەو شــەوە زوو ڕۆیشتمو پێش وەخت گەیشتمە جێ ژووانی شەوانە، بەڵام چرای کۆڵەکەی کارەباکەی لە ژێریدا دادەنیشتین نەدەسوتا، بێ دەنگیەکی سامناك باڵی بەسەر شەقامەکەدا کێشابوو، هەستم بە شتێکی نامۆ دەکرد، زۆرم چاوەڕوان کرد بەڵام نەهات!

پێنج شەو دواتر هەموو شەوێك دەهاتمە ئەوێ، بەڵام ئەو هەرنەهات!

بڕیارم دا سەردانی دایکی بکەم، گوتم لەوانەیە نەخۆش بێت!

زۆرم لە خۆمکرد بە شەرمێکی زۆرەوە لە دەرگام دا، سەرەتا هێمنی برای هاتە دەرێ، دواتر دایکی، کاتێك منی بینی گوتی:

خوایە گیان، لە دواییدا هات، شەیما چۆنی وەسف کردبووی، وەها بوو، پاشان لە پرمەی گریانی دا!!

زانیم شــتێك ڕوویداوە، پێم گوت: تــکات لێدەکەم پێم بڵێ چی ڕوویداوە؟

گوتی: شــەیما مرد، پێــش ئەوەی چاوەکانــی لێکنێ گوتی: پیاوێك دێت هەواڵم دەپرسێت، ئەگەر هات ئەمەی بدەرێ..

گوتم: ئەو کەســە کێیە؟ گوتــی: حەتمەن هەردێت، کە هات ئەم پارچە قوماشەی بدەرێ!

دایکی گوتی: شــەیما نەخۆش کەوت، تایەکی قورســی گرت، نەمانتوانی لە نەخۆشــخانەی ئەهلی بیخەوێنین، نەخۆشخانەی گشــتیش کارێکی وەهایان بۆ نەکرد، لە ماڵەوە زۆر هەوڵمدا بە پەڕۆی تەڕ تاکەی دابەزێنم، بەڵام بە بەرچاومەوە گیانی سپارد!

لە ڕێگا کاتێك پارچە قوماشەکەم کردەوە بە نەخش‌و نیگارێکی جوان نوســیبووی "خۆشــم دەوێیت" چەند دڵۆپە خوێنێکیش بەسەر پەڕۆکەوە بوو، زانیم ئەوە ئەو دڵۆپە خوێنانە بوون کە بەهــۆی دەرزی‌و درووماننەوە لە پەنجــە بچکۆلەکانی هاتبوون، ئەوسا زانیم بۆچی دەیویست فێری نوسینی ئەو وشەیە بێت!!

ئەو وشەیە ڕاستترین‌و پاکترین وشەی خۆشەویستی بوو، کە لە ژیانمدا بیستبووم!

بە خوێنی خۆی، بە برینەکانی، بە ئازارەکانی بۆی نوسیبووم!

ئەو شــەوە دوا شــەو بوو کە بــەو شــەقامەدا تێپەڕبوورم، هەرچەنــدە ئەوێ بۆ مــن ئەلبومی یادگاری جــوان بوو، بەڵام خەم‌و ئازارێکی گــەورەی بیر دێنامــەوە !لەبەرئەوە نەمتوانی چیدی بچمەوە ئەو ژووانە!

* پێغەمبەر (ﷺ) زۆرێك کردەوەی باشی باس کردووە کە دەبێتە مایەی پاکبوونەوەی باوەڕدار لە گوناهەکان، وەکو ئەو ڕۆژەی کە لە دایکبووە، هەڵبەت ئەمە بەرزترین پلەی پاك بوونەوەیە لە گوناهـ......

ئیدی سکالا ناکەم

هەمیشــە ســکاڵام لە دووری تــۆ دەکرد، بــەڵام دواتر زانیم شــەرمە ئەویندار ســکاڵا بکات، من بێ وجودی تۆ شتێك نییە زیندەگیم پێ ببەخشێ، من بێ تۆ خودی خۆمم لێ ون دەبێت! بە بێ تۆ بیناییم لێڵە، نیوەڕۆی ژینم شــەوەزەنگە، ئیتر سکاڵا لە چی بکەم!؟

بمبەخشە ئیتر هەرگیز سکاڵا ناکەم!

من تا خۆم نەگەم بە تۆ، لە کێ پرسیاری تۆ بکەم..

لــە کــێ یـــارەب خـــەبـــەر پــرســی بــکــەم مـــن..
کــە هــەرکــەس بــۆ خــەبــەر چــوو، بــێ خــەبــەر کــەوت!
"مەحوی"

تکا دەکەم بمبەخشــی، چونکە ئێســتا دەزانم کەسێك سکاڵا دەکات کە هیچ لە مانای ئەوینی حەقیقی نەگەیشتووە.

زانایــەك دەڵێــت: ئاو بۆ ماســی واتە ژیان، وشــکانی واتە: هەلاکەت !وەلێ کاتێك وێنەی ماسییەك لەسەر پارچە کاغەزێك دەکێشــی، ئەوکات نە خەبەری ئاوی هەیەو نە وشــکانی، چوون خــۆ ئەوە ماســی نییە، ئەوە تەنها نیگاری ماســییەکە لەســەر کاغەز، بە تەنێ شــکڵی ماسییەو بەس! ئیتر چوزانێ ئاو مایەی حەیاتی ئەوەو وشکانیش مایەی نەمانی!؟

مەخابــن! زۆربەی مرۆڤــەکان بە وێنەی ئــەو نیگارەن، بە شێوە مرۆڤن، وەکو چۆن وێنەکە بە شێوە ماسیە!

وەلێ هەیهات!

خۆ ئەگەر تەماشـــای ســـیمایان بکەیـــن دەبینین لوتـو چاوو گوێچکــەو زمانیـــان هەس! بەڵام لە حەقیقەتدا لاشـــەیەکی بێ هەست!

ئەوان بە لوتیان ناتوانن بۆنی خێرو خۆشـــیو ئەوین بکەن، گوێیان نییە تا باشـــترین وتەی پێ بژنەفـــن، بیناییان نییە تا جوانیەکانی پێ ببینن!

ئەی هاوار، من سکاڵا لە چی دەکەم، تۆ نەبای من ماسییەکەی ســـەر پەڕە کاغەزەکە دەبووم، نە دەریای مەحەببەتم دەناسیو نە عاشقی ئاو دەبوومو نە لە گڕی گەرمەسێر ڕامدەکرد!

ئەوســـا من مـــرۆڤ نەدەبووم، تەڵاشـــەدارێکی بێ کەڵك، بێ گەڵاو بێ گوڵ، بێ سایەو بێ سێوەر!

بمبەخشە! من تا ئەو کاتەی تۆم نەناسی نەمزانی ئەو مرۆڤە کێیە کە خوداوەند ئاســـمانو زەویو زەریاو دەریاکانی خستۆتە ژێر خزمەتی ئەو!

نەمدەزانی مرۆڤ هێندە گەورەیە لای خودا..

هیچم لە گەورەیی مرۆڤ نەدەزانی!

ئێستا دەزانم بۆچی کەس ناتوانێت تەماشای نێو چاوی خۆر بکات، چونکە هەموو دونیا شەرمی لێدەکات!

بەڵام مرۆڤە گەورەکان خۆریش شەرمیان لێدەکات!

چونکە خۆری ئەوان لە شەویشدا ئاوا نابێت!

ئێستا دەزانم بەهای هەموو شتێك سەرچاوەکەی ئەو نرخەیە کە پێی دراوە، کەسێك بە هەرزان شتێکی چنگ کەوتبێت، ئامادەیە هەرزان فرۆشی بکات.

مەولانای ڕۆمی دەڵێت: ئەو منداڵەی مروارییەك لەسەر ڕێیەکەی دەدۆزێتەوە نرخی نازانێت، ئامادەیە بە لەتە نانێکی بگۆڕێتەوە!

تۆ گەر دەتەوێت نرخی ئەو مرواریيە بزانی، لەو مەلەوانە بپرسە کە بۆ دەنکی مروارییەك چۆتە نێو قوڵایی دەریا، ژیانی خۆی خستۆتە مەترسییەوە!

برۆ لە مرواری فرۆشێك لە نرخەکەی پرسیار بکە!!

ئەوان دەزانن چۆنیان پەیداکردووە! هەرگیز بە نرخێکی هەرزان بە کەسی نادەن، ئەستەمە بتوانن بیبەخشن، بە خۆڕا بە ئاسانی دەستبەرداری نابن!

بمبەخشە، من وەکو ئەو کەسە وەها بووم، کە دەیویست چیایەك بخاتە نێو تەرازوو بیکێشێ!

بەڵام کاتێك هاتمە پێش، بەرامبەر بە چیا ، منو تەرازووەکەم چەند بچوك بووین، لە سوچێکی سێبەری چیاکەدا هەر دیارنەماین!

من وەکو «کوردی» نەمدەزانی دەستکەوتنی مرواری چەندە

زەحمەتە، بۆیە سکاڵای دووریم دەکردو نەمدەزانی تەنها زیکری ناوی تۆ هەرە مەرتەبەی شەرەفمەندییە!

ڕۆژو شەو دایم لەبەر دیدەی خەیاڵم حازری
سا چ فەرقێکی هەیە بۆ من ئیتر ئێرەو ئەوێ
بەس نییە لێرە ئەوێرم جاروبار باست بکەم
نەمدەوێرا قەت لەبەر ئەغیار کە ناوت بەم لەوێ

هیچ لە مستەفا بەگ حاڵی نەدەبووم کە دەیگوت:

گەردنم با تەوقی تۆی تێدا بێ ئازادی مەکە
تەبعی من ئەم میحنەتەی پێخۆشە تۆ شادی مەکە

ئێستا دەزانم بۆچی ناتوانێت تەوقی گەردنی لابەرێ، ئەو ئیتر گەیشتۆتە حەقیقەت، سێبەری حەقیقەت شتێکەو خودی خۆشی شتێکی تر!

وەکو جیاوازی باڵندەو سێبەرەکەی، سێبەر لەسەر خاکە وەلێ باڵندەکە لە ئاسمان!

ئێمە وامان دەزانی ئەگەر سێبەرەکە بگرین، ئیتر خودی باڵندەکەمان گرتووە!!

ئێستا کە دەستم لە حەقیقەتی باڵندەکە گیربووە، ئیتر چۆن دەست لەو کۆترە سپییە ئاودامانە هەڵدەگرم، کە دەستم دەگرێت بەرەو خۆر!؟

تۆ ئەو کەسەی لوتفو بەخشندەییت قەشەنگە، تووڕەیی و

سزاشــت به هه‌مان شـێوه، هیجران‌و زیزبوونت له سـه‌عاده‌تی هه‌مــوو دنیــام لا خۆشــتره، ئازاردانــی تــۆم لــه هه‌نگوین لا شــیرینتره، من شــه‌یدای هه‌موو شــتێکی تۆم میهرو توڕه‌ییت، خۆشه‌ویستی‌و ڕقت، تۆ جوانیت، هه‌موو شته‌کانی تۆش لوتکه‌ی جوانیــن، له جوانه‌وه جگه له جوانــی هیچی دی په‌یدا نابێت، که‌چبینــی چاوه‌کانه که هه‌ندێجــار جوانییه‌کانمان وه‌کو خۆی نایه‌ته به‌رچاو!

گه‌یشــتن به تۆ سه‌فه‌ری عومره، ئومێدی ڕۆحه، ئاواتی دڵ‌و تروســکه‌ی ســۆمای چاوه، نزیکی له تۆ به‌هه‌شــتی نه‌بڕاوه‌یه، دووری‌و هیجرانی تۆ وه‌کو مه‌حوی ده‌ڵێت: ڕۆژی ڕه‌شه..

ویصاڵت نــاره، هیجرت ڕۆژه‌ڕه‌ش، وه‌ك ئافتابی تۆ

لـه تـۆ نزدیکه پشکۆیه، خـه‌ڵوزه گـه‌ر لـه تـۆ دووربـێ

تۆ هه‌رچه‌نده له هه‌موو دنیادا ته‌نها که‌سێکی، وه‌لێ ده‌کرێت نه‌زانی که بۆ ته‌نها که‌سێك، هه‌موو دونیای!!

ده‌بــا ئیتر ژه‌نــگو ته‌پو تــۆزی دونیاویســتی‌و که‌چبینی وه‌لانێیــن، له نێو ده‌ریای مه‌حه‌ببه‌تدا، ئیتر هه‌موو شــتێك به ڕۆح بچێژین‌و ژیانمان به‌رزه‌خێکی نیمچه به‌هه‌شت بێت.

ئــه‌و کات حوزنی دووری‌و تاســه‌ی دیدار ده‌بنه ڕوحانییه‌تی ئه‌وینێکــی موقــه‌دده‌س، ئــه‌و ئێش‌و ئــازاره له‌ززه‌تــی ڕۆحه، په‌رژینی پاکیزه‌یی‌و عه‌فافه، به فرمێســکی گه‌رم‌و به شه‌ونمی

شــەرمو بە تارای سپی شــکۆداریی نەبێت، گەنجینەی بەهاداری عیشق ناپارێزرێت!!

لاشە مەحرومە، بەڵام ڕۆح ئاسودەو مەسرور!

مەحبــوب بــە نــاری دووری هەڵدەقرچــێ وەکــو پەروانە، دەتوێتەوە وەکو شــەم، بەڵام ســەبرو قەراری بۆ گەیشــتنە بە لیقای ئەبەدی!

شەیدایانی ڕۆح هەمیشە بە دوای نەمریدا دەگەڕێن، عاشقی مردووەکان نابن!

ئــەوان دەزانــن کە گوڵــە ســورە جوانــەکان هەڵدەوەرێن، ڕووخسارە جوانەکان جوانییەکەیان ئاوا دەبێت!

ئیتر ئەوان پێیان شەرمە شەیدای مردووان بن! بۆ ئەوینێکی ئەبەدی دەسوتێن!

بۆ جوانێك کە هەرگیز نامرێت!

بۆ گوڵزارێك کە هەرگیز گوڵاڵەکانی ناوەرێت!

کاتێك دەگەینە ئەو، ئیتر زۆر ئاسانە بگەین بە یەکتر!

ئیتــر ئەگــەر بتوانین بگەین بــە خودا، ئەوا گەیشــتن بە بەندەیەکی خودا ئاسانە!

بەڵام دەبێ لەسەر دووری دونیا ئارام بگرین، تا لە ئاخیرەتدا دیدار ئاخیرەت نەبین!

دەبێت خۆشەویستی ئەوینداری هەمیشە زیندوو "حی لا یموت"

به دەست بهێنین، تا لە "دارالخلد"دا بە یەکتر شادبین!

بـــا لێرە بە دیداری ژێر درەختێـــك ڕازی نەبین، کە خەزان ڕووتـــی دەکاتەوە، تا لە باخەکانی بەهەشـــتدا لە ژێر ســـێوەری دارستانێکدا پشوو بدەین کە هەرگیز دەستی خەزان نایگاتێ!

ئـــەی نابینـــی گەورەتریـــن ئەوینـــدار بە خۆشەویســـترین مەحبوبی خۆی دەفەرموێت: ﴿ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ﴾ الزمر.

ئەو مەرگە تاڵە، شـــیرینە بۆ کەســـێك کـــە دەیەوێت بگاتە دیداری "مەحبوبی"

هەر بۆیـــە کاتێك لە نێوان مەرگـو ژیانـــدا موخەییەر کرا، ســـەروەرمان مەرگی هەڵبژارد، چـــوون دەیگەیەنێت بە دیداری هەمیشەیی، بە ژووانی نەبڕاوە..

لەوێدا ئیتر دووریو لێکدابڕان بوونی نییە، ئیتر فرمێسکی دووری ناڕژێت، ئیتر تاســـەی دیدار دڵەکان هەڵناقرچێنێ، ئیتر ئاگری دووری هەناو نابرژێنێ!!

ئیتر کەس بە دەردی جوداییەوە تا سەحەر ناناڵێنێ!

لەوێدا ئەویندارانی ئەوینی نەمر، نەمرییان پێ دەبەخشرێت، چوون ئەوینی ئەوان مەرگ ناتوانێ ڕۆحی بکێشێ، خۆڵ ناتوانێ بیرزێنـــێ، لەگەڵ ڕۆحدا لە شـــەقەی باڵدەداتو فریشـــتەکانی ئاسمان پێشوازی لێدەکەن!

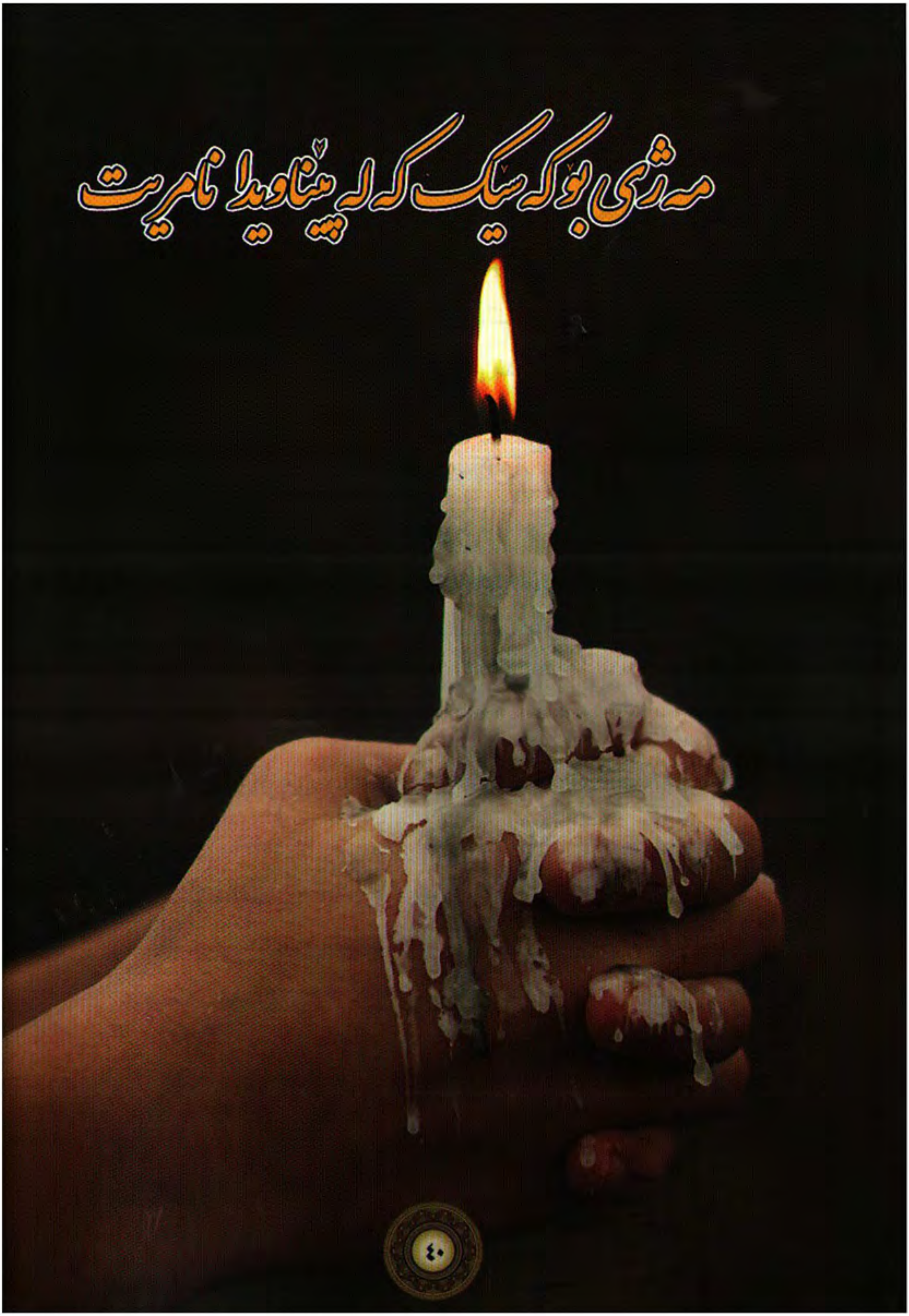
هەربۆیە بیرت دەکەم، بۆنی ئەو خۆڵە دەکەم کە بە گوڵاوی

هەنگاوەکانت موعەتتەر بوون، نیگام هەمیشە لەڕێیە، وشەکانم ناتوانن گوزارش لە هەستی دەروونم بکەن! زمانم ئەو هەستەی پـێ هەڵناگیـرێ، تا لە حزورتـا درکی پێ بـکات! هەربۆیە لە بەرامبەرتـا ناتوانم هیچ بڵێم، جەسـتەم وەکـو زەمین لەززە دەلەرزێت، وەلێ ڕۆحم هێمنە، وەکو منداڵێکی نوستوو!

چونکـە دەزانـم ئێمە دەبێت لـەو دەریای میهـرو ئەوینە گەورەیەدا بتوێینەوە، تا فرمێسکەکانمان لە هەنگوین شیرینتربن، تا گریانمان پێکەنینی ڕۆح بێت، تا تاسەو چاوەڕوانیمان مایەی خلـودی ئەبـەدی بێـت، چونکە ئێمـە ژووانمـان "دارالخلد"ە نەك"دارالفنـا"، بۆیـە لـە خوداوەنـد هەمیشـە دەپاڕێینەوە ئارامیمان پێ ببەخشـێت، بـە میهری خۆی بمانبەخشـێو لە هەڵەکانمان ببورێ..............

مەحوی دەڵێت:

سـوتـانـی بـە بـێـدەنـگـیـیـە ئـادابـی مـەحـبـبـەت
وەك بـولـبـول ئـەم ئـەفغـانـە بـە پـەروانـە حـەرامـە!

مەژی بۆ کەسێک کە لە پێناویدا نامریت
٤٠

هەژارێك بە خۆشەویستیو ئەوینی پاشایەکی بەناو بانگ گرفتار بوو، خەبەری عەشقی ئەو گەیشتە پاشا.

پاشاش لەگەڵ بیستنی ئەو خەبەرەدا، بانگی کردو پێی گوت: ئەگەر تۆ بەڕاستی عاشقی سوڵتانیت، دەبێت یەکێك لەم دووانە هەڵبژێریت:

یا دەبێت ئەم دەڤەرە جێبێڵی، یا دەبێت لەسەری خۆت خۆشبیو بیکەی بە فیدای عەشقو ئەوینی خۆت..!

شا پێی گوت: ئەمە دوایین وتەی منە، یا گەردنی تۆ، یا کۆچ!

ئەو کابرایە شایانی ئەو عیشقە نەبوو، هەر بۆیە کۆچکردنو هیجرانی هەڵبژارد!

هاوکات لەگەڵ خۆئامادەکردنی بابای هەژار، بۆ کۆچکردنو دەستهەڵگرتنی لە ئەوینەکەی، شا فەرمانی کرد: سەری لە گەردنی جودا بکەنەوە!

پاسەوان گوتی: قوربان، خۆ ئەو هیچ تاوانێکی نەکردووە، گوناهی چییە، شا فەرمانی سەربڕینی دەدات؟!

سوڵتان گوتی: ئەو ڕاست ناکات، ئەویندار نییە! لە ڕێگای ئەویندا لەگەڵ من ڕاستی نەکرد، ئەگەر وەکو پیاو مامەڵەی کردبا، لەم ڕێگایەدا سەری خۆی دەبەخشی!

هەرکەسێك سەرو گەردنی خۆی لا خۆشەویستر بێت لە مەحبووبەکەی، ئەوا بانگێشەکردن بۆ عیشق، گەورەترین تاوانە بۆ ئەو!

خـــۆ ئەگەر ســـەربڕینی هەڵبژاردبا، ئەوا دەبووە شـــای ئەم مەملەکەتـــەو ئـــەم هەموو وڵاتـــە دەبوونە خزمەتـــکاری، تۆش پاسەوان بەشانازییەوە دەبوویتە غوڵامی!!

بەڵام کاتێك ڕاســـتی نەکرد لە بانگێشەکەیدا، ئەوا عیلاجی، تەنها جیاکردنەوەی سەرێتی لە لاشەی! چونکە ئەوە ئەو پەڕی نیفاقـــە، بـــۆ ئەوەش ئـــەم کارەم کرد، تا چیـــدی کەس بەخۆڕا ئیددیعای عیشقی ئێمە نەکات!!

خۆزگە هەمیشە ئەویندارانن، ئاوا تاقی کرابانەوە، گوێیان لە چرپەی ﴿أَنِّي أَذْبَحُكَ﴾ دەبوو، تا بزانین دەیانگوت: ﴿افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ﴾!؟

بۆئـــەوەی چیـــدی کەس نەتوانێـــت بێ گەواهـــی بێتە نێو گوڵستانی ئەوین!

مەحوی بە مەحبووبەکەی دەڵێت:

ئێســـتا بـــۆ لافـــو گـــەزاف، هـــەر کـــەس دەبینـــی عاشـــقە
نـــەك هەمـــوو کـــەس، جانفیـــدا، وەك میـــمو حـــێو واوو یێ!

ئـــەوەی لە مانای ئەوین گەیشـــتبێ، ڕۆحی شـــاباش دەکات، ئەوەی ئەویندارێ خۆی ناسی بێت، ئاواتەخوازە بەو ڕۆژە بگات کە ڕۆحی خۆی ببەخشێ لە پێناویدا، ئەو دەیەوێت وەکو پارچە هەورێکی سپی، لەنێو تیشکی خۆردا بتوێتەوە!

ئەویندار وجودی خۆی، لە ئەویندارەکەیدا دەبینێت، بەهای خۆی لەو شتەدا دەبینێتەوە کە بۆی دەگەڕا، چەندین ساڵە، عەودالی بوو!

عاريفێك دەڵێت: تۆ ئەو شـــتەی کە بۆی دەگەڕێیت! گەر بۆ ڕۆح دەگەڕێیـــت، تۆ ڕۆحیت! گەر بۆ پاروەو نانێك عەودالی، تۆ تەنها پاروەو نانێکی!

تـــۆ بەو ڕۆحە نازیت کە لە لاشـــەتدا بەند کـــراوە، نا........ مایـــەی زیندەگی تۆ، ڕۆحـــی ئەویندارەکەتە، ئـــەو ڕۆحەی کە هەموو بوونەوەر هەناسەی پێ دەدات!

ئازیـــزم: تـــۆ بۆ مـــن دڵۆپێـــك نیت لـــە دەریایـــەك، بەڵکو دەریایەکیـــت لە دڵۆپێکدا، گوڵێك نیت لـــە باخچەیەکدا، بەڵکو گوڵزارێکیت لە خونچەیەکدا!!

مـــن وەکو ڕۆمـــی دەڵێت: لە بەهەشـــتدا چاوانت دەبینم، لە چاوانیشـــتدا هەموو بەهەشـــت، ئیدی بۆچی تەماشای مانگێکی دی، یا خۆرێکی دی بکەم، ئەوەی من دەیبینم بەسە بۆ من!

بـــێ تـــۆ، من لە دەریـــای بیرچوونـــەوەدا ون ببـــووم، کەس نەیتوانی هەست بە بوونم بکات، تۆ نەبێ، تەنها تۆ!

کەس نەیتوانی بە ناخی مندا ڕۆبچێو بگاتە قووڵایی دڵم، تۆ نە بێ!

کەس نەیتوانی هەموو ڕازو نهێنییەکانم بدرکێنێ، تۆ نەبێ!

کەس ئاگای لە هاواری دڵم نەبوو، تۆ نەبێ!

من کڕیاری ڕۆح بووم بە ڕۆح!!

من ئاشنای وتەکانی ڕۆح بووم، نەوەك کڕیاری وتەکانی زار، هەرچەندە زاری تۆ، شەکرستانو شانەی شەهدە، ئەی کەژاوەی پاکیزەییو عەفاف...!

ده فەرمــان بدە، بــا ڕۆژە تاریکەکانم کۆتاییيان پێ بێت، با زەمەنی دووری و بێتۆیی ببڕێتەوە، من بە تاسەی گەیشتنم بە تۆ، ڕۆحم ئەمەی دەوێت، نەك لاشەم!!

مــن چیدی ناتوانم بێ تــۆ بژیم، دەکرێــت بتوانم لە هەموو کەسێك جودا ببمەوە، تەنها لەو کەسە نەبێت، کە لە ناخی خۆیدا، فەرشی وەفای بۆ ڕاخستووم، بە پێڵووی چاوەکانی باوەشێنم دەکات!

هەر بۆیە «نالی» بە خۆڕا بە مەحبووبەی نەدەگوت:

سەر بەردەبازی ڕێتە، تەن تەختە بەندی جــــێتە

دڵ مەیلی خاکی پێتە، ڕۆح ماڵی خۆتە، بــــــیبە

ئەو دەیزانی لەگەڵ کێدا دەدوێت، ئەو کەسەی دەیدوێنی بۆ ئەو، واتە چی، ئەمیش بەبێ ئەو چۆن دەبێت، بۆیە لە ناخی دڵییەوە دەیگوت:

بــەڵا گــەردانــی بــاڵات بــم ئــەگــەر چــووم

فــیـدای هـیـنـدویـی خـاڵـت بـم ئـەگـەر مام

دەمـێـکـە وا لـەسـەر پـێـیـەك دەسووتــــێـم

لـە شـەوقـی تـۆ بـە میـسلی مـۆم و هـەرمام

ئەویندارى ڕاســتەقینە دەزانێ: دووری لــە مەحبووب یانی چــی! بەڵام من لای کێ باســی ئەویندارى خــۆم بکەم؟ کێ لێم تێدەگات؟ کێ دەزانێ من عەودالی چیم!؟

پێــم دەڵێن: تۆی نەوجەوان بۆچ سەوداســەری پیرێکی؟ نا، من هەمیشــە عاشقی ئەو شتانەم کە هەرگیز پیرنابن، بۆ هیچ

جوانێك هەیە پیر بێت؟!

چما ئێوە تا ئێستا جوانێکتان بینیوە؟

بێ ڕەونەقی ئەو جوانانە، جوانی ماڵاوایی دەکات، گوڵێك ڕەونەقی نامێنێت، باخچەیەك بۆی نامێنێت، سروەیەك ڕوو ناکاتە دڵەکان!

من چۆن بێ تۆ بژیم، لەکاتێکدا تەنها تۆی، بە زمانی من قسە دەکەی، بە لێوی من پێدەکەنی، بە دڵی من خۆشحاڵ دەبیت، بە چرپەی ڕۆح دێیتە سەما!

حەکیمێك دەڵێت: دووریت لەو کەسەی بە زمانی تۆ قسە دەکات، لاڵییە، ئەگەر هەزار زمانت هەبێت!!

من هەمیشە وەکو مەحوی دەڵێم:

دەرسی عیشقم هەر لە کن پەروانە یا بولبول بووە

بیگەمێ، یا نەیگەمێ، هەر مەشقی ئوستادێ دەکەم!

ئیدی من گوێ بەکەس نادەم، بە هیچ لایەکدا ئاوڕ نادەمەوە، گوێ بە قسەی کەسانێك نادەم کە تا ئێستا، بۆنی مرۆڤیان نەکردووە، نازانن هاودەمی ڕۆح یانی چی!

منێك لە دوای عومرێك لە تاسەو چاوەڕوانی، ڕۆحی خۆم بەدی کرد، منێك کە هێندە گەڕاموو هێندە چاوەڕوان بووم، خەریك بوو لە گەیشتن بە تۆ بێهیوا دەبووم.

پێم وابوو، تا مردن دەبێت تەنها لە تابلۆی خەیاڵدا وێنەت

بکێشم، بۆ هەمیشە، بە تەنێ ڕێگای ئەوین تەی بکەمو سروودو دروود، بۆ خەیاڵ بنێرم!

هەرگیز لەو بڕوایەدا نەبووم، ئەو کەسەی من بۆی عەودالْم، ڕۆژێك بێت بە پێی خۆی تەشریف بهێنێت..!

فیدای تەشریفی ڕێگەت بێ، خەراجی موڵکی جانو دڵ

نیساری تۆزی بەر پێت بێ، ڕەواجی عومری سەد ساڵم «حەریق»

ئیدی من ڕێگام گرتۆتە بەر، بەرەو لای تۆ، بۆ گەیشـــتن بە تۆ، بۆ گەیشـــتن بە خۆم، ڕێبوارێکی ماندوونەناسم، دڵنیابە من مانـــدوو نابم، چونکە ئەوین ماندووبـــوون نازانێت، لە ئەویندا هەموو شتێك گونجاوە، هەموو شتێك دەشێت ڕوو بدات!

تـــا ئەوین مابـــێ، بێهیوایی وجـــودی نییە، هـــەر بۆیە من، هەرگیز بێ ئەوین ناژیم..

حەکیمێك دەڵێـــت: خۆت فڕێدە نێو ڕووباری ئەوین، ئەگەر ڕووبارێکیش بوو لە خوێن!

بۆ کەسێك کەنرخی تۆ نەزانێت شێتییە ئەم سەودایە، وەلێ من دەزانم گەیشـــتن بە تۆ، واتە: ژیانێکی نوێ، ڕۆحێکی نەمر، عەتایەکی بێسنوور، گەیشتن بە هەموو شت.

من گەر بگەم بە تۆ، هیچم ناوێت!

سەیرە داوای چی بکەم، تەماشای چی بکەم!

من بۆم بکرێت بێ تۆ تەماشا ناکەم، بێ تۆ ناخۆمو ناخۆمەوە!

بێ تۆ پێناکەنم!

من نامۆم تا ئەو کاتەی دەگەم بە تۆ، من لە هەموو لەزەتێك مەحروومـــم تا دەگەم بـــە تۆ، جا کاتێك دەگــەم بە تۆ، ئیدی گەیشتووم بە گەنجینەی هەموو دنیا!!

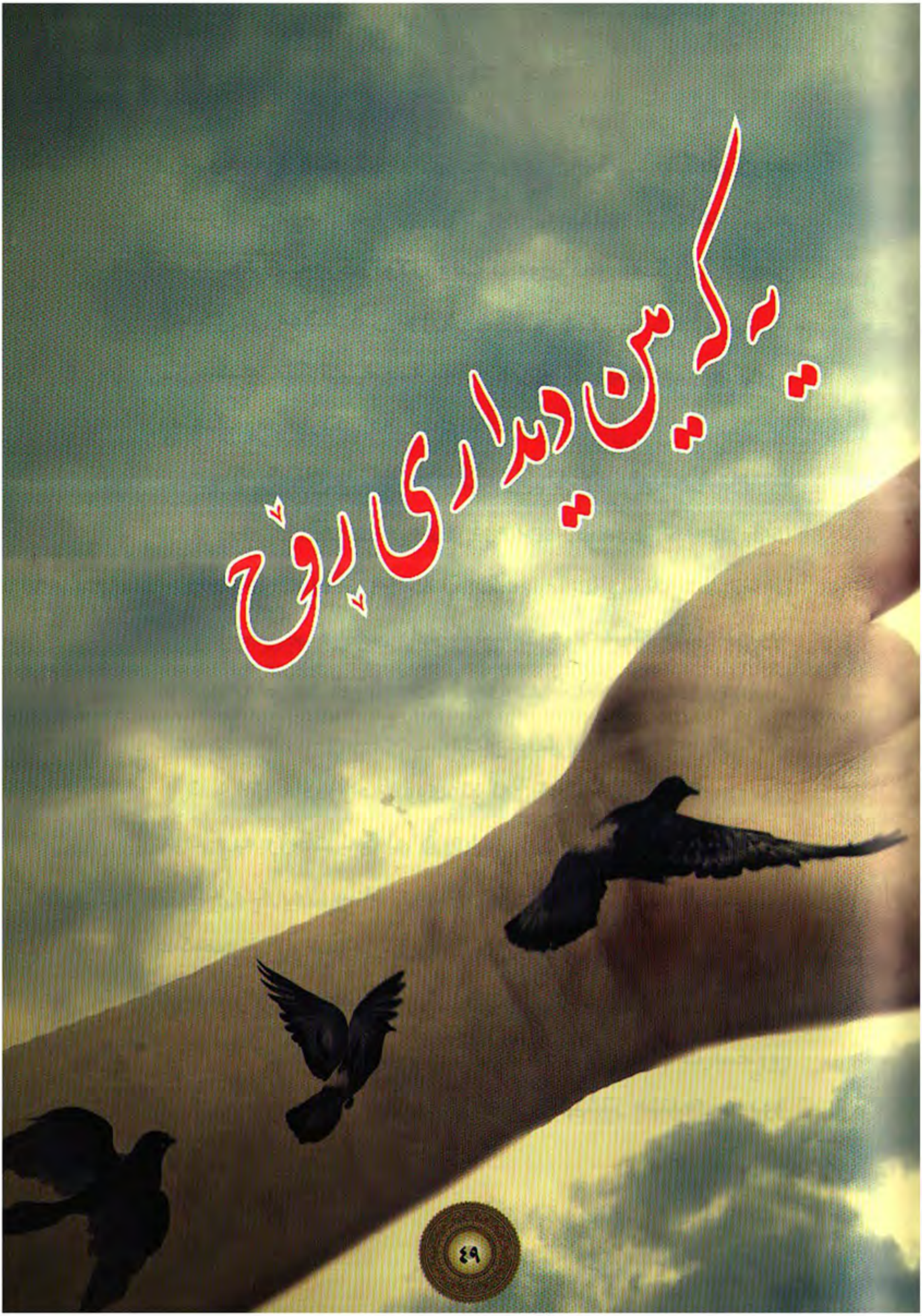
من گاڵتەم بـــەو ئەویندارانە دێت، داواکارییان هەیە لە یەك، داوای مەتاعــی ئــەم دونیا فانییە لەیەك دەکەن، ســەیرە ئەوان مامەڵــەی ڕۆح، بە پـــەڕۆو پاتاڵی ئەم دونیایە ســـەودا دەکەن!؟ یاخــود ئەوان جگەلە نــاوی ڕۆح، چیدی نازانـــن!! بۆیە هەموو خۆشییەکانی خۆیان، تەنها لە خاکو خۆڵی ئەم دونیایەدا دەبینن!

شەوێ لەیلا بە مەجنونی دەوت: بنوارە حاڵی خۆت
بە خۆڕایی کە چۆنت دا بە با، عەقڵو کەماڵی خۆت
جوابی دایەوە مەجنوون، ئەگەر تاقەت ببێ لەحزێ
لەناو ئاوێنەدا بنوارە حوسنو جەماڵی خۆت! «مەحوی»

تـــا نەگەم بەتۆ کەشـــکۆڵو گۆچان دانانێـــم، دڵنیام کە هیچ هێزێك ناتوانێت، بەربەستی ڕێگای نوور بێت، ئەوەی من دەیڵێم خەیاڵ نییـــە، هەرچەندە هەموو خەیاڵێکیش حەقیقەتی خۆی هەیە، ئەگەر گەورەش بێت هێندەی تۆ!

ماڵاواییت لێناکەم، چونکە ماڵاوایی تەنها بۆ ئەو کەسانەیە کە بە چاویان شـــەیدا دەبن، بەڵام ئەوانەی بە ڕۆحو دڵ شەیدا دەبن، هەرگیز جودایی نازانن!! ئەوان لە یەکدا تواونەتەوە!

یەکەمین دیداری ڕۆح

به هەموو شـــتێکی تۆ ئاشـــنابووم، چاوەکانت بانگیان کردم، نەمتوانـــی نەچم بـــە پیرییانـــەوە، نەمتوانی ئـــەو هەنگاوانە فەرامـــۆش بکەم، کە بۆلای منت نابوون، ئەو هەنگاوانە لای من هەنگاوێکی موقەددەس بوون!

ئەگـــەر بتگوتایـــە بـــە یەکەم دیدار شـــەیدات بـــووم، ئاوڕم نەئەدایەوە، جارێکی دی منت نەدەبینی!

بـــەڵام کاتێك پێتگوتم، مـــن پێش ئەوەی بتبینم شـــەیدات بووم، ئیتر نەمتوانی لە جێی خۆم بجوڵێم، بۆ یەکەمجار بۆنی مرۆڤم کرد، بۆنێکی سەیر!

جازیبەیەکی ســـەیر ڕایدەکێشـــام، بە دەســـت خـــۆم نەبوو، دەهاتمە پێـــشو تۆش خۆت گرمۆڵە دەکرد، ئاخر من دەمبینی چۆن ڕۆحەکان دەستلەملان بوون، چۆن وشەکان سەما دەکەن!

تـــۆ ئاشـــنای ڕۆحم بووی، تۆ ئەو کەســـە بـــووی کە هەموو عومرم بە ڕۆحت لەگەڵم بووی!

تـــۆ بـــە یەك ســـات هەمـــوو بۆچوونەکانی منت گـــۆڕی، بۆ یەکەمجـــار بە ســـۆمایەکی نوێ، جیهانێکی ئەفســـوناویم بینی، حوســـنو جوانییەکی ســـەیر، خەندەیەکی ئـــارام، بۆ یەکەمجار ترسم لە مرۆڤ شکا!

هەســـتم بە گەورەیی پیاوێك کرد کە پێشتر هێندەی هەموو دونیام ڕق لێبوو!

مــن لەوەها مرۆڤێك دەگەڕام، بەڵام بە خەیاڵیش باوەڕم بە وجودی نەبوو!

لــە خــزمــەت ئـاسـمـانـی حـوسـنـی ڕووی تۆ
سـەمـا (کــەوتــە ســەمــا) گـــەردن کـەچـی کـرد
ئــەگــەر وەســفــت بــە (مــاهــذا بــشــر) کـەم
پـەشـیـمـانـم دەڵـێـم وەسـفـم بـەچـی کـرد! (حـەریـق)

تۆ ئەی شــازادەی ونبووی مەملەکەتی ئەوین، وەکو پروشەی بارانی پایزێکی درەنگ، هیوابارانی هەموو دڵەکانت کرد، جارێکی تر جیهانت بە جوانترین ڕەنگی بەهاری ڕازاندەوە!

ڕەوەیەك بولبولت بە ئاوازێکی سەیر هێنایە خرۆش!

ئەوین قســە ناکات، بەڵام ئاوازێك دەچرپێــت، وەکو خوڕەی کانیاوێکی هێمن، هەموو کونجو کەلەبەرێکی ڕۆح، دادەپۆشــێت، ئەو ئاوازە سەمفۆنیای ژیانە!

بەستەیەکە ڕۆحە پاکەکان دێنێتە سەما!

من ئەو ئێوارەیە نەمدەویســت بــڕۆم، چونکە لەو بڕوایەدا بووم، هێندەم تەمەن نەمابێ کە بتوانم بێمەوە حزورت!

ئەگەرچی هەموو عومرم، بەشــی ئەوە ناکات، تێر تەماشای ڕووخسارت بکەم، هەڵاڵەی وتە شیرینەکانت هەڵمژم!

بــە حــەســرەت عــومــری مــن یــەکــبــارە فــەوتــا
مــەگــەر عــومــرێ دووبـــارەم پـێ عـەتـا کــەی! (نـالـی)

ڕۆژێك نەبوو، مانگێك نەبوو، ساڵێك نەبوو، عەمرێك لە گەڕانو عەودالبوون، عومرێك غوربەتو بێکەسی، عومرێك لەسەفەری ڕۆحو ئازاری جەستەی شەکەتو ماندووم، بەڵام کە تۆ هاتی ئیتر غوربەت ڕەوییەوە، کەشکۆڵی سەفەرم دانا، ڕۆحم لە باوەشی ئارامیدا ئۆقرەی گرت، تەپو تۆزی سەفەر بوونە پروشەی گوڵاو، ئەو ئێوارەیە بۆنی نێرگز هەموو کوچەو کۆڵانێکی گرتبووەوە!!

کە تۆ هاتی لە نائومێدی نەما باس
لە هیجرو ئینتیزار ئیدی نەما باس! (نالی)

ئەو ئێوارەیە ڕۆحەکان گەیشتنەوە بە یەك، هاتبوون تا درێژە بە حەیاتی ڕۆح بدەن، ئەوان دوای دابڕانێکی زۆر، ئەمڕۆ بە دیداری یەکتر شادبوون، ئەوان پێشتر بە نیو ڕۆح دەژیان، بۆ گەیشتن بە کەماڵی ڕۆح، وەکو شەم دەسوتانو وەکو پەروانە هەڵدەفرچان!

ئەو ئێوارەیە فیستیڤاڵی دوو ڕۆح بوو، کە بە یەك سۆما دەڕوانن، بە یەك زمان دەدوێن، بە یەك گوێ دەبیستن، بە یەك دڵ ئەوینداری دەکەن، ئەو ئێوارەیە ڕۆحەکان دەستی یەکیان گوشیو تەوقەیان کرد، پێش دەستو چاوەکان، یەك هەستو نەست، یەك سۆزو ئارەزوو، یەك خەونو حەزو ئاوات..!

ئاخر ڕۆح نامۆیە، ئەگەر لەگەڵ کەسێکدا هەزاران ساڵ لە ماڵێکیشدا بژی، هەرگیز لەگەڵیدا ئاشنا نابێت، ڕۆژ بە ڕۆژ زێتر

لێی دووردەکەوێتەوە! بەڵکو تا نەگاتە ئەو کەسـەی کە هەزاران ساڵە لە جیهانی ڕۆحدا پێی ئاشـنایە، پێش ئەوەی لاشـەکان خەلق بکرێن!

ئیبنوحەزمی ئەندەلوسی دەڵێت: ئەوین یەکگرتنەوەی پارچەی ڕۆحە بەرزە پەرتبووەکانە، کە لە نێو لاشەکاندا بڵاوبۆتەوە!

ئـەوان ئیدی بـە زمانـی ڕۆح دەدوێن، هەموو سـنورەکان دەسڕنەوە، لە یەکدا دەتوێنەوە، ئیدی منو تۆ وجودی نامێنێت! شـتێك بە نێوی ڕازونهێنی بوونی نامێنێـت! هێندە لە یەکتر دەچـن، ناتوانن پێناسـەی خۆیان بکـەن، هەریەکە دەڵێت: من ئەوم، یان ئەو منە، من لەو دەچم، یان ئەو لە من دەچێ!

هـەمـوو تـەمـەنـی ڕۆح گـەڕانو عـەوداڵـبـوونـە، بە دووی هـاودەمـی ڕاستەقینەیدا، (الأَرْوَاحُ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ، مَا تَعَارَفَ مِنْهَا ائْتَلَفَ، وَمَا تَنَاكَرَ مِنْهَا اخْتَلَفَ) البخاری ومسلم.

واتە: دڵەکان وەکو لەشکری سەربازان وان، ئەوانەی بە یەکتر ئاشـنا دەبن، هۆگری یەك دەبن، ئەوانەش ئاشنا نابن، جیاوازو ناکۆك دەبن و لێك دووردەکەنەوە!

خەتتابـی لە ڕاڤەی ئـەم فەرموودەیەدا دەڵێت: ڕۆحە پاکو باشو چاکخوازەکان، لێل یەك و خراپەکانیش بە هەمان شـێوە، هـەر ڕۆحەو بۆ هاوشـێوەی خۆی دەگەڕێت، کـە خوداوەند بە سروشت وەهای دروستکردوون!

لەوێــدا ڕۆحــەکان تەنها بە چــاوی دڵ تەماشــا دەکەن، بە ناخــی یەکدا ڕۆدەچن، جوانییەکانی ڕۆح دەبینن، کە خوداوەند هەزاران ساڵە، لە عالەمی ئەرواحدا بەو جوانییەی کە وەکو ڕۆح نەمرە ڕازاندونیەتەوە!

ئــەوان دەچنە خەڵوەتــی ڕۆح، کەس نابینـــنو حەز ناکەن کەسیش بیانبینێ، ئەوان لە جیهانی مادده غافڵ دەبن، هەربۆیە مەولەوی دەڵێت:

ئــــاخ پــــەی خــــەڵــوەتــێ بــــدیــــام وەبـــــێ خــــەم
ســــیــــوای تــــۆ، دیــــــــدەم، کــــەس نــــەدیــــام وەچــــەم
دڵ پــــەی دیــــــدەنــــــت کــــــام خــــەڵــــوەت ســــازۆ
تــــۆی دیــــــدەیــــــچــــم بــــــێ، مـــــــەردم نــــمــــازۆ

ئای خۆزگە بە خەڵوەتێك کە لە وێدا جگە لە تۆ کەسم نەدیبا، بە چاوی چاوم! بەڵام وەداخۆ، دڵم شوێنێکی دەستناکەوێت، کە لێیــەوە بڕوانێ بــۆت، جگە لە گلێنەی چــاوم، خۆزگە گلێنەی چاویشــم تۆی نەدەبینیو جگە لە دڵم کەســی تر ئاگای لێمان نەباو کەس ئێمەی نەدیبا!

ئەو دوو ڕۆحە هێندەیان دەردی چاوەڕوانی چەشــتووە، ئەو دڵانە هێندەیان شەوانی تەنیایی بینیوە، هێندە تاسەی گەیشتن بە باوەشــی ئەوین، ناخی هەڵقرچاندوون، دەیانەوێت بگەن بە شادەماری دڵ، هێندە دەردی دووری داخی کردوون، موویەك بە

چیایەك دەبینن، ئەگەر بکەوێتە نێوانیان!

لاشــە هیچ هێزێکی نییە، بەرامبەر بــە ڕۆح، گەر ملکەچی فەرمانی ئەو نەبێت، دەبێتە قەقنەس!

کاتێك ئەو کەسە دەدۆزێتەوە کە پارچەکەی دیکەی ڕۆحی تۆی لایە، ئیتر ناتوانی بێ ئەو بژی، ناتوانی چرکەیەك جێی بهێڵی!

گــەر وابکــەی ئیتر ســاڵانی عــەزابو ئەشــکەنجەو ئازاری دووریو تەنیاییو ســەرگەردانی دەگەڕێتەوە، کەســێك کە وەکو سێبەرەکەت لێت نزیکە، چۆن لە دەستی قوتار دەبیت!

لــە هەموو دونیــادا چی لەوە خۆشــتر هەیە، کە کەســێك بدۆزیتــەوە کــە خوداوەند بۆ تۆی داناوە، کەســێك وەکو خۆت لێت تێدەگات، دەزانێت چیــت دەوێت، ئارەزووی چی دەکەیت؟ خەون بە چییەوە دەبینی! خەیاڵت لە کوێیە؟!

بێ وشــە قســەی لەگەڵ دەکەی، بە زمانــی ڕۆح دەیدوێنی، ئاماژەیەکی ئەو هەزاران ڕستەی ئەرخەوانیت ئاڕاستە دەکات!

لە هەموو ڕازونیازێکت تێدەگات، دێتە ژێر پێڵوی چاوەکانتەوە، شەوانە لە ژێر برژانگەکانتدا دەخەوێت!

ئەو کەسەی کە لە کەس ناچێت، لە نێو هەزاران هەزار کەسدا وێنەی نییە، لە هیچ شــتێك ناچێت، بەڵام هەموو شتە جوانەکان دەیانەوێت، لەو بچن، تۆش دەتەوێت لەو بچیت، تەنها ئەوو بەس!!

ئەو کەسە بە وتەکانی گەرمت دەکاتەوە، لەوپەڕی بێهیواییدا

دەرگای هیوات بۆ واڵادەکات!

دەتگرێتە باوەشی وشە شیرینەکانی، بە ئاوازی دەنگی مەستت دەکات، ئەو کەسەی وەکو منداڵێکی ساوا، لە باوەشی وشەکانیدا دەچێتە قوڵایی ئارامترین خەو!

تکای لێ مەکە بۆ تەنها ساتێك گوێبیستی بێو بەس، ئەو داستانی ئەوینی هەزاران ساڵی لە ناخیدا هەڵگرتووە، ئەگەر هەموو عومرت گوێی بۆ ڕادێری، هێشتا داستانی ئەوین تەواو نابێت!

بێ بوونی ئەو ئەستێرەکانی ئاسمانی تۆ نادرەوشێنەوە! تریفەی مانگەشەو نابینی! بێ بۆنی ئەو باران بۆنی نییە! گوڵ ڕەنگی نییە! هەنگوین تامی نییە! پەپولەی خەندەیەك لەسەر لێوت نانیشێتەوە! بێ ئەو گوڵستان دڕکستانە، بێ ئەو گوڵشەن گوڵخەنە!

بێ ئەو دڵ هەرگیز سوکنایی نایەتو بە ئارامی ئاشنا نابێت!

ئەو کاتەی ئەوت بینی، دەستت هێنا بە هەموو لاشەتدا، ئەو کاتە هەستت کرد، ئێستا گلێنەی چاوت جیهانێکی جیاواز دەبینێ، زمانت وشەگەلێکی سەیر دەدرکێنێ!

گوێچەکەکانت خۆشترین وشە دەژنەفێ، ئەو کاتە خۆتت بۆ یەکەمجار دۆزییەوە!

بووی بە دەوڵەمەندترین مرۆڤی دونیا، ئێستا دەتوانی شەوانە سەر بکەیتە سەر خەرمانێك لە یادگاری بەهەشتی!

کەس هێندەی تۆ یادگاری جوانی نین، ئیدی سەرناکەیتە سەر

سەرینێکی بەتاڵ، نا ئیدی لە باوەشی یادگارییە ئەرخەوانییەکانتا خۆشترین خەو دەبینی!

ڕۆژی وەصڵت هەر سبەینێیە کەوا پڕتەو نەدا
من لە تاریکی شەوی هیجرا ژیانم بۆچییە! (بێخود)

ئەو خۆری ژیانی تۆیە، هەر بۆیە کە ماڵاواییت لێدەکات، وەکو کاتی خۆراوابوون، ئاسمانی ژینت دەبێتە شەوەزەنگ!

خۆئەگەر شەوان تا دەخەوم بە وتەی نێو نامەکانت، چاوم نەڕێژم، ئەوا بیناییم لێڵ دەبن!

تۆ بە هەموو کوچەو کۆڵانێکی دڵمدا ڕەتبووی، جێگەی دەرزییەکی تێدا نەماوە، شوێنەواری تۆی تێدا نەبێت، ئیدی دەتەوێت بۆ کوێ بڕۆم!؟

دەکرێ لە هەور بپرسی بۆ باران دەبارێنێ!
لە بەهار بپرسی بۆ هێندە جوانی؟!
لەگوڵ پرسیار بکەی بۆ هێندە بۆت خۆشە؟!
ئەگەرنا، دە ئیتر لێم مەپرسە بۆچی هێندە شەیدای تۆم!؟

ناری دەڵێت:

بە مەولا گەر لە مەولا دڵ بە قوربانت نەبێ نابێ
بە دڵ گەر دڵ موطیعو بەندە فەرمانت نەبێ نابێ
کەسێ مەقصودی کەسبی دەوڵەتی قوربی مەحەببەت بێ
غولامی بۆ غولامانی غولامانت نەبێ نابێ!

که تۆ هاتی لەگەڵتا پێکەنین هات
کە ڕۆیشتی هەناسەی ساردو هەیهات
هەمووی هەر هاتوو چوونە کاری دونیا
بە تەنیا هەر خەمە هەردێ ئەگەر هات
ژیلا حسینی
دەتوانی بڕۆی؟

دەتوانــی بڕۆیــیو مەملەکەتــی ئەوین فەرامۆشــکەی؟ گەر دەتوانــی بڕۆی لەگــەڵ خۆتا هەموو پێکەنینــەکان کۆکەرەوەو هەموو نامەکان بپێچــەرەوە، هەموو چرپەکان لە بوخچەیەکدا گرێ بدەو هەموو یادگارییەکان لە گوڵدانێکدا هەڵگرە!

دەتوانــی ئیتــر بۆنی دارمــۆردەکان نەکــەی؟ دەتوانی ئیتر بە ژێر ســێبەری ســپیدارەکاندا گوزەرنەکەیو لە نێو چیمەندا هەرگیز دانەنیشی؟ دەتوانی ئیدی تەماشای خۆراوابوون نەکەی؟ هەرگیز باوەڕناکەم بتوانی!

ئەگــەر دەتەوێت بڕۆی، ئیدی نابێــت بۆنی باران بکەیو لە ژێر پروشــەی باراندا دەستەکانت ڕووەو ئاسمان هەڵبڕی! نا تۆ بێ بۆنی باران ناژیت!

مەگــەر ناوی هەمــوو شــەقامەکان بگۆڕیــت! داری هەموو باخچەکان هەڵکەنیو درەختی نوێیان تێدا بروێنی!

مەگــەر بەرگی هەمــوو کتێبەکان بدڕێنی، یــا بە بەرگێکی ڕەش دایانپۆشــیت تــا ئیتر نەتناســنەوە! ئیتر بــە کام ڕێگادا هاموشــۆ دەکــەی... دڵنیام هەمــوو بســتێکی ڕێ لەگەڵت دێنە قســەو پرســیاری ئەوت لێ دەکەن! چونکە هەرگیز بە بێ ئەو نەیانبینیوی!

گــەر دەتەوێت لــە یادی کەی ئیتر دەبێت هەناســە نەدەی، چونکە هەموو هەناســەکانت بۆنی ئەوی گرتــووە! مەگەر لەم

دەڤـــەرە کۆچ بکەی! ئەویش بە دزی چۆلەکەی باخچەکەتانەوە!
چونکە دوایی هەموو دنیا بە "بۆ کوێ دەچی؟" پڕدەکەن! ئەوان
دەیانزانی بێ ئەو بۆ هیچ شوێنێك ناچیت!

من دەمزانی بێ ئەو ڕێگا دەرناکەیت، تۆ هەمیشـــە دەتگوت
من لە چاوانی ئەوەوە نەبێت ئەم جیهانەم نەبینی! لە باوەشـــی
ئەودا نەبێت هەستم بە ئارامی نەکرد!

ئەی تۆ نەبووی دەتگوت:

هەر کە لێم عاجز دەبی توخوا وەرە زوو بمکوژە
چونکە قەتلم خێرە سا ئەم کارە قەت تەئخیر مەکە «کوردی»

من کوێم هەیە بۆی بڕۆم، من لەگەڵ ئەودا نەبێت هەست بە
بوونی خوودی خۆشم ناکەم، چەندین ساڵە لە پەراوێزی ژیاندا، بە
خودی خۆشم ئاشنا نەبووم، تەنها ئەوبوو توانی بە هەموو گەردوونم
ئاشنا بکات، بێ وجوودی ئەو من بە هەموو شتێك ئەغیار دەبم:

هـەتـا تـــۆم ئـاشـنـا بـــووی، ئـاشـنـا بـــووم
ئەمێستا مـــوو بـــە مـــووم ئـــەغـیـارە بـێ تۆ «نالی»

من لە دووری ئەو، هەموو جیهانم بە چۆڵی دێتە پێش
چاو، چونکە کەس لە زمانی من حاڵی نەبوو ئەو نەبێ! چونکە
لەم دنیایەدا تەنها دوو کەس دەتوانن گوێت لێ بگرن و لە
هەموو وشەکانت حاڵی ببن، کەسێك کە وەکو تۆ هەمان ئازارو
ناڕەحەتی چەشتووە، یا کەسێك کە تۆ بۆ ئەو هەموو شتێکیت!

که تۆ هەردووکیـــان بوویت، تۆش وەکو من عەودالْ بوویت، وەکو من وێڵ بوویت، بە شــوێن ناســنامەی خۆتـــدا دەگەڕای، تــۆش ماندوو بووی، تەنیایی گڕی لە ناخت بەردابوو، نەتتوانی بە هیچ ڕووخســارێك ئاشــنا بیت، ڕۆحی شەکەتت بۆ سێبەری بالآیەك دەگەڕا!

ئیــدی من ناڕۆم، من هێشــتا نامەی دڵم بــە تەواوی عەرز نەکــردووی، مــن دەمەوێــت هەموو شــتێکت بۆ بــاس بکەم، هەمــوو ئەســرارێکی دڵم والآکەم، من چیــدی ناتوانم بە تەنیا لــە چاوەڕوانیتا بوەســتم، من ئیدی بەرگەی بــێ تۆیی ناگرم، تۆ خۆری ئاســمانی هەموو هیواکانی منی، من تەنها هەست بە وجوودت ناکەم، بەڵکو هەســتکردن بە غیابی تۆ لە هەستکردن بە وجوودت گەورەترە!

من لەگەڵ تۆدا لە هەموو شــتێکەوە نزیکم، تەنانەت هەست دەکەم لەگەڵ تۆدا لە خوداوەندیشەوە نزیکم، وەلێ دوور لە تۆ باڵندەیەکی نابەدڵم لە ئاسمانێکی ڕەشو تاریکا!!

خــۆش ئــەو یــارەی شــەریکی کــاتودەم بێ
لــە شــەوگــاری درێـــژا نـــووری شــەم بێ
دژی ڕۆژگـــاری چـــەوتو تـــووشو نـاخـۆش
بـۆ خـاتـوو زیـنـی دڵ، ئـەو کـاکـەمـەم بێ «ژیلا حسینی»

دەزانــم لێم زیزیت، بەڵام زیزبوونی تــۆ، زیزبوونی هەموو شــتەکانە، ئەو کاتەی تۆ دەڕۆیت لەگــەڵ خۆتا ژیان دەبەیتو هەمــوو جوانییــەکان دەپێچیتــەوە، تەنها فرمێســکو گریانو خەمێکی قوڵ نەبێت، هیچم بۆ جێناهێڵی!

پەنجەرەکەم دەخەمە ســەر پشت، بەڵام تیشکی خۆر نایەتە ژووری، چۆلەکــەکان لەبەردەمــی پەنجەرەکەمــدا ناجریوێنن باوەشــم دەکەمەوە بۆ پروشــەی باران، بەڵام ئەوان پشــتم تێ دەکەن، مۆمی ژوورەکەم بە ئاستەم تروسکەیەکی تێدا دەمێنێت، کە تۆ دەڕۆی من جگە لە ڕەنگی ڕەش ڕەنگێکی تر نابینم..!

پێم دەڵێن تۆ گۆڕاوی! ئەوان نازانن هەموو گەردوون گۆڕاوە!

پێم دەڵێن: بۆ قســە ناکەی وەکو جــاران؟ نازانن من زمانم نییە بێ ئەو، چی بڵێم؟ باسی چییان بۆ بکەم؟

لێوی وشــکو ڕەنگی زەردو دڵی شــکاوو دیدەی بێ نور چی بکەن بێ تیشکی خۆری تۆ؟!

عیللەتی بێ ئیلتیفاتی تۆیە ناڵەی سۆزشم
باعیسی شەرمی گوڵە، بولبول، کەوا زاری دەکا «کوردی»

تۆ دەزانیت ئەو شــەوانە چەند سەختە کە بە تەنیاییو بێ تۆیی بەسەریان دەبەم؟ چەند سەختن ئەو ساتانەی بۆ باوەشی پڕ میهرو ئەوینت دەگەڕێم..! دەمەوێت بگەمە شــادەماری دڵت،

دەزانی تاسەی تۆ چۆن ئەشکەنجەم دەدا؟ بە شەوانە بە چی ئازارێکەوە دەتلێمەوە؟

شەوانە هێندە پەیامەکانی تۆ دەخوێنمەوە، خەریکە ئاوی چاوم دادێت؟

هێندە دەگریم خەریکە سۆمای چاوم لێڵ دەبێت!

تاسەی دووریت ڕۆحم ئازار دەدات!

ئەشکی حەسرەت لازمی جەمعی سیابەختانە هەر

شەونمی سوبحە دەلیلی قەترەیەك گریانی شەو «شێخ نوری»

ئاخر تۆ ڕابەری ژینو مانی منی، تەنها تۆ دەتوانی دەستم بگری بەرەو لێواری دڵنیایی!

من بێ تۆ وڵاتێکی بێ ئاڵا، نیشتمانێکی بێ ئازادیم، باخچەیەکی بێ گوڵم، بولبولێکی بێ لانەم، تا ئێستا نازانم من بێ تۆ چی بووم؟ تا بزانم دوای تۆ دەبم بە چی؟!

تۆ لە تاریکترین شەوی دەیجوردا گڕی چرایەکی پرشنگداری بۆ من، لە وەرزی کرێوەو شەختەو سەهۆڵبەنداندا ئاوازی دەنگت گەرمم دەکاتەوەو لەوپەڕی بێ کەسیو تەنیاییدا وتەی لێوەکانت دەمگرنە باوەش، بۆیە هەمیشە وەکو شێت خۆم لە باوەشی وشەکانتا دەبینمەوە!

من تەمەنێکم لە ڕۆژگاری ڕەشو پڕ لە ئازار بردە سەر، دەتەوێت جارێکی دی بگەڕێمەوە ئەو دۆزەخە؟

ڕەش‌و تارو درێژو پڕ لە ئازارو خەم‌و دەردە

بەڵێ شەوگاری دووری بوو سەراسەر ژینی تاڵی من «هێمن»

نا من تۆ چاك دەناسم، هەرگیز ئەم هەوارە خاڵی ناكەی!

چرای ئەم ژوانە خامۆش ناكەی ڕازی نابیت جارێكی دی خەندە لێوەكانم جێبێڵێ، گوڵی هیواكانم هەڵوەرێن..

تۆ ئەستێرەی ئاسمانی منی، تۆ بوخچەی ڕازو نهێنی‌و حەزو ئاواتەكانی منی!

هەمیشە چاوەڕوانی هاتنی تۆم، گوێم بۆ دەنگی هەنگاوەكانت شل كردووە!

سەرنجی ڕێ ئەدەم، ڕێگا، هەموو شێوەی ئەوی تیایە

وەكو دونیا لە ناو جوانی ئەوا توابێتەوە ..... وایە «هەردی»

چاوەڕوانم، دەرگاكەم خستۆتە سەرپشت، پەردەی ژوورەكەم لاداوە، دەزانم لەگەڵ هەورەكاندا دێیت، تا تێر بە ئاوی باران خۆت نەشۆری‌و بۆنی باران نەگریت نایەی بۆ لام!

ئەوكاتەی كە تۆ دێیت هەموو باخچەكان خۆیان دەگۆڕن بۆ پێشوازی، دەزانن تۆ بە تەنیا نایەی، هاودەمت بارانە!

هەموو ئەم شارە بۆنی تۆ دەگرێ، لە پەنجەرەكەوە بۆنی باران موژدەی هاتنی تۆم بۆ دێنێ.....

چونكە دەزانێ كە تۆ هاتی ئیتر جگە لە بۆنی تۆ لە جیهانی مندا بۆنێكی دی وجودی نیە!

ده وەرە، تا بزانی چی مەراسیمێکم بۆ لیقای تۆ ڕێکخستووە، تــا بزانی ئەو ئەوینەی ڕۆژانە بە بارانی فرمێســك دەشــۆرێت هەمیشە بە پاکیو نەمری دەمێنێتەوە!

وەرەو تا بزانی من ئەوینی تۆ بە هەموو دونیا ناگۆڕمەوە!

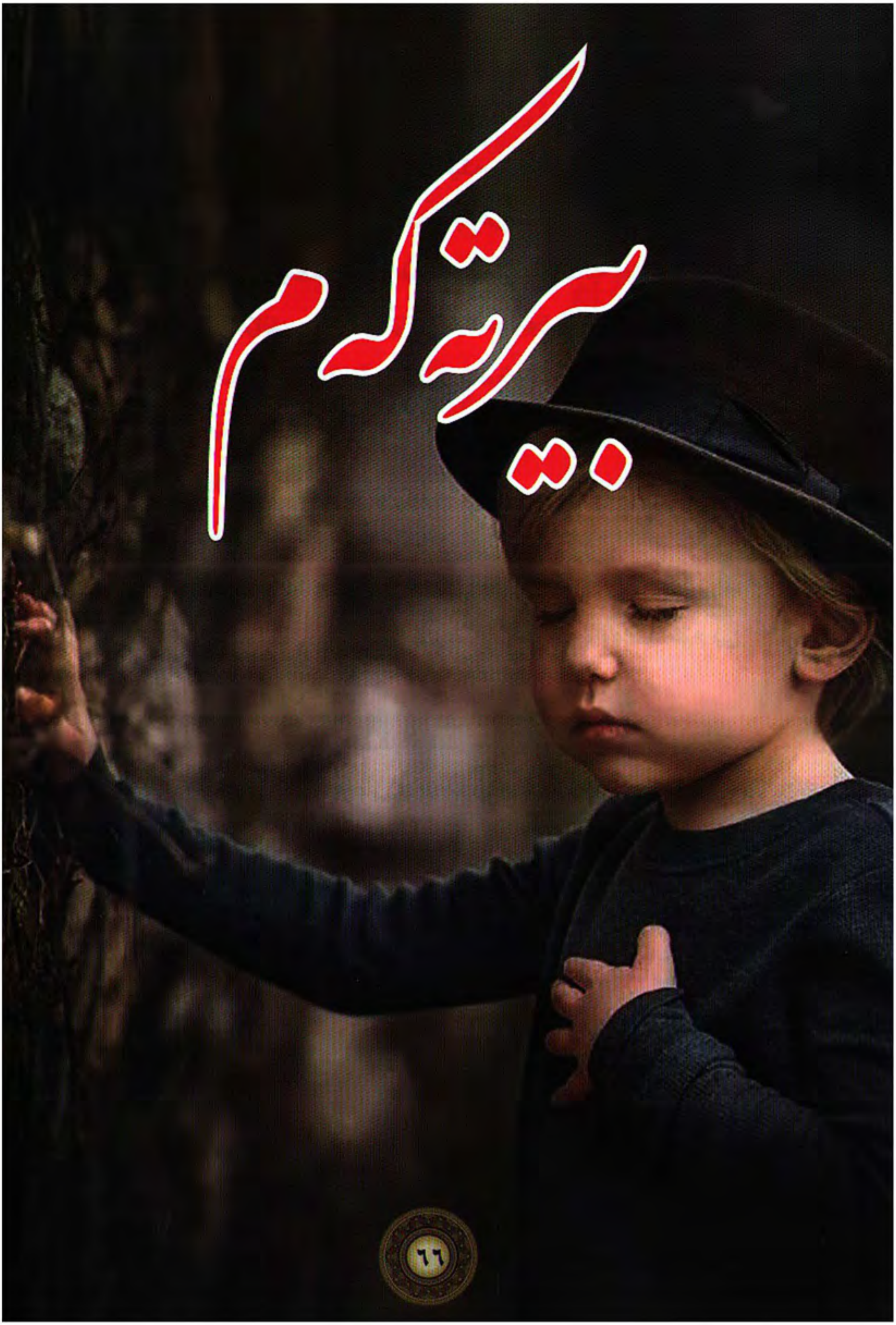
وەرەو تــا بزانی هەموو شــتێ: لە خۆشەویســتی بێهێزترە، ئەگەر ژیان لە مەرگ بترسێ، ئەوا مەرگ شەرم لە خۆشەویستیو ئەوین دەکات!

ئەویــن گەورەتریــن گەنجینــەی خودایــە، لــە دڵــە پاكو بێگەردەکاندا نەبێت هەرگیز جێگای نابێتەوە!

تــۆ تەنهــا تکای منــی لە کــردگار، گەر خوداوەنــد تۆم پێ ببەخشێ، ئیدی من داوایەکم نامێنێ لەم دونیایەدا:

من دڵنیام تۆ ســروەی فیردەوسو میوەی بەهەشــتو ڕازی دڵو هێزی ڕۆحو شەونمی میهرو لوتفی خودابیت، تۆ سوکناییو ئۆخژنی گیانو ئاواتی عومری...

هەرچەندە کە ئینسانە لەبەرچاوی منو تۆ
مومکین نییە ئەم لوتفە لە ئینسانو بەشەردا
«نالی»

بیرتەکەم
٦٦

دووریــت لێــوم هەڵدەقرچێنیو گــەروم دەتاســێنیو ناخم هەڵدەپروکێنــیو گڕ لــە دڵو دەروونم بــەردەدا، لە باخەوانی گوڵستانەوە دەمکاتە ڕەنجەڕۆی ڕەزێکی سوتاو!

دەردی بــێ تۆیی بە نێو شــادەمارەکانی دڵمدا ڕۆدەچیو لە دەریای ئازاردا نوقمم دەکات، شــەوانە جگە لە فرمێسکی گەرمو هەناســەی ســاردو ئاهی جەرگبڕ، هیچ هاودەمێکــی دیم نین، غوربەتێکی تاڵ دەســتدەخاتە گــەرومو هەورێکی ڕەش بینایم لێڵ دەکات!

میوانــی دیوەخانی دڵــم جگە لە حەزرەتی خەم کەســی دی نییە! ئەگەر گریانوناڵەی نیوەشــەو نەبا، ئەوا هەرگیز دەســتی لە یەخەم بەر نەدەدا:

شەوانە گەر نەکەم ئەو شیوەنو ناڵینو گریانە
دەسوتێنێ وجوودم ئاگری ئەم جەرگە بریانە
بەڵێ گریانی نیوەی شەو، دەکا ناسۆری دڵ، مەرهەم
کوڵوکۆم دادەمرکێنیو بەجێدێڵێ دڵی من خەم «هێمن»

بۆ دووری لەو کەسەی کە تیایدا تواویتەوەو ئیدی بێ وجودی ئەو هەست بە وجودی خۆت ناکەیت، گریان کەمترین مەراسیمی حوزنو خەمو ئازاری ڕۆحە.. چونکە ئەو کاتەی لێت دووردەکەوێتەوە ئیدی لەگەڵ خۆیدا هەناسەکانت دەباو توانای هەناسەدانیشت نامێنێ بێ ئەو، لاشەت بە نیوەڕۆحێك زیندەگی

دەکاو مردن بە ئاوات دەخوازێ، نەك سزای سەختی دووری و هیجران!

بێـــرۆو بمکـــوژە، لـــە لای تـــۆ مـــردن

نـــەوەك بە بـــێ تۆ ژین بەســـەربردن!! «سەعدی شیرازی»

هـــەر بۆیە شـــەوانە زامی فیراقو دووری تـــۆ خەوی پێڵوی چاوەکانم دەتۆرێنێو وەکو لرفەی شاڵاوی ئاگرێك کە لە پوشو پەڵاشی وشك ئاڵابێت سینەم لە ناخەوە هەڵدەقرچێنێ، چونکە هەموو چرکەیەکی مەرگەساتەو هەموو هەناسەیەك حەسرەت!

ئەو کەسەی بە هاودەمی ڕاستەقینەی ڕۆحی خۆی گەیشتبێ، بـــە دوانەی گیانو لانـــەی ئەوینو باوەشـــی حەوانەوەی ڕۆحی ئاشـــنا بووبێت، ئیتـــر ناتوانێ بە تەنیا بژی! ئەو کەســـەی بە دیداری ڕۆح شادبووبێت، مەحاڵە بتوانێ ساتێك ئۆقرە بگرێ!

هەرکەسێ شەهدی ویصاڵو ژەهری دووری چەشتبێ

ئەو دەزانێ دەردی دووری چەند گرانو زەحمەتە!! «گوردی»

ژیان بێ نوری دیدەو ســـۆمای چاوو هێزی ئەژنۆو ڕازی دڵو سروەی ڕۆح، دەبێت چۆن ژیانێك بێت؟!

بۆیـــە هەرگیـــز دڵ لـــە شـــەکواو ســـکاڵاو دەردو زاری خۆی ناکەوێت، بێ دیداری یار بە هیچ شتێکی دی سوکنایی نایەت!

دڵ لەبـــەر زامـــی فیراقـــت، دائیمـــا زاری دەکا

ڕۆژو شەو مەنعی دەکەم باز، دەردی سەختە ناسرەوێ «گوردی»

شــەوانــی تــەنــیــایــیو بــێــداریو دانــیــشــتــن بــە دەوری ئــاگــردانــی یــادگــاریــیــەکــانــەوە، بــۆ ئـــەوەی بــڕێــك ناخی ڕچیومــان گــەرمــکــەنــەوە ساتەوەختێکی سـەخـتـو دژوارن!

مرۆڤ لەســەر نەخشەی زەمین لە نێو ئەم هەموو خەڵکەدا خۆی بە تەنیای تەنیا دەبینێ! شــتێك نییە وابەستەی بکات بە گەردوونەوە جگە لە ئەویندارەکەی! ئاخر ئەو تەنهاکەسە کە لە زمانی ئەم حاڵی دەبێت هەســت بە بوونی دەکات! لە باوەشــیدا دەگاتــە لوتکەی دڵنیاییو بۆنی ڕاســتگۆییو پاکــیو وەفاداریو خۆشەویستی کەیلی دەکات!

ئەو کاتەی مــرۆڤ لەگەڵ ئەویندارەکەیدا هیچ جیاوازییەك ناهێڵێو هەموو شــتەکان بە یەکســانی دابــەش دەکات جوانی، تەمەن، هەســت، ئاوات، ئارەزوو، ئیتــر ئەوان وەك گوڵاوی دوو گــوڵ ئاوێتەی یەك دەبن، ئیتــر دەبنە یەك مرۆڤ، یەك کەس لە هەموو شتێکدا، هیچ جیاوازییەك نابینن، بەڵام ئەم ڕاستییە تەنها چاوی ئەویندارەکان دەتوانن بیبینن!

کەسانی دی لەمە حاڵی نابن!!

حافزی شیرازی دەڵێت:

سەیرە، لەگەڵ وجودی تۆدا وجودی من بمێنێ، سەیرە کاتێك تۆ هاتیتە گوفتار ئیدی من بتوانم وتەیەك بدرکێنم!

دڵی من مۆم‌و ڕووی تۆ هەروەکو شەم

ئەتاوێتۆ لەبەر پێتا ئەبێ جەم

ئەوا ئێستا دەسوتم تا بزانی

کە عەشقی تۆ چرایەو من پەپولەم «کۆلیل»

لە ئەویندا تەنها ئەویندار بە چاوی دڵی هەموو شتێك دەبینێت، چونکە چاوی ئاسایی هەرگیز توانای بینینی جوانییە حەقیقییەکانی نییە!

هەربۆیە ئەوانەی جگە لە چاوی سەر بیناییەکی تریان نییە لە بینینی جوانییەکان مەحرومن!

بە دیدی دڵە، ئەویندار دەگاتە کەماڵی بەشەری!

ڕۆحی دەگاتە لوتکەی بەرزیو خۆشەویستیو فڕین بەرەو ئاسمانی عیشق!

گڕی ئەوین وەکو ئەو ئاگرەی ئاڵتونی پێ زاخاو دەکەن مرۆڤەکان لە هەموو عەیبو عارێکی قوڕینی پاك دەکاتەوەو لە جیهانی ڕۆحدا تارای فریشتەیان دەکاتە بەر!

بۆیە ئەویندار تا نەتوێتەوە وەکو مۆم، نەسوتێت وەکو پەروانە، ناگاتە حەقیقەتی ژیانو لەزەتی ڕۆح!

بۆیە عاشقانی ڕاستەقینە ڕۆژانە هەزاران جار دەمرن، بەڵام چونکە ئەوان تەنها مامەڵە لەگەڵ ڕۆحدا دەکەن، لەبەر ئەوە هەر دەژین! دوای هەموو مردنێك ژیانێکی نوێیان پێ دەبەخشرێ!

ژیانێـــك دوور له دونیاپەرســـتیو ماددەویســـتیو شـــاوەتو ئارەزووبازی!

ئەوان وەکو نور له نێو دەزووله خوێنینەکاندا دێنو دەچن! دوور لـــەو ئەوینـــە ژیان تاریکســـتانو دەیجـــورەو بوون بێ مانایەو وجود بێ ئیعتیبارە!

ئـــەوەی جارێك بۆنی میســـکی عاشـــقانی کردبێت! ئەوســـا دەزانێت کە ژیان بێ ئەوین جگە لە دۆزەخ هیچی دی نییە!

بێ نوری تۆ من بەرپێیەکانی خۆم نابینم! بێ سیمای حوسنی تـــۆ، پەیڤێك نادرکێنم، تۆ هەموو جوانییەکانی منت والآکردوو هەموو عەیبەکانمت داپۆشـــی! تۆ تینوێتی ڕۆحت شـــکاندمو بە خۆشترین سرودی ئەم سروشتەت ئاشنا کردم!

ڕۆمی دەڵێت: کاتێك بۆ یەکەمجار هەستم بە ئەوین کرد بۆ تۆ گەڕام، من کوێر بووم نەمزانی کە عاشقەکان هەرگیز یەکتر نابینن، چونکە هەریەکەیان بۆ هەمیشە لە نێو ڕۆحی ئەوی دیدا دەژی!

سەعدی شیرازی دەڵێت:

قال لی المحبوب لما زرته　　من ببابی؟ قلت بالباب أنا

قال لی:اخطات تعریف الهوی　　حینما فرقت فیه بیننا

و مضی عـام فلما جئته　　اطـرق الباب علیه موهنا

قال لی:من أنت؟قلت:انظرفما　　ثـــم الاانت بالبـــاب هنـــا

قال لی: احسنت تعریف الهوی　　وعرفت الحب فادخل یا أنا *

بەڵــێ لە ئەوینا منو تۆ وجودی نییە، جگە لە یەك وجود، بوونی نییە! هەر کەســێکیش تامــی ئەوینی نەکردبێو بەگڕی ئاوری ئەو نەســوتابێ، لە خــۆڕا دەژی، چونکە ژیان بێ ئەوین هیچ تامو مانایەکی نییە، هەربۆیە حەمدی ساحێبقران دەڵێت:

زمـانـم شـەق ئەبا یـەکـدەم ئـەگـەر بێتو نەبا نـاوت
بە کوێری دادەنیشم گـەر لەبەر چـاوم نەبێ چاوت
لەبەر تەشریفی ڕێگەی تۆ نەبێ بۆچیمە نـوری چاو
ســەرم لازم نـیـیـە، لازم نـەکـا بینێمە پـێـنـاوت!!

گەر لێم بپرســی تۆ ئەم هەمــوو عەیامە لە کوێ بووی؟ لە وەڵاما دەڵێم من هیچم بیرنایەت! شتێك لە ژیانمدا نییە شایانی باسکردن بێت! ئەوەندە دەزانم من لە جیهانی لە بیرچوونەوەدا نوقــم بووبووم، من خۆم هەســتم بە بوونــی خۆم نەدەکرد، چ جــای ئەوەی هەســت بە بوونم بکرێت! ژیانــی من لەو ڕۆژەوە دەست پێدەکات کە تۆم ناسی!!

مــن دەزانم ڕێــگای ئەوین دڕکرێژە بە خەمو پــەژارەو ئازارو تاســەو چاوەڕوانیو ئەشــکەنجەو عەزابــی ڕۆحو هەڵقرچانی دڵ، وەلێ ئەم ڕێگایە هێندە گەورەیە، ئەم ئامانجە هێندە بەرزە، هێندە پاکە، هێندە نەمرە کە شایانی هەموو قوربانیدانێکە... بۆ گەیشتن بە ســەرچاوەی نور بۆ گەیشــتن بە دەریــای ماریفەتی حەقیقی، هەموو ماندووبوونێك دەبێتە مایەی سەمای ڕۆحو لەزەتی گیان!

ئەم ژیانە کورتە دیارییەکی بچکۆلەیەو بە شەرمەوە پێشکەش بـــەو ئەوینـــدارە دەکرێت کە ئەگەر ئەو نەبا، نە خۆر تیشـــکی دەباو نە گوڵ بۆنی دەباو نە خەندەیەك دەکەوتە سەرلێو!

شـــەوانی تەنیایـــیو حەســـرەتو چاوەڕوانی تاریـــكو درێژو نەبـــڕاوەن، فرمێســـکی گەرمو ناڵەی نیوەشـــەوو ژانـــی هیجرانو هەناسەی سارد گەڵای تەمەن هەڵدەوەرێنیو ڕەنگی زەردو خەمێکی قوڵو ســـیمایەکی خەمبار بە ڕووخســـاری ئەوینداران دەبەخشێ، وەلێ ئەمە باجی ژیانی ڕۆحو ئارامی ناخەو سوتەمەنی عیشقە!

بە شوعلەی عیشقی پـڕتـاوی وەهـا شـێـواوو سووتاوم
لە جەرگم خوێن دەبارێتو لە چاوم ئەشکی بێدوایی
کە دڵـبـەر پێکەنی زوو دڵ بـەری گـرتـو وتـی یـاران
گەلێکم خوێن ڕژا هیچ کەس بە هیچ نابێ لە خۆڕایی
مەڕەنجێ تۆ بڕەنجی گەنجی ڕەنجی من بەبا دەڕوا
دەبـێ چەشنی هەتیو بگریم لە پاڵ دیـواری تەنیایی
سروشتی دوونە گەر دوون، گەر دڵت ڕۆحم نەلاوێنێ
گـوڵـی عـومـرم دەژاکـێـنـێ، خـەمو ئـــازاری ڕاڕایـــی!

(کوردۆ)

وەلێ لە هەمووی سەختتر ئەوەیە کە هەرگیز ناتوانین بە زمان گوزارش لە ئەوین بکەین، جگە لە خودی خۆمان پێشانی کەسی دی بدەین! خەتا لە ئێمە نییە، خۆ ئەگەر

دونیا هەمووی نوقمی نوربێت، ئەوا کەس ناتوانێت ئەو نورە ببینێت، ئەگەر نور لە نێو دڵیدا بوونی نەبێت!

جوانتریـــن گوزارش لە ئەوین بێدەنگییە، هیچ شـــتێك وەکو بێدەنگی گوزارش لە ئەوین ناکات، چونکە ئەو کاتەی ڕۆحەکان ئاوێزانـــی یـــەك دەبنو لێل یـــەکا دەتوێنەوە، ئیتـــر بێدەنگیو ئارامی جیهان دادەپۆشێت!

تۆ ناتوانی وشـــەیەك بدرکێنی، خۆ ئەگەر هەموو ڕازو نیازو ئەســـراری دڵت واڵاکەی جگە لە ئەویندارەکەت کەس لە زمانی تۆ حاڵی نابێت، چونکە تۆ بە زمانی ئەڤین دەدوێی!

تێگەیشـــتن لەو زمانەش بۆ کەســـێك کە ســـوتاوی تـــاوی ئەوین نەبێـــت ئەســـتەمە!! جا بۆ ئەوەی لە زمانی ئێمـــە حاڵی بنو لێمان تێبگەن دەبێت هەوڵبدەین نوری عیشق بگەیەنینە دڵەکانیان، دەبێت لە زەلکاوی دنیاویستیو کەچبینی وەدەریانبێنینو بە جیهانی ڕۆحو بینینی حەقیقەتی جوانیو خۆشەویستی ڕاستەقینە ئاشنایان بکەین!

مەولانای ڕۆمی دەڵێت: چیت هەڵگرتووە بۆ مەنزڵی عیشـــق، هەموو شتومەكو کاڵاکانت دانێ! ئەوانە هیچی لەوێ ڕەواجیان نییە، تەنها دڵێکی پاكو ئەوینێکی ڕاستەقینە نەبێ، لەوێ دەرگا بۆ هیچ ناکرێتەوە!

بۆ گەیشـــتن بەو مەنزڵە وچان نادەیـــن، لەوێدا گەردیلەکان دەبن بە خۆری ڕووناکی، گوڵەکان دەبنە گوڵزار، دڵۆپەکان دەبنە

دەریایەك لە میسكو گوڵاو....

ئەویــن ژیانێکی نەبڕاوەیــە، بێ کۆتایــی... چونکە ئەوینی ڕاستەقینە هەرگیز کۆتایی نایە!

بە فرمێســکەکانی ئێمە دەریای ئەویــن گوڵاوپڕژێن دەبێت، بەگــڕی دڵی ئێمە چراخانی ئەوین وەکو گڕی خۆر هەموو دڵە شەیداکان ڕووناك دەکاتەوە!

وتەکانی من بە گلەییو سکاڵاو بێزاری تێنەگەی، من هەموو عومرم دەبەخشم بەهەستێکی پاكو ڕاستو بە دڵێك کە باوەشم بۆ دەکاتــەوەو لە ناخیدا دەمپارێزێو بە چاوێك کە هەمیشــە ئاگای لێمەو کاتێك تەماشای دەکەم هەستم پێ دەکات!

من فیدای ئەو کەســەم کە ڕۆژانە هەواڵم دەپرســێو هەرگیز لێم هەراسان نابێت، ئەو کەسەی هەموو بەختەوەری خۆی بە من سپاردووە!

دڵنیابــە دەســتەکان ناگەنــە ئاســمان، بەڵام بــۆ دڵە پاكو ســپییەکان زۆر ئاســانە ڕۆژانە بە دەوری عەرشی کردگارا وەکو پەروانە بخولێنەوە!

ئەو خوداوەندەش کە ڕۆژانە هەزاران خۆزگەو ئاوات بەدیدێنێ، زۆر ئاسانە ئاواتی ئێمەش خۆزگەی بەدیهاتووی یەکێك لەو ڕۆژانە بێت!

---

* دەڵێــن ئــەم چەند بەیتــەی حافزی شــیرازی بە هەمــوو زمانە جیهانیەکان لەســەر دیواری کتێبخانەی کۆنگرێســی ئەمریکی نوســراوە، منیش وەرم نەگێڕا بۆ کوردی تا خۆتان لە ماناکەی تێ بگەنو چێژ لەو مانا بەرزەی حافز وەربگرن کە لە تاریفی خۆشەویستیدا گوتویەتی!

مەملەکەتی ئەوین
٧٦

دەگێڕنەوە پاشـــایەك مەجنونی بانگ کـــردو پێی گوت: ئەوە تۆ چیت بەســـەرهاتووە، بۆچی خۆت ئاوا پەرێشان کردووە، وێڵی دەشتو کێوانیو نەفسی خۆت بە هیلاك بردووە! لەیلا چییە تۆ هێندە بۆی ســـوتاوی! ئەو کچە ئـــەوە ناهێنێت تۆ ئاوا خۆتی بۆ بکوژی!

وەرە با جوانانی بێ وێنەت پێ نیشـــاندەم، تا بزانی جوانیو قەشەنگی ئەمان لە کوێو جوانی لەیلێ لە کوێ!

بـــەڵام کاتێك جوانان هاتنە مەجلیســـی شـــا، مەجنون ســـەری داخســـتو پێڵوی چاوەکانی لێکناو بە هیچ شـــێوەیەك تەماشـــای نەکردن!

پاشا گوتی: سەر هەڵبڕەو تەماشا بکە، بزانە چی جوانییەك دەبینـــی، ئەمانەت هەموو پێدەبەخشـــم، ئیتـــر چیت لە لەیلێ داوە؟ بۆچی سەرهەڵنابڕی؟

مەجنون گوتی: قوربان دەترسم ئەگەر سەرم بڵندکەم ئەوینی لەیلا شمشێری خۆی هەڵکێشێو سەرم لە گەردنم جودا بکاتەوە! من دوای لەیلا تەماشای کەسێکی دی چۆن دەکەم؟!

بۆیە هێدی شاعیر دەڵێت:

زوڵفـی سـەرشـانـت عـەزیـزم! کـاتـێ هـاتـی شانەکەی
من گوتم سـەد خۆزگە دەنکی شانەبامو شـا، نەبام!

بۆ کەسێك تەنها ئەوین لە جوانیو سیمادا ببینێت ئەستەمە بتوانی بە زمانی عیشق لەگەڵی بدوێیو ئەویش لێت حاڵی بێت،

ئــەو کاتە نازانی چۆن وای لێ بکەیت هەســت بە هێزی ئەوین بکات، بزانێت نوری ئەوین تیشکێکی موعەتتەرە، بۆنی ڕۆحەکان کەیلەکاتو نوریشی سۆماکان بە ناخی ئەوین ئاشنا دەکات!

ئەو کات ناچار دەبین ماتو بێدەنگ بین، پەنا بۆ ئەندێشەو خەیاڵ بەرین!

مــن چۆن پێیــان بڵێم کە دڵێك هەیە گوێی لە گریانی منە، هەرچەندە من بە بێ دەنگیش بگریم!

ئــەو دڵــە هەناســەکانم دەژمێرێ، لەگــەڵ هەمــوو هەنگاوەکانمدا هاودەمە، چۆن پێتان بڵێم: ئەو دڵە سپییە وەکو بەفر، پاکە وەکو باران!

ئاخر من چۆن پێتان بڵێم خۆشەویســت ئەو کەســە نییە کە دوای مردن تێر بۆت بگری! مەراسیمی شینو گریانت بۆ ساز بکات!

نا ئەو کەســە بەڕاستی خۆشــیدەوێیت کە دەمرێ، دەسوتێ، کاتێك دەبینێ تۆ دەگری!!

مەولانای ڕۆمی دەڵێت: ئەگەر ئەوینو خۆشەویستی بچێتە نێو ناخی کێوەکان، ئەوا دەهەژێنو لە خۆشیدا دەکەونە سەما!

دەزانم بێدەنگی سەختە، بەڵام لای ئەوینداران بێدەنگی هونەرە، چونکە ئەوان زەمەنێکە دەسوتێن، هەڵدەقرچێن... وەلێ بێدەنگ!

خۆ ئــەوان گڕی ئەوینێك دڵــی هەڵنەپڕوکاندوون، تا وەکو دەریایەکــی مەنگ گوێت بــۆ ڕادێرنو تۆش بە ئەســپاییو بە زمانــی چرپە پێیان بڵێی: ئاخر من مرۆڤێکم خۆشــدەوێت کە ئــەو لە چاوی مندا هەمــوو گەردوونە بەڕەنگــی ئەرخەوانی!

ئەو زەوی‌و ئاسـمانی منە، لانەی بەختەوەری‌و باوەشـی میهرو ئۆخژنی دڵمە، ژووانی ڕۆح‌و سۆمای چاومە!

ئـەوان ئۆقـرە ناگرن تا پێیـان بڵێی: کە ئەویـن گاڵتە بە هەموو باق‌و بریق‌و پلەو پایەو سـەروەت‌و سامانی دونیا دەکات، چونکـە هەموو ئەمانە بێ خۆشەویسـتی ئەرزشـیان نامێنێ‌و هەموو لەزەت‌و خۆشییەك لە دەست دەدەن!

تۆ پێویستت بە کەسێك نەبوو گوێ بۆ قسەکانت ڕادێری! تۆ تەنها دڵێکت دەویست هەست بە سەداو زایەڵەی ناخت بکات!

ئەلئـان ئەو دڵە گوێی بۆ لێدانی دڵت ڕاگرتووە، تا گوێی لە دەنگی هەناسەت نەبێت، دڵنیا نییە کە هێشتا دەژی!

ئێسـتا تۆ لە نێو ئەو دڵەدا ڕەشـماڵت هەڵداوە کە عومرێکە بە شوێنیدا وێڵی!

ئەو دڵە ساتێك لە دووری تۆ ئۆقرە ناگرێت، سروەی نەسیمی بۆنی گوڵاوی تۆ نەبێت دەبێتە قەفنەس!!

لە سینەمدا چ شیرین دڵ دەناڵێنێ بە مەحزونی
وەرن لەو شیوە گوێ بگرن، بە شین‌و شیوەنی نەیدا! «وەفایی»

تۆ لە مێژە دەتزانی دڵەکان دوو جۆرن: جۆرێك دەتوانی بیکڕی، یاخود بە کرێ بۆ ماوەیەك وەك کرێچییەك نیشتەجێی بیت!

بەڵام جۆرێکی دی هەن کە هەرگیز سەودا ناکرێن! مەگەر بەڕۆح! وای لە گەورەیی دڵێك کە بێ تۆ ناژی! بۆ تۆ دەژی‌و بۆ تۆ دەمری! بە پێڵوی چاوەکانی باوەشێنی خۆزگەکانت دەکات! هیواکانت

دەلاوێنێتەوە، فرمێسکەکانت دەکاتە ملوانکەی مرواریو بە گەردنی خۆی سەودای دەکات!

ڕۆمی دەڵێت: کاتێك دڵی مرۆڤ لە ئەوین خاڵی دەبێت، جگەلە بتێکی گۆشتو خوێنی وەك بەرد، هیچ سیمایەکی مرۆڤانەی پێوە نامێنێت!

دۆڵو دەشتی خاڵی لە ئەوین، لە کۆمەڵە خۆڵێك زێترنییە!

نیگەران مەبە، کاتێك تۆ ناتوانیت وەڵامی ئەو کەسانە بدەیتەوە کە ئازارت دەدەن. دێنە نێو گوڵستانی ئەوینی تۆو گوڵشەن دەخەنە ژێر پێو بێبەزەییانە گوڵەباخەکان دەوەرێنن!

خەم مەخۆ، ئەوە نیشانەی بێهێزی تۆ نییە! ئەوە دەری دەخات کە تۆ خاوەنی دڵێکی پاكو بێگەردو منداڵانەیت، کە جگە لە خۆشەویستیو ئەوین هیچی دی تێدانییەو بە فێڵو تەڵەکەی ئەم سەردەمە پیس نەبووە!

ڕێگە مەدە مەملەکەتە چکۆلەکەت بکەنە پەرێزی حوزنو ماتەم! پێبکەنە، مەهێڵە هەرگیز خەندە ماڵاوایی لە لێوەکانت بکات، چونکە هەموو هێزو دەسەڵاتی دونیا ناتوانێت، خەندەیەك بکوژێت!

تۆ دەتوانیت لە دژوارترین ساتەکانی ژیانا پێبکەنیت! لە نێو دەریای فرمێسکدا ڕێگا بۆ زەردەخەنەکان بکەیتەوە!

تۆ پەیامی خۆشەویستیو ئەوینت پێیە، لە وەرزی وەیشوومەو زریانو ڕەشەبای خەمیشدا، نەورەسە سپییەکان دڵیان نەهات جێت بێڵن!

کێ دڵی دێ تۆ جێ بێڵێ؟ کێ دڵی دێ تۆ بڕەنجێنێ؟ ئەی شازادەی مەملەکەتی ئەوین!

فەرموویان لێ بکە بۆ جیهانی پەپوولە، بۆ وڵاتی بەفرو تارای زیوین، بۆ دەڤەری خۆشەویستی، با بێن‌و ببینن کە ئەویندارەکان بێبەرامبەر دەسووتێن وەکو شەم، هەڵدەقرچێن وەکو پەروانە!

با بێن‌و ڕۆحی خۆیـــان بدۆزنەوە، با بزانن هەموو مرۆڤێك بەســـەردەمی منداڵیدا تێدەپەڕێت، وەلێ هەندێ کەس تا مردن، هەر بە منداڵی‌و هەرزەکاری دەمێننەوە!!

تەنها لـــە قوتابخانەی ئەویندا، مرۆڤ دەگاتە کەماڵ، لەوێدا مرۆڤ بە خودی خۆی ئاشـــنا دەبێ‌و لە مانای مرۆڤانەی خۆی تێ دەگات، لەوێدا وانەی سووتان‌و گریان‌و توانەوەو ئاوێتەبوون بە ڕۆح دەخوێنێ‌و دەگاتە ڕاحەتی ڕۆح!

ئەشك‌و ئاهی من هەتا بێ، زۆرترە ئاسوودەگیم
ڕاحـەتـی ڕۆح‌و دڵـە، ئـاب‌و هـەوایـی سازگار «وەفایی»

لەوێدا مرۆڤەکان، ئیتر جیهانی لاشە جێدێڵن‌و بەرەو جیهانی ڕۆح‌و لیقای دڵ هەنگاو دەنێن، ئەوســـا دەزانن کە گەیشـــتن بە لاشـــەی مرۆڤەکان، ئاسوودەگی نابەخشێ بە ڕۆح، سوکنایی نادا بە دڵ، چێژ نابەخشێ بە ژیان!

لـــە دونیایەکا دەژین، کـــە هەموو ئاواتی ئەویـنـــدار، ئیلتیفاتێکی مەحبووبەکەیەتی، بیســـتنی چریکەی ڕۆح‌و هەناســـەیەتی. نیگایەك، چرپەیەك، خەندەیەك، بە هەموو موڵکی دونیا سەودا ناکرێت لەوێدا!

کەی دەبێ وەك بولبولو گوڵ دابنیشین پێکەوە
ئەو بە خەندەی لێوی ئاڵو من بەگریەو شینەوە
باغی ڕوخساری لەمن پۆشی بەسەرپۆشی نیقاب
یانی لاچۆ عاجزم ئیمڕۆ بـەدەس گوڵچینەوە
تا قیامەت سەر لە سوژدەی شوکردا هەڵنابڕم
گەر بڵێی لاچۆ لەبەرچاوم، بە خەشمو قینەوە
تورکی چاوی گەر ببینێ عابیدی خەڵوەتنشین
دێتە جونبوش ئەو بە جوببەو خەرقەیی پەشمینەوە
با نەکا عاشق گلەیی ناهەق لە بەدبەختی ڕەقیب
خوێنی فەرهادەو گوناهی وا بەسەر شیرینەوە
سیحری غەمزەی وەردەگێڕێ زاهیدو عالم لە ڕێ
ئەم بە کۆڵێ عیلمەوە، زاهید بە بارێ دینەوە
گەر بڵێم قوربانی تۆبم، ڕوو لە من کە لەحزەیە
وەردەگێڕێ شەمعی ڕوخساری بەدەم ئامینەوە «ناری»

لەوێدا تەماشــای ئــەڕواح دەکرێت، نەك ئەلــواح * تا دەگەیتە ســەرچاوەی ئیلهامو ئەســراری دڵ، ئیتر ناتوانی ئەو دەڤەرە چۆڵ بکەی! لە ئەویندارت غافڵ بی، دژوارترین ساتو سەختترین کارەسات، ئەو کاتەیە کە لە ناکاو لە هاودەمی ڕۆحت دوورت دەخەنەوە! ئیتر جگە لە دەوڵەتی حوزنو ماتەم، لە هیچ خاکێکدا جێگات نابێتەوە!

تا لەمن ئەو ماهی چاو بەخومارە خۆی ون کردووە
تیفلی دڵمی تووشی بیماری سەروبن کردووە

من له حه‌لقه‌ی خه‌تمی نازا، زۆر هیلاکی غه‌مزه‌نیم
رابیته‌ی ئه‌برۆ، جگه‌رمی ئه‌نجن ئه‌نجن کردووه
تو خودا با هێنده بگریم، تا بزانن شاره‌زوور
سه‌یلی فرمێسکی من ئاوی زه‌ڵمی لیخن کردووه «بێخود»

ته‌نها له‌وێدا خۆشه‌ویســـتی بێبه‌رامبه‌ره، بۆ تامه‌زرۆیی لاشه نییـــه، ته‌نها له‌وێدا دڵ ســـوڵتانه، وزه‌ی ڕێگا ته‌نها فرمێســـكو ســـوتانه، به ته‌نها ئـــه‌و ده‌فه‌ره مرۆڤســـتانه! ئازیزه‌كه‌م، هێزی ده‌وڵه‌تی عیشق بێســـنوورو ئامانه، دڵنیابه ئه‌وه‌ی ساتێك بۆنی ئه‌وینی كردبێ، له ئازاردانی ئه‌ویندار په‌شـــیمانه، گشت ده‌زانن گفتو كرداری ئه‌ویندار، وه‌كو مانگی چوارده جوانه!!

ئه‌ویندار بۆ خۆی ناژی، بۆ ئه‌م ژیانه باخه‌وانه، دیاریی ده‌ستی، ته‌نهـــا چه‌پكه گوڵی جوانه، لێـــوی ده‌ریای دوڕو یاقوتو مه‌رجانی وشه‌ی جوانه! ڕه‌نگی خه‌نده‌ی وه‌كو شه‌وبۆو گوڵی مێخه‌كو شیلانه، بۆنو به‌رامه‌ی ئه‌وینیش تاڤگه‌ی میسكو عه‌نبه‌رو گوڵه‌باخه!

ئه‌وه‌ی بۆنی عیشقو ئه‌وین، كه‌یلو مه‌ستی نه‌كردبێ، هه‌موو ژیانی په‌شیمانیو ئاخو داخه!

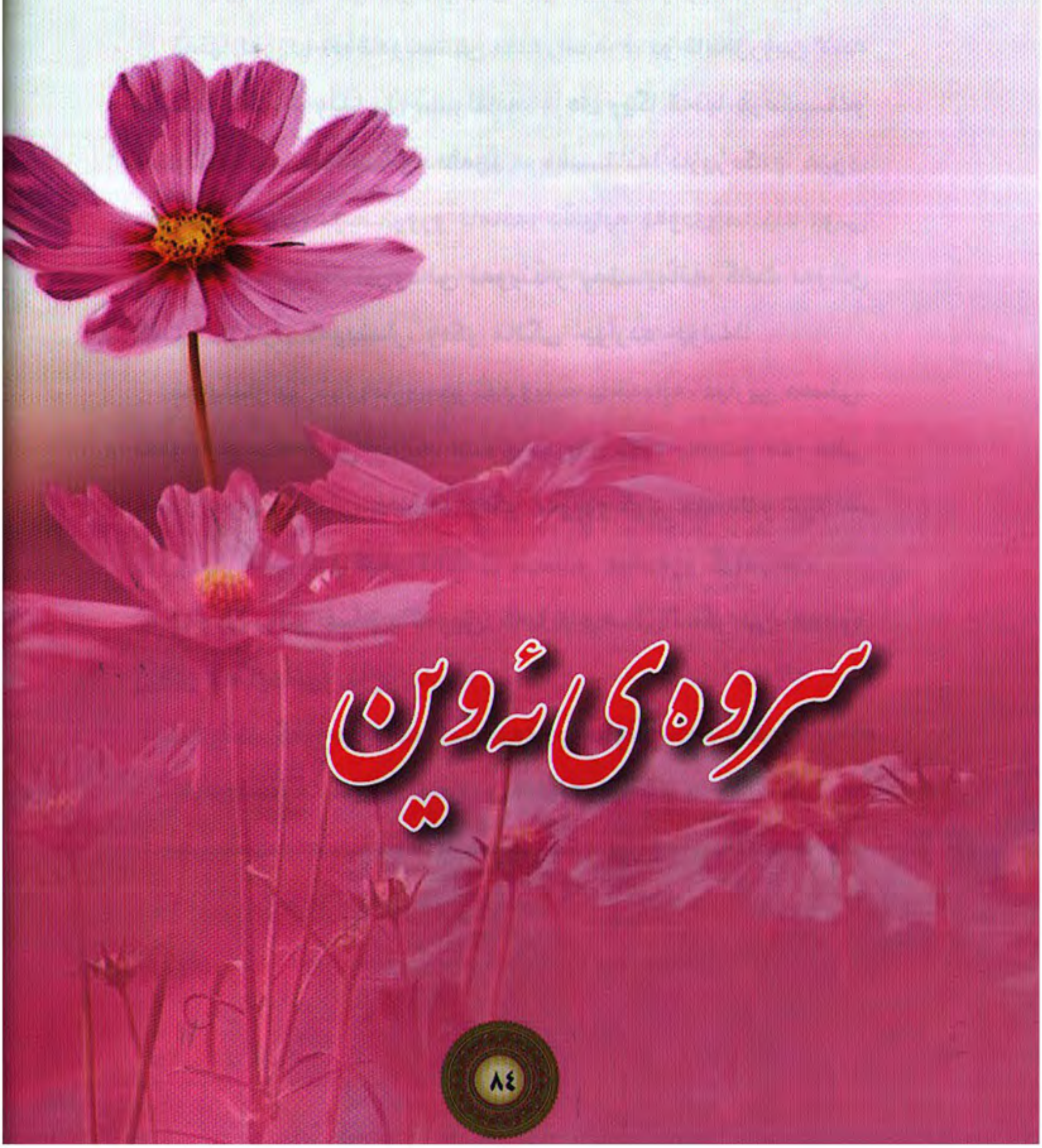
سڵاو له گه‌وره‌ییو به‌رزیت ئه‌ی باخه‌وانی ئه‌م باخه!

---

* مه‌به‌ســـت لاشـــه‌یه به‌بێ ڕۆح وه‌كو ته‌خته وایه ألواح كۆی "لوح"ـه واته: ته‌خته‌دار

شنەت هەورێکی هێناوە
چاوی کردووم بەسەرچاوە
یادی بسکی تۆ دەکەمو
خەیاڵ، یەکسەر هەمووی خاوە!

«ناسری حیسامی»

سروەی ئەوین

کرێــوەی بەفــرو تاریکــی شــەوێکی درەنگی زســتان، کپو بێدەنگییەکی ســەیریان بە کەون دەبەخشــی، لە ســەرمان لە دەوری ئاگرەکە گرمۆڵە بوو بووم، لە ناکاوڕا لە نێو خەرمانێك کتێبو پەڕەی پرشو بڵاودا قولاپی خەیاڵم لەم شیعرە گیربوو.

هەموو شەوێ
پەنجەرەکەم لەسەر پشتە
ئەڵێم بەڵکو
چرپەیەکی تۆی لێوە بێ!
شەماڵێ خۆیکا بە ژووراو
بۆنی عەتری تۆی پێوەبێ! «فەرەیدون بەرزنجی»

تەزوویەك لە ناخەوە هەژاندمی!

هەستم بە غوربەتی ڕۆحو تەنیاییەکی تاڵ کرد!

بە ئاسپایی هەڵســامو بێ ویستی خۆم پەردەی پەنجەرەکەم لابــرد، بەفــر خەریکبــوو تارایەکی ســپی دەکردە بــەر بوکی بوونەوەر، خەزان بێ وچان پرچی دارەکانی دەڕنی، دارتووەکەی ئەوبــەری ماڵی ئێمە هێندەی گــەڵا پێوە نەمابوو، چۆلەکەیەك بۆ شەوێك لە ژێریدا ئۆقرە بگرێ، گەڵاڕێزان ئیدی نەیدەهێشت باڵندەکان لە ژێر چەتری گەڵادا ژووان ببەستن! دەنگی بەفرەکە، وەکو چرپەی ڕۆح هێمن بوو!

پەردەکەم دادایەوەو گەڕامەوە نێو باوەشی گەرمی وشەکانت،

خــۆ ئەگــەر گەرمی وشــەکانی تۆ نەبا من بەم ســەرمایە ڕەق هەڵدەهاتم! هەڵمی هەناســەت ڕۆحــم گەرم دەکاتەوە! عەبیری ئەوینی پاکت وەك پروشەی شەونمێکی شەرمن گوڵزاری تەمەن گوڵاو پرژێن دەکاتو سوکنایی دەبەخشێ بە دڵ!

خــۆ بە ئیختیــاری خۆت نییە! بــە دەســتوری دڵ ناتوانی ئیمپراتۆری دڵت فەرامۆشکەی!

چونکە ناتوانی بێ ئەو چرکەیەك بژی!

دڵێــك بۆنی ئــەو ســروەی ئەوینــەی کردبێو بە شــازادەی مەملەکەتی ئەوین ئاشنابووبێت، ساتێك دووریی دەیکاتە قەفەس!

مەجنون دەڵێت:

چـاوانـم لـە یـەك دەنـێـم هـەرچـەنـدە خـەوم نایە
خـۆزگـە بـە خـەیـاڵـیـشـبـا ڕووخـسـاری تـۆم بدیایە

مەولانای ڕۆمیش دەڵێت:

أین صدر من فراق مزقا کی ابث الوجد فیە حرقا

ڕۆمــی ڕاســت دەکا دەردی دڵو شــەکوای دوریو فیراق لای کەســێك دەکرێت، کە ســینەی بە خەنجــەری دووری پارە پارە کرابێو گڕی غوربەت هەناوی داخ کردبێ!

دەردی دڵ بۆ کێ بەیان کەم؟ دڵ کە نالاوێتەوە
ئەو گڕووی گرتوویە چیبکەم؟ بێ تۆ ژیر نابێتەوە «هێدی»

ئــەو دڵە ســەبوری بە هیــچ نایەت، جگە لە دیــداری ڕۆح،

دووری لە نەسـیمی ڕۆح گڕی ئاگرێکـی بێ ئامانە! دڵ ناتوانێ ئۆقرە بگرێ، لە سـەحرای وەحشـەتدا بـەرەو دیداری ئەبەدی هەنگاو دەنێ، چونکە دەزانێ بێ سروەی ئەوین، ژیانی مەحاڵە!

دڵـم شـەیدایـە وێـڵـی دەشـتو دەرمـا
بـە بـای عیشقت نـە باڵـم بـا، نـە پـەڕما
بـە مـن ئـێـژی سـەبـوریـت بـێ سـەبـووری
سـەبـوری کـردی ئـەم هـەرگـە بـەسـەرما

«بابا تاهیری عوریان»

دووری لە ئەمینداری خەزێنەی دڵو سەرچاوەی ڕۆحو سۆمای دیدە، نەهاتییەکی بێ سنورو دەردێکی بێ دەرمانە:

ئەو نەهاتن دەردە، داغی ئەو نەهاتن: دەردەها
کەس بەدەردی من نەچێ، وەك من نەبێ تووشی نەهات «مەحوی»

لای جەمعـی عاشـقان دووریو چاوەڕوانـیو تاسـەی دیدار نەهاتـیو دەردێکـە کە دڵو هەنـاو لە نێو ئاگردانی شـەوقو ئینتزاردا هەڵدەقرچێنێ!

ئەویـنـدار ناتوانێ جگە لە وێنەی یارو سـاتە وەختی دیدار لە نێو ساباتی ئەندێشەو خەیاڵیدا بیر لە هیچی دی بکاتەوە! ئەو خەیاڵەش میوانێکی گەورەیەو جێگای سوکنایی دڵە!

لـە گـوێـما دەنـگـی دەقـقـولـبـابـی دڵ دێ
خـەیـاڵـی یـارەکـەم مـیـوانـە ئـیـمشەو «سالم»

خـۆ ئەگەر بە لوتفی خۆی وەعدی ویسـاڵی پێ بدات، ئەوا وەکو ئێشـکچی تا بەرەبەیان دەسـتەونەزەر ڕادەوەستێو پێڵوی چاو لێك نانێت:

هەر شەوێ وەعدی ویساڵت بێ هەتا ڕۆژ ناسرەوم

لەیلەتولقەدرە هەموو کەس حەز بە بێداری دەکا «کوردی»

دیـداری ئەوین، دیـداری وێنەو ڕوخسـار نییـە، گوفتاری ئەویـنـداران وتـەی زار نییـە، بەڵکو ئـەو کاتەی لـەدورێ ڕا ئەسرینی چاویان لە دەریای ئەویندا تێکەڵ دەبنو لێوی تاسەیان هەڵدەقرچێنن، ئەو کات زمانی دڵ بە گوێی دڵدا دەچرپێنێ!

ئیتر قرچەی دڵو سوتانی ناخو هەنیسکی دیدەو ئاهی سەردو گڕی دەروونە!

ئـەوە مونتەهـای ئاواتـی ڕۆحـە، ئـەوە گەیشـتنە بـە جەننەتولمەئوای دڵ، ئیتر دوور لە چاوی ڕەقیب لە ژێر ڕەشماڵی شەودا، ئەو کاتەی جگە لە ئەوینداران کەسی دی وەخەبەر نین، ئەوان لە ڤیستیڤاڵی نوردا وانەی شەمو پەروانە دەخوێنن!

کەسێ ڕێگای پێ بدرێ لەبەر دەرگای دیوەخانی ئەوین لەسەر ئەژنۆ وەکو غوڵام دانیشـێ، شاگەشـکە دەبێ لە خۆشیدا، تاجی شاهانی دەکرێتە سەرو دەوڵەتداری مەملەکەتی ئەوین دەکات!

ئازیزم: باڵندەکان بە پەروانەیان گوت: ئاخر داماو تۆ بۆچی ڕۆحی خۆت دەخەیتە خەتەرەوە؟

بۆچی باڵی خۆت هەڵدەقرچێنی، کە دەزانی لەگەڵ شـــەمدا ناگەیتە ویصاڵ؟

تۆ لە پێناوی مەحاڵدا ڕۆحی خۆت بە هەلاکەت دەبەی!

بـــەڵام پەروانە بەم وتەیە مەســـت بوو لە خۆشـــیدا گوتی: بەسە بۆ من کە هەمیشە شێتو شەیدای ئەویندارى خۆمو بە دەوریدا دەسوڕێمەوە، چی لەمە گەورەترە بۆ من!!

خـــۆ دەڵێن پەروانەی دەوری ئەو شـــەمەی! با پێش ســـاتی ویساڵیش هەڵقرچێم!؟

دڵ دەڵێی شێوەی وەفادارى لە زوڵفت فێربووە

وا بە دڵسۆزی سەری هێناوەتە ژێر پاتەوە «هێدی»

ڕاوەستان لە ڕیزی غوڵامانی تۆدا موبتەغای ڕۆحە! قبوڵ کردنی تـــۆ کە بتوانم نێوت بخەمە ســـەر زارو وێنەت بخەمە نێو کونجی دڵم، تەشریفێکی وەهایە، نەمدەوێرا بە خەویش بیری لێ بکەمەوە!

هەرچەنـــد دەکەم ناتوانم هیچ بڵێم: جگە لە شـــەرمەندەیی چیدیـــم پـــێ ناکرێ، من هیچـــم نەدەزانی لە ژیـــان تا نەبومە قوتابی تۆ! هیچم نەدەبینی تا تۆ دەســـتت نەگرتم! نەمدەزانی بۆ شایی نێو پەنجەکانم کێ پڕی دەکاتەوە! نەك بۆشایی دڵم!

ئێســـتا تـــۆ هاتیو هەمـــوو کەلێنەکانی دڵو دەســـتو ژیانو هەستو نەستی منت بە میسكو عەبیری بەهەشت پڕ کردەوە! دەســـتت گرتم لە بیابانی حەسرەتەوە بۆ گوڵزاری هەمیشە

بەهار، لە دەیجورەوە بۆ دەڤەری نور!

لە باوەشی میهری تۆدا زمانم پژا، چاوم بە دنیای ئەرخەوانی هەڵهێنا!

تۆ هەر مرۆڤێکی ئاسایی نەبووی بەس!

تۆ هەموو مرۆڤایەتیت لە خودی خۆتدا بەرجەستە کردبوو!

لقـد فضلـت ليلـى علـى النـاس مثلما

علـى ألـف شـهر فضلـت ليلـة القـدر «مجنون ليلى»

محمد ئیقبال دەڵێت: پەروانە دەپاڕێتەوە... تەنها نیگایەکم پێ ببەخشە ئەی شەم، تەنها شەوێك سوتانم پێ ڕەوا ببینە، سبەی لە سەحەرا خۆڵەمێشەکەم فرێدە!

گەیشتن بە تۆ ئەی شەمی من بێ سوتانو هەڵقرچان مەحاڵە، ئەویندار هەیە نەزانێ ڕێگای عیشق چەندە خەتەرناکە؟!

دەزانـــم بـادیـەی عـیـشـقـە خـەتـەرنـاك

کەچی هەرچووم، ئەگەر مامو ئەگەر چووم! «مەحوی»

گڕی ئەوین نەبا عیشق بسمیل نەدەکرا لە هەموو ئەنجاسی شاوەتو ئارەزووی دوون پەرستی!

ئەویندار ڕۆح ناهاوێتە نێو ئاگردان بۆ گەشـــتن بە جەســـتە!

ئەو عەودالی ڕاستەقینەیە بۆ سەرچاوەی نوری دڵو خەیاڵی ڕۆح!

چ گەشتێکی پیرۆز بوو، هەنگاونان بۆ بەردەرگای شکۆمەندی

تۆ! بمبەخشە ناتوانم سەر هەڵبڕم تا ئێستا نەمتوانیوە تەماشات بکەم، من گەدایەکی بەر دەرگانەکەی تۆم، چۆن بتوانم بۆ نوری رووخسارت بنوارم؟!

ئێستاش من باوەڕناکەم بە مریدی خۆتت قبوڵ کردووم، ئاخر من هەموو ئاواتم ئەوەبوو تەنها ناوت ببیستم، نەك ببمە غوڵامت! هەیهۆ، من لە کوێو تۆ لە کوێ ئەی شازادەی مەملەکەتی ئەوین!!

کەی بە سەیحەی من ئەگا جەزبەی مریدی خانەقا

شەیخی ئەو پیرو موسیننە من جوانێ پیرمە «سالم»

من ئێستا سروەی ئەوینی تۆ زیندەگی دەبەخشێ بە ڕۆحم، عەبیری جوانیت گەردیلەکانی دڵم مەستەکات! گەرمایی بە دەزوولە خوێنینەکانم دەبەخشێ، من جگە لە تۆ ڕازێك بۆ بەردەوام بوون لە ژیاندا نازانم، لەو ڕۆژەوە بوخچەی هەموو خەونو خۆزگەکانم فڕێدایە مەملەکەتەکەی تۆ، گۆچانی سەفەری عومرم داناو، گەیشتمە ژووانی ڕۆح!

ئەگەر سروەی ئەوینی تۆ نەبا من هەناسەم نەدەدا!!

من ناتوانم بێمە کۆشکو تەلاری شکۆداری تۆ ئەی شازادەی مەملەکەتی ئەوین، بەڵام هەموو ئێوارەیەك لەگەڵ ڕۆحی مەحویدا بەم هەستەوە پێشوازی لە شەو دەکەم..

سەبا کوحلی غوباری ڕێی کەسێکی پێیە دێ "مەحوی"

بە بێ حیکمەت نییە دەفڕێ، لە ئێوارێوە گەر چاوم!

تاسەی دڵ

دڵ وڕکی دەری یاری لە من گرتووە هاوار
گەر بیبەم ئیتر نایەتەوە، نەیبەمە سووتێ! «کوردۆ»

لە تاریکترین شــەوانی دەیجورا دێمــە دەرێو لە دووت دەگەڕێم، دەگەڕێــم بۆ بۆنی نانو بۆنــی بوونو بۆنی نمەی باران، دەگەڕێم بۆ ڕووخساری نورینت، دونیای خۆم جێدێڵمو بەرەو دونیای تۆ ڕادەکەم!

هەموو شــەوێ خەو بە دزییــەوە دەمرفێنێ، چونکە دەزانێ من بێ تۆ ناتوانم بنووم!

تا ئەو کاتەی ئەو زەفەرم پێ دەبات، لەگەڵ ناسری حیسامیدا دەڵێم:

شــنــەی یـــادت لــە بـێـشـەمـدایـە ئـەمـشـەو
بـە نـەرمـی هـەڵـدەکـا ئـەو بـایـە ئـەمـشـەو
لــە دیـــدەم، ئـەشـکـی ڕوون ڕێـگـا دەپـرسـێ
سـەفـەر گـوایـە بـــەرەو دەریـــایــە ئـەمـشـەو
دەڵـێـی فـەرهـاد چـووەتـە خـەونـی شـیـریـن
لـە کـێـوی بـێـسـتـون دەنــگ نـایـە ئـەمـشـەو
بـە شـادیـت، هـەر گـڕی مـۆم بـوو سـەمـای بوو
لــە ژووری بــێ چـــرا، سـەرمـایـە ئـەمـشـەو
کە تۆ بـووی، مانگ لە نێو گۆمدا مەلەی کرد
لـە پشت هـەورە، لـە ڕووی هەڵنایە ئەمشەو
وەرە، وە زمــانــی بـێـنـەو بـیـدوێـنـە
کـە پـەنـجـەی تـۆی دەوێ ئـەو نـایـە، ئەمشەو
لــە نــاخـیــدا هـــەزار گـــۆرانــی مـەیـیـوە
لــە بـێ تـۆیـی، پـشـووی دەرنـــایــە ئـەمـشـەو

به خاكو خۆڵ دەخافڵێ تفڵی بێواز
دڵم سەرپاك لە خۆڵتدایە ئەمشەو
پەڕو باڵی وەریوەو عار نانێ
مەلی تۆفان، چ بێ پەروایە ئەمشەو

هەنگاونانی دڵ بۆ دەڤەری ڕۆح، سەفەرێكی شكۆدارە بەرەو گەنجینەی هەموو هیواو ئاواتو خەونەكانی دڵ، گەیشتنە بە ژووانی ئەو ئەوینەی كە سەرچاوەی هەموو خۆشیو لەزەتەكانی ڕۆحە، دووریو درێژی ڕێگا گرنگ نییە، وەرینی گوڵزاری تەمەن مەسەلەیەك نییە! گرنگ نییە تا دەگەمە تۆ چەندم تەمەن دەمێنێ، ئەوەی گرنگ بێت ئەوەیە كە ئەو تەمەنەی ماومە لەگەڵ تۆی بەسەر بەرم!!

چونكە من لەو ڕۆژەوە پێت ئاشنا بووم لە نێوان دوڕیانێكدا خۆم یەك لایی كردۆتەوە، یا تۆ دەبێت هەموو خۆزگەو ئاواتەكانی من بی! یان هیچێ!

ئیتر لەو ڕۆژەوەی ڕا، دڵ وەكو دێوانەیەك سالیكی ڕێگای ئەوینی تۆ بوو!

بێ نووری ڕووخساری تۆ كونجی دڵم تروسكەیەك بەدی ناكا!
هەموو سینەم بە عیشقی تۆ وەكو كوانوو بڵێسەی بوو
كە تینی پێ نەما ئیدی، هەموو هەر خۆڵی بەربایە.

«حیسامی»

ئـەو دڵـەی کە بۆتـە لانەی ئەوینـی ئەبەدی، بـۆ دیداری ڕووخسـارت هەمیشە کاری سـوتانو هەڵقرچانە، بێ یادی ئەو ژیان ماڵاوایی لێ دەکاتو ئاوەدانی تێیدا وجودی نامێنێت!

بە شوعلەی شەمعی ڕووخساری دەسوتێ دڵ وەکو قەقنەس
وتـم پـەروانـەیـە، یـا ڕەب، نـیـە وا بـانـگـو هـاواری

«تاهیر بەگ»

چونکە دووری تۆ تەنها دووری لاشـەیە، وەلێ تابلۆی سیمات لـە نێو دیدەمدا نەخشـێنراوەو بە دیواری دڵمدا هەڵواسـراوە، هەرچەنـدە بـە جەسـتە نەمتوانیوە غوڵامی دەوری شـەمعی ڕووخسارت بم، وەلێ ڕۆحم پەروانە ئاسا دەستەو دامێنی سوچی ژێر پێتە!

هەرچەندە بە جیسمانی کە دوورم لە حوزوورت
روحیـانـەتـت سەبتە لـە نێو دیـدەی تەڕما

«حەریق»

شـەوانە سەیلی سروشکو ئەوجی مەوجی حەسرەت، دەگاتە حەرەمـی موحتەرمت، ئاو پرژێنی سـەرای حوسـنی تۆ دەکاو نامەی سکاڵات بۆ دێنێو دەکەوێتە پابۆست!

لـە بـاوەشـما دەدا مـەوج ئەشکی حـەسـرەت
کـەمـەرتـی گـرتـە بـاوەش تـا کـەمـەرچـیـن!

«مەحوی»

شــەوانە هەناسەی ســەردو هەنیسکی بە کوڵو قرچەی لێوو ســوتانی دڵ شــیوەنو ماتەمــی عومرێك لــەدووریو تەنیایی سازدەکەن! ئەو شەوانەی هێندە دەگریم، خەریکە گلێنەی چاوم بەســەر ڕوومەتی زەردمــا دێتە خواریو بینایــم لێڵەبێ، هیچ ڕۆڵەمردوویەك ئەو شــینەی من ناکات، هیچ جەرگ ســوتاوێك ئەو هاوارە گەروی ناتاسێنێ!

ئاخر من تا تۆم دۆزییەوە خەڵوزی پرچم بوونە بەفر، دەیان ســاڵە بۆ حەکیمێك دەگەڕام وانەی ئەوینم بۆ ئەدا کا، جگە لە تۆ مامۆســتایەکی دیــم بەدی نەکرد! لەو ڕۆژەوە ئەو کەســەم دۆزییەوە کە لە بێدەنگیم دەگات زێتر لە قســەکردنم، خۆشــی دەوێم بێبەرامبەر، ئاواتی قوربانیدانو بەخشینە نەك وەرگرتن، لە پێنــاوی مندا دەژی نەك بیەوێت لــە پێناویدا بژیم!! ئیتر من بێ ئەو حیکمەتێك بۆ وجودم نەما، ئیدی ئاوابوونی خۆری چاوەکانی تۆم وەکو ڕۆژی قیامەت دەهاتە پێش چاو!

ئەو کاتەی کە تۆش بوویتە هاودەمی ڕۆحی منو چاوەکانت وەکــو چاوانی من لــە خەمدا ئەســرینیان دەڕشــتو گوڵزاری ئەوینیان ئاودەدا، ئیتر من دنیام لێ ئاخر دەبوو!

چاوت کە چرای جوانییە هێند پڕ خەمە سوتێ
پێم وابێ کە ژین ئاخرە گشت عالەمە سووتێ «کوردۆ»

ئیتر ناتوانم واز لە چاوەڕوانی بێنم،

ئیتر ناتوانم نکوڵی لە مێژووی بوونم بکەم!

من ئامادەم هەموو عومرم بە چاوەڕوانی بەسەربەرم، بەڵام دڵنیـــام ڕۆژێك هەر دەبێـــت وادەی هاتنت ببەیتە ســـەر، ئیتر نەهاتیو نەهامەتی دووریت دەبڕێتەوەو چیدی ناڵێم:

لە پاش چەند وەعدە قەت جارێ نەهاتی
ئەمیش بۆ من نەهاتی بوو، نەهاتی!
کە تۆ صەیادی، من صەیدی بریندار
حەقی من بوو هەڵێم، تۆ بۆ هەڵاتی؟ «کوردی»

تـــۆ دەلیلی منـــی، وەرەو دەســـتەکانم بگرە، بـــەرەو کەناری دڵنیایی، دە وەرەو بەزەییت بە حاڵی مندا بێتەوە، وەرەو شەوێ ســـەرێ بدە لە کوڵبـــەی ئەحزانی منو ببینە چۆن تاســـەی تۆ دەمکوژێت؟!

وەرە با تێر لە باوەشتدا بگریم، سنگم خەریکە شەق دەباو، گـــەردم خەریکە دەتاســـێ، دە وەرەو چیدی دڵم مەشـــکێنەو بە گەورەیی خۆت ســـەرێك لە کونجی تاریکی دەروێشـــەکەی خۆت بدەو بە ئیلتفاتێکی لەتیفی خۆت دڵی سوتاوی بەندە خۆشکەو شـــەوەزەنگ بگۆڕە بە ڕۆژی ڕوونـــاك، خەندە بگێڕەوە بۆ لێوی وشکم.......

دڵم مەشکێنە گەنجینەی خەیاڵی خۆشەویستیتە
بە عەشقی ئەو هەموو عەشقە لەگەڵ دڵدا مودارا کە

له تاریکی شەوا وەکو ئەستێرە خۆ دەرخە

بەزۆری ڕۆژی نوری ڕووت، سەراغەرقی سورەییاکە «کوردی»

مەولانـــای ڕۆمـــی دەڵێت: خۆشەویســـتی، تاڵـــی دەگۆڕێ وە شیرینی، خۆڵ بە زێڕو دەرد بە دەرمانو نەخۆشی بە نیعمەتو غەزەب بە ڕەحمەت!

ئەوین ئاســـن نەرم دەکات، بەرد دەتاوێنێتەوە، ئەو ئەوینەی ئاوێتـــەی خوێنـــی ئەویندار بووە، تێکەڵ بە شـــادەماری دڵبووە، خۆری هەرگیز ئاوا نابێتو گوڵزاری هەرگیز زەرد نابێت!

ئـــەو کاتـــەی ئەویندار خودی خۆی لە یـــاد دەکاتو وجودی خـــۆی فەرامۆش دەکاتو لە ڕوحی ئـــەودا دەتوێتەوە، ئیدی بێ ئەو ژیان زۆر سەختەبێت، ئیتر ناتوانێت بێ یادی ئەو بژی، بێ وێنەی خەیاڵی ئەو پێڵوی چاوەکانی بکاتەوە...

زەمانم شەق دەبا یەك دەم ئەگەر بێتو نەبا ناوت

بە کوێری دادەنیشم گەر لەبەرچاوم نەبێ چاوت «حەمدی»

ئیدی من جگە لە ئەوینی تۆ ئەنیســـێکی دیم نییە، هەرگیز دەســـت لەو ئەوینە بەرنادەم، داوای دڵی خۆم ناکەمەوە تا ئەو کاتەی ڕۆحم دەســـپێرم، ئیدی کونجی میحنـــەتو خەڵوەتگەی ئەوین چۆڵ ناکەم، گریانو هەڵقرچانو ســـوتان، لەززەتی ڕۆحو سەعادەتی گیانە!

تـــەواوی فەخـــرو گەورەییە بـــۆ من بتوانم ببمە ســـوتووی

ئاگردانــی ئەو ئەوینە موبارەکەو لە ڕیزی غوڵامانتدا دەســتەو نەزەر چاوەڕوانی وادەی تەسلیمی ڕۆح بم!

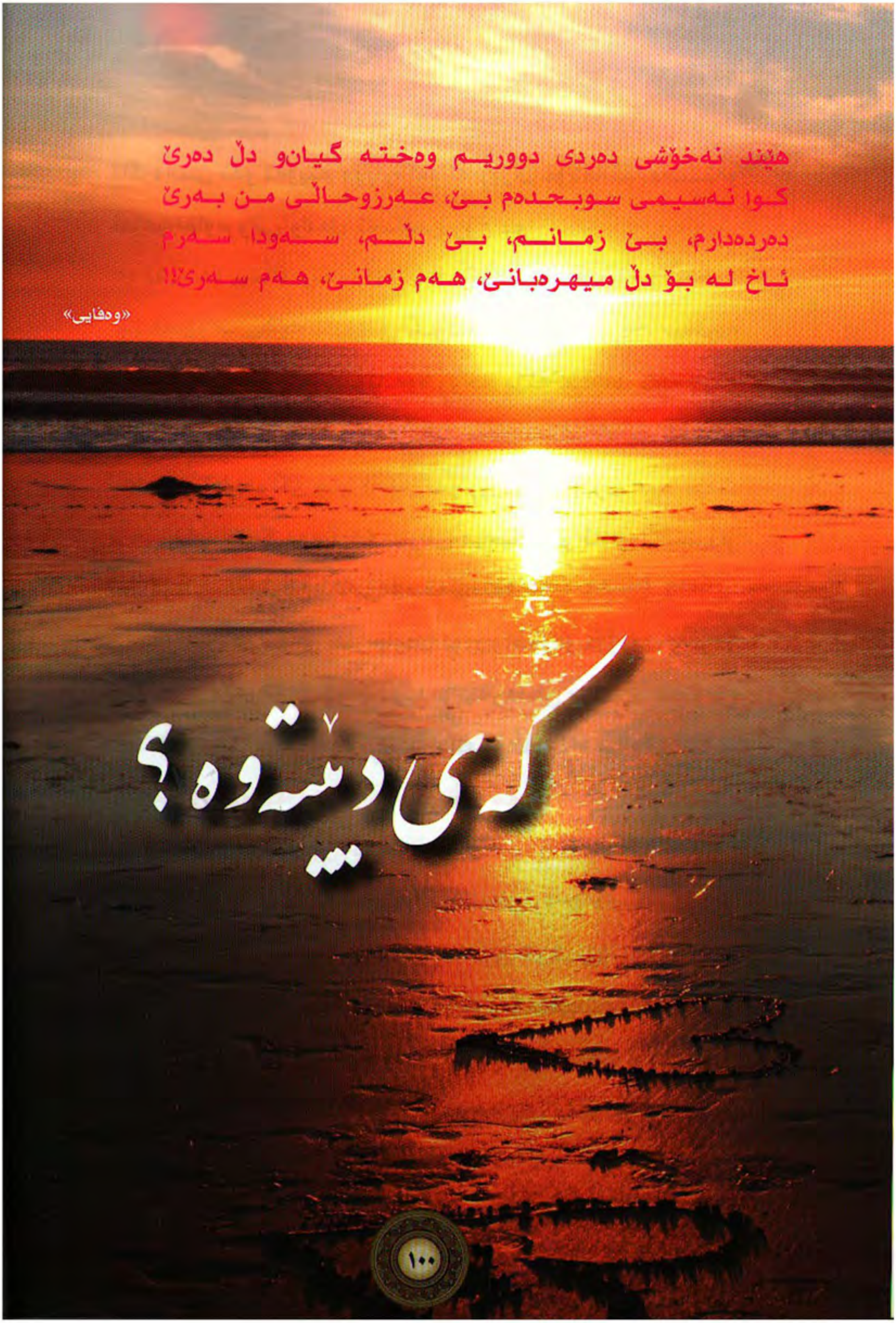
وتـــم: عـیشق ئـاگـری گـرتـه وجـودم
وتـــی: هـــەر بـابـەتـی سـوتـانـە خـاشـاك «مەحوی»

بــەڵام بەدەم ئەو ســوتانەوە ڕۆحم دێتە ســەما، بەدەم ئەو گریانەوە سۆمای چاوم فیردەوسێك بەدی دەكات كە چركەیەكی بــە هەمــوو موڵكی دنیا نادەم، لەو ڕۆژەوە عەبیری هەناســەت ناخی مەســت كردوم ئیدی بارانی فرمێســكو ئازاری ئینتیزار ئەداكردنی كەمترین ئادابی مەحەببەتە!

ئەی سروەی ڕۆحو سەرچاوەی بوونو سرودو دروودی وجودو بەســتەی دڵم، ئەی چرای دیــدەو مەرهەمی بریــنو هەتوانی سینەی بریندارم، لە چاوەڕانیت ماندوو نابم..

پەیمان بوو كە بێیتو بە تەمابم شەوو ڕۆژێ
وا عومری تەمابوون، بە فەناچوون، چووە ساڵێ «كوردۆ»

تاسەی من بۆ تۆ، تاسەیە بۆ نیشتمانی ڕۆحو دەریای گوڵاوو گوڵــزاری عومرو شەكرســتانی هەموو خۆشــیو لەزەتەكانی ڕۆح، ســەرمایەی موڵكی ســەرمەدیو گەنجینــەی نەبڕاوەو سەفەری ئەوینە، فڕینە بەرەو وڵاتی هەورو دەفەری شەونمو ســاباتی میهرو باوەشی حەوانەوەو دەریای پەپولەو هاودەمی ئەستێرەكان...

هێند نەخۆشی دەردی دووریم وەختە گیانو دڵ دەرێ
کوا نەسیمی سوبحدەم بێ، عەرزوحاڵی من بەرێ
دەردەدارم، بێ زمانم، بێ دڵم، سەودا سەرم
ئاخ لە بۆ دڵ میهرەبانێ، هەم زمانێ، هەم سەرێ!!

«وەفایی»

کەی دێتەوە؟

لەو ساتەوە ئەم دەڤەرەت بەجێهێشت، ئیدی ڕەنگی خۆر بزرکا، هەورەکان تارایەکی ڕەشیان وەکو بۆیمەکەی دایکمیان پۆشی!
نمەی بارانەکەش بۆنی غوربەتو بێ تۆیی گرت! ئیدی ئەو بۆنە خۆشەی بارانیش نەما!

ئەگەر چی ڕۆیی، قەت ناچی لە یادم
دەکەم یادت، بە یادی تۆوە شادم
کە بارگەت بۆ هەوار تێکنا عەزیزم
شکا ئەستووندەکی تاوڵی مرادم

«هێمن»

بە ڕۆیشتنی تۆ ژوورەکەم پڕ بوو لە تەنیایی، جارێکی دی وەکو شەوانی منداڵیم دەستم کردەوە گریان، ئاخر تۆ خەونی هەموو تەمەنی من بووی، لە منداڵیمەوە چاوەڕوانت بووم..
تا تۆ نەهاتی من ترسم لە تاریکیو تەنیاییو دێوەزمە نەشکا!
چونکە من دەمزانی ئەو دێوەی منیان پێ دەترساند هەر مرۆڤەکان خۆیان بوون....!
تۆ ڕۆیشتیو جیهانە ئەفسوناوییەکەی من بوو بە نیشتمانی خەم!
ئەوسا زانیم "نالی" لە دووری مەحبوبە چی عەزابێکی چەشتووە، ئەگەر نا، نەیدەگوت:

دەروونم خاڵییە، وەك نەی دەناڵێ
هەوارێکی چ پڕ هاوارە بێ تۆ!
بینایم کوێرە هەڵنایە بە ڕووی کەس
مۆژەم یەك یەك دەڵێی بزمارە بێ تۆ
هەموو ئەعزای ناڵینم دەناڵێ
سەراپام مثیلی مۆسیقارە بێ تۆ

«نالی»

دیدەی من دوور لە ڕووخساری تۆ بۆ کێ بنواڕێ، دڵ بێ لە دەنگی تۆ بە دەنگی کێ ڕاچڵەکێو خۆی بە قوربانی کێ بکات؟ گوێ بۆ چرپەی کێ ڕاگرمو بە ڕووی کێدا پێ بکەنم؟ گیانم بۆ شاباشی بە پێیەکانی تۆ نەبێ، ئیدی بۆ چیمە؟!

تۆ نەبینن، نوری ئەم چاوانە بۆ چ!
بۆ نیساری تۆ نەبێ، ئەم جانە بۆ چ؟!

«مەحوی»

تا ئەو کاتەی سەفەرت نەکرد نەمزانی دەردی هیجرانی تۆ هێندە سەختە!

نەمزانی تۆ ڕۆحی مەملەکەتەی منی! بە ڕۆیشتنت گوڵەباخەکان دەمرنو گەڵای وەنەوشەکان زەرد هەڵدەگەڕێنو گوڵستان دەبێتە پوشەڵان!

ئەو شەوەی تۆ جێتهێشتم، وەکو شەوانی چاوەڕوانی تۆ سەرما دەرزی ئاژنی دڵی دەکردم، خەریکبوو لە ژوورەکەمدا ڕەق ببمەوە!

نەمدەزانی من بە بێ تۆ خاوەنی هیچ شتێك نیم!

تۆ کە هاتی تاجی شاهانەت کردە سەرم، کلیلی گەنجینەی بەختەوەریت دایە دەستم، منت کردە ئیمپراتۆری سەڵتەنەتی دڵێك کە ئەم سەرو ئەوسەری دیارنەبوو!

لەبەر تاقی بڕۆت بمرم چ نابێ
کە من شابم لە بن باڵی هومادا

«وەفایی»

ئەو ئێوارەیەی گەڕامەوە هەواری خاڵی، ماڵ ساردو ژوان چۆڵو دیوەخان تاریك، داروبەردی کونجە وێرانەکەم دەگریان...

ترس‌و سامێکی تاڵ دایگرتم، نەمدەتوانی بە تەنیا لە ژوورەکەم دانیشم، هەموو شتەکانم لەلا نامۆ بوون، تەنانەت وێنەی خۆشم لە ئاوێنەکەدا نەناسییەوە!

هەتا تۆم ئاشنا بووی! ئاشنام بوون
ئەمێستا موو بەموم ئەغیارە بێ تۆ

«نالی»

ئەو شەوەم لە دەیجور ڕەشترو لە یەلْدا درێژتر بوو، خەو لە چاوەکانم تۆران ...

لەو ساتەوە بە هاتنی تۆ فەرشی چاوەڕوانیم تەی کرد، لە یادم نەمابوو چاوەڕوانی تۆ چەندە سەختە!

شەوی چەندە درێژە کەسێ خەوی بتارێ
چەندە ئەستەمە مەمرۆ ژووان جێبێڵێ بە جارێ!!
بۆ سەفەرت کردو جێتهێشتم؟!

ئەی مەولانا نەیگوت: ئەم شەو شەوی ئەوە نییە ژووان جێبێڵن‌و لەلای یاری تاقانەوە بۆلای بێگانە بڕۆن، ئەم شەو شەوی ئەوەیە کە گیانە شیرینەکان بە ئاگری ئیشتیاقدا بۆ لای یەك بڕۆن!!

خۆزگە دەتبینی گڕی دووریت چۆن دەمسووتێنێ، بەچی زمانێك دەناڵێنم، بەچی نەوایەك دەگریم!!

وا لەبەر گریانی زۆرم هەردوو دیدەم گڵ ئەکا
بۆ دەوا چاوم لە چاوت سواڵی نەختێ کل دەکا

«میرزا مەنگوڕی»

لە نێو شوشەی عەترەکان‌و پەڕەی نامەکان‌و بەرگی کتێبەکانمدا بۆ سروەیەکی بۆنی تۆ عەودالم.. ئەمشەو تەنیایی دەمکوژێ!

خۆ لە مەرگ ناترسم.. ئەم دووریەی تۆ هیچ ئازارێکی بۆ مەرگ نەهێشتۆتەوە، تەنها لەوە دەترسم دیدار ئاخیرەتبین‌و نەتوانم

جارێکی دی لە حزورتا دەستەودامێن لەسەر ئەژنۆ دانیشم!

نیوە گیانێکم بمێنێ بەسمە تادێمە حزور

تا دوو سەد گیانت بە قوربان کەم بە نیوە گیانەوە «سەید»

ئەمشـــەو تەنیایـــی تەنیام، جگە لە خـــەم هاودەمێکم نییە، باوەشـــێك نییە پەنای بۆبەرم، لایلایەیەك نییە ژێرم بکاتەوە! ئەم شـــەو تـــۆ هەناســـەکانت لێ ســـتاندمەوە، ئەمشـــەو چرای ژوورەکەمـــت بردوو نەتدامەوە، ئەمشـــەو گوڵی نێو باخچەکەت هەموو خســـتە نێو بوخچەکەتو جگە لە گەڵای زەرد هیچت بۆ جێنەهێشتم، بۆ وات کرد؟ خۆخەریکە بۆنی خەزان دەمتاسێنێو ڕەنگی خەزان دەمتۆقێنێ!!

لـــە ژێـــر چـــەتـــری ئـــەم شـــەوگـــارە،

خـــەم ئـــەنـــۆشـــم بـــە ئـــەســـپـــایـــی «ئەحمەد محمد»

بێجگە لە تۆ کەس شك نابەم، بمداتەوە دڵنەوایی ، ئەم شەو جگە لە تەنیایی میوانێکی دیم نییە!

هەر کە دەزانێت تۆ دەڕۆی ئیتر دەبێتە دێوەزمەی سەر دڵم، ئازارم دەدات، ئەشکەنجەی ڕۆحم دەدات!

گیانەکەم... بۆ دەهێڵی، ئازارم بدەن؟ چۆن دڵتهات خۆت بڕۆییو منیش تەسلیمی تەنیاییو بێ کەسیو غەمو دووری بکەیت؟

واتزانی بەم کارەت، پەشیمانم دەکەیتەوە؟

ڕێم نییە ئاسوودە ساتێ دابنیشم بێ خەیاڵ

دەس ترازاندن لە عیشقت بۆتە فکرێکی مەحاڵ «راجی»

من خولیای ئەوینی تۆم، بێ سروەی ئەوینی تۆ دڵم ئۆقرە ناگرێ، عیشـــقی تۆ، ڕەگی لە نێو ڕۆحمدا داکوتیوە، بە نێو شادەماری دڵمدا ڕۆچـــووە! تۆ نمەی بارانێکی کە بەیاری عومرم، بێ ئەو پروشـــەیە وشـــکەڵانێکی زەردەو ڕۆحی شـــەکەتم بێ چرپەی لێوی تۆ سرەوتن نازانێت!

ئــەی کــە خـولـیـامـت بــە خــۆ ڕەنــگــانــدووە
عــەتــری عــەشـقـت تــاســەمــی تــاســانــدووە
مــن بــە ڕووی چــاوت ئــەپــەرمــم واکـــەوا
ســوڕی ئـــەم عــەشـقــەم لــە دڵ گـــەوزانــدووە
تــاکــە بـــاران ڕۆحـــــی خـــاك بـشـواتـــەوە
ڕۆحـــــی مــن هـــــەردەم بــەبــێ تــۆ مــانــدووە
مـەسـتـە شـیـعـرم چـونـکـە بـاسـی تـۆ دەکـا
شـیـعـری ئـاڵـم خـــۆی لــە تــۆ ئــاڵانــدووە
قـــەت مـــەتـــۆرە لـــەم دڵـــەی ســـەوداســـەرەم
قـــەت مــــەگـــۆڕە خـــۆم بـــە تـــۆ ڕازانـــــدووە
ئـەشـك‌و ئـاهـم سـەوزەکـا شـیـعـران لــە دووت
چــوون، کــە چــاوم ئــەو دڵـــەی خـوسـانـدووە «نیان فاتمی»

کەی دێیتەوە، من‌و هەموو ئاوات‌و خۆزگەو حەزەکانم بە چەپکە نێرگزێکی ئـەم بەهارەوە چاوەڕوانیـــن.. دەتوخوا ئیتر مەڕۆو ئەم هــەوارە جێمەهێڵە، باچیدی تەنیایی نەبێتە میوانم، با چیدی غوربەتی عیشق نەمکوژێ!

ئەم دەڤەرە بێ تۆ چۆڵە، ئەم بەهارە بێ تۆ زەردە....

ئەم وڵاتە بێ تۆ بێ نازە..

من ناخەوم، ئەمشـــەو چاوەڕوانی هاتنەوەی تۆم، تا ئەو کاتەی تۆ دەگەیتە مەملەکەتی ئەوین لەگەڵ (فانی)دا، دەڵێم:

ئـــەگـــەر پـــێـــتـــخـــۆشـــە کـــوردســـتـــان
وەکـــــو جـــەنـــنـــەت مـــوهـــتـــەداکـــەی
بکە زوڵفی تەڕت شانەو سەعاتێ ڕوو بەرەو باکە
جلی کوردی لەبەرخۆکە لە بەزمی مۆدە پۆشانا
حـــەیـــاو حـــوســـن‌و ســـەفـــا دەرخـــــە،
هـــەمـــوویـــان بـــێ ســـــەرو پـــاکـــە.

هەرگیز نارۆم

بۆ وەفاتم، گەر وەفایێ کا، بەهاتن، یەلک نەفەس

لازمە دەستەو دوعابم، تا ئەبەد من بۆ، وەفات

«ناری»

لەو ڕۆژەوە پێت گوتم: نەکەی بڕۆی! ئیدی من لەبەر دەرگای مەملەکەتی ئەوینی تۆدا ڕەشماڵم هەڵداو بوومە سالیکی تەریقەتی حەزرەتی پەروانە!

لەو ڕۆژەوە کە زانیم ژیانم هێندەی هەناسەیەك کورتە، ئیدی جگە لە پلانی ئەوین، نەخشەم بۆ هیچ کارێك دانەنا!

لەو کاتەوە، کە گوێم لە بانگی دڵم گرت، ئیدی گوێم بۆ دەنگێکی دی ڕانەگرت!

لەو ڕۆژەی ڕا، نەمتوانی بێ سروەی هەناسەت بژیم، بێ ئاوازی دەنگت بسرەوم! ئاواتم بە مردن دەخواست نەوەك ساتێك لێم دابڕێی!

توبیو ســەری خۆت مەمخەرە زیندانی جودایی

خوێنم نییە، ها! بمکوژە بەم خەنجەری ئەبرۆ «وەفایی»

نەفەسێکی تۆ بە نەفایسی هەموو دونیا ناگۆڕمەوە، ساتێك لە دیداری ڕووخساری نورینت بە ڕۆحو دڵ سەودا دەکەم! گەردی پێت بۆ کلی دیدەم بە ئاوات دەخوازم، هەموو عومرم دەکەمە شاباشی ئیلتیفاتێکی لەتیفی تۆ!

لەسەر پەنجەی پێ، لە ئینتیزاری هەڵاتنی شەمسی ڕووخساری تۆدا دەستەو نەزەر، ڕادەوەستم!

نیگایەکی تۆ، ڕۆحی دەبەخشی بە ڕۆحم، حەیاتی دەبەخشی بە حەیاتم، نوری دەبەخشی بە سۆمای چاوم، نیدایەکی تۆ،

تاجی شاهانەی وەسەردەنام!

هەر کە ناوی من دەبا لێوت ئیتر ناوبانگی من

هەروەکو ئەستێرە بەرزە وا لەسەر شەمس‌و قەمەر

مرۆڤ دەتوانێت لە چەند چرکەیەکدا وشەی «خۆشمدەوێی» بدرکێنێ، بەڵام گەیشتن بەو مەحبوبەی کە شایانی ئەو خەڵاتە گەورەیەیەو دۆزینەوەی عومرێکی دەوێت!

سەعدی شیرازی دەڵێت: «یاران ڕێگەی عەشقماڵێکی نییە، ئەم دەریا پڕ لە شەپۆلە کەنارێکی نییە!»

لەو ڕۆژەوە گەیشتمە حزوری ئیمپراتۆری دڵم، ئیتر قبوڵم کرد بە ڕۆحم پەروانەی دەوری ئەو شەمە بم، من بە پوش‌و پەڵاشی کوانووی عیشق ڕازی بووم، حەددم نەبوو خەونی پەروانەیی ببینم، ئێستا ببمە پەروانەی باڵا گەردانی شەمی عومرم، دەبێت ئیدی داوای چی بکەم لە شازادەی مەملەکەتی ئەوین!؟

هەر کەسێ تالبی تەلعەتی جانانەبێ

شەوئەبێ خولق‌و ڕەوشت‌و سەنعەتی پەروانەبێ

با، دڵ‌و جەرگی بە خەنجەر پارەپارەو قیمەکەن

دەنگی ئاخ‌و ئۆفی نایە، چا، نیە، گەر،وانەبێ

گەیشتن بە خاکی بەرپێی ئەویندار ڕۆح، سەرچاوەی ڕازو نیازی دڵ، کانیاوی هەموو ئاواتو خۆزگەو هیواکان، خەونێکی بەهەشتیە!

چ جای ئەوەی مەحبوبەش وەکو تۆ عەودالی هاتنی تۆ بێتو
دەیان ساڵ بێت وێڵی تۆ بێت!
دەبێت لە دنیادا لەو کەسە خۆشبەختتر هەبێت، کە بەو
ئەوینداره گەیشتبێت کە پڕ بە دڵ خۆشیدەوێت؟!
لە ناخەوە شەیدای بێتو بۆی هەڵقرچێت!
دەبێت لەو ساتە خۆشتر هەبێت کە ساتوئانی مولتەقای
ئەرواحە!؟
لەوێدا پارچەکانی ڕۆحت وێك دەگەن، لاشەت بە کەماڵی ڕۆح
دەگات!
ئیدی خەوو خواردنو ئارەزووەکان چی بەهایەکیان دەمێنێت؟!
ئەو کاتەی نێوی خۆت لەسەر زاری ئەوینداره‌گەت دەبیستی،
ئیدی ئاگات لەم دنیایە نامێنێ!
مەولانا دەڵێت: «ئەو دەنگەی ناوت دەچرِێ، خۆشترە لە
خەوی نیوە شەو»
دەبێت چی لە دیداری شازادەی مەملەکەتی ئەوین خۆشتر
بێت؟
دەبێت چی لە ئاوازی دەنگی ئەوینداری دڵ بەسۆزتر بێت؟
مرۆڤ بێ گەیشتن بە پەڕاوی دڵو کەماڵی ڕۆحی دەبێت
چی بێت؟
من بێ تۆ چیم ئەی نازەنینەکەم؟!

من لە کویێو تۆ لە کوێ ئەی یوسفەکەی کەنعانی دڵم؟!

ئەتۆ پەرژینی باغو دەشتی تاسەی

ئەتۆ بۆنی بزەو عەتری هەناسەی

ئەتۆ خەرمانی هەورو مۆمی یادی

گوڵی، بەندی دڵی، کەوبارِی تاسەی

تۆ ئەی ئەمینداری ڕۆحم، مانات بەخشی بە ژیانم، بەهات بەخشی بە وجودم، بزەت بەخشی بە لێوی وشکم، بە پروشەی میهرو ئەوینت، پەرێزی عومرت بۆ کردمە گوڵزاری بەهەشت، تۆ هاتیو لەحیرەتی ڕۆح نەجاتت دام، تۆ نەبای من دەمردم! تۆ نەبای من ئیدی کوێراییم دادەهات!

ئەتۆ چاوی دڵو عەتری سڵاوی

ئەتۆ شاری بزەو هێزی هەناوی

ئەتۆ بارانی عەشقو بۆنی ژووانی

شەرابی، شەونمی، هێشووی هەتاوی «حەمدی»

ئیدی پێت سەیر نەبێت کە پێت دەڵێم: من لە دووری تۆ دەمرم! بێ هەناسەی تۆ دەخنکێم! بێ سەدای ئاوازی دەنگت کەڕ دەبم! بێ بۆنی گوڵاوی تۆ دەتاسێم! بێ شەرابی ئەوینی تۆ دەخنکێم!

من مردنم بینی لە دووری تۆ، گیانی من، مردن زۆر خۆشتر بوو لە دووری لە تۆ!

من وەکو لالە، کە بێبەش بم لە قەدی وەك چنار

وەك یەکە بۆ من، چ داغی ئیشتیاقت بێ، چ، نار! «وەفایی»

مولازەمەی ڕۆحم بۆ ژووانی دیدارت، چاوەڕوانی دیدەم بۆ گەردی تۆزی گەیشتنی کەژاوەکەت، توانەوەی دڵم بە گڕی دووریت، حاجەتی ڕۆحە، فەرمانی دڵە، لە دەستی مندا نییە!! جڵەوی عومری من وا بە دەستی پادشای حوسنی تۆوە ئەی حەبیبە!

دەستی تۆ باڵادەستەو ئەمری تۆ بێ بەربەستە، سوڵتانی ئەوینی تۆ حوکمی حەکەمەینی* وا بە دەستە!

دڵو ڕۆح گەیشتوون بە یەقینی موتڵەق، ئیدی ماچی ژێر پێی ساحێبی سەڵتەنەت بە ئاوات دەخوازن!

قەراری دا بەڕۆحو دڵ بەری پێی ماچ بکەم تا سەر

ئیلاهی عەهدو پەیمانی، حەبیبی من هەتا سەر بێ!

ئەوانەی شارەزای ئەوین نەبن، وا دەزانن ئەمە زیللەتە، مەخابن! نازانن عیشق چی عیززەتێك بە عاشق دەبەخشێو ئیختیاری مەعشوق شەرەفێکی هێندە گەورەیە، دەستی کێ دەکەوێت، ئەو کەسە نەبێت کە ئەستێرەی بەختی وەکو خۆر دەدرەوشێتەوە! ناهەقی نییە مەحوی کە دەڵێت:

چاوە، جێی ئەو شۆخە بێت، وتمو، وتی:

ئەم مەلا شێخە قسەی بێ جا دەکا!

یار، کەی بە ئاسانی بەو شوێنە ڕازی دەبێت؟چما مەحوی هەر خۆی نالێت:

گــەردی ڕێــی هــەســتــاوە، جــێ داوا دەکــا
بــەخــتــە! مــاڵــی چــاوی کــێ ئــاوا دەکــا!

یار ،کە بۆ تۆزی بەرپێی ماڵی چاو داوا دەکا، ئیدی چۆن ڕازی دەبێت بە جێگای چاو بۆ مەسکەنی خۆی؟!

بەڵام تۆ جیاوازی شازادەکەم، تۆ بەخشندەو خاوەن کەرەمی، تۆ میهری خاوەن میهری عەزیزم!

ئـەتـۆ مـیـهـریو مـەهـر ڕوویــان سـتـارەن
لە خزمەت شەوقی تـۆدا شەو چرا چین!

دەزانم لە باخی دڵو گوڵزاری ڕۆحو پەرژینی موژەتدا، جێگام بۆ چادەکەی!

تۆ وێنەی کەس نیت! تۆ ئەی نازەنینم هەڵگری ئاڵای زومرەی عاشقانو پێشەنگی ئەویندارانی حەقیقیت!

بە لەیلاوە وەرە بەر قاپی ئەم لەیلایە ئەی مەجنون
شەهێکە سەد سەری فەرهادو شیرینی لەبەر پێ کەوت!

بێ خەم بە، من لە ئەداکردنی ئادابی مەحەببەت بێزار نابم، لە گریانی نیوە شەو،ماندوونابم، باکی سوتانو هەڵقرچانم نییە، عومرێك لە ئاگردانی عیشقی تۆدا نەسوتێ، دڵێك لە کورەی ئەوینی تۆدا نەتوێتەوە، من بۆ چیمن؟

گلێنەیەك بۆ تۆی پێ نەڕوانم تەماشای كێی پێ بكەم؟!

سەد هەزار دیدەم هەبێت، پێی ناڕوانمە هیچی دی

ئەو دەمەی ئەو بێرییە شۆخە، دێ بەرەو سەحرا دەچێت!

تۆ ئەی چریكەی هەناسەی گەردوون، ئەی ئاوازی ژیانی وجود، ئەی مەنبەعی سروری ئەبەدی، شەو چرای دیوەخانی دڵم، مانگەشەوی ئاسمانی ژینم، زێدو لانەو ژووانی ڕۆحی منی! دڵنیابە هەرگیز ناڕۆمو ئەم دەڤەری نورستانە جێناهێڵم، بەبێ وجودی لازمی تۆ، من مانیعولوجودم.. چونكە هیچ ئیعتبارێك بۆ مەعدومێكی وەكو من دانانرێ، ئەی كاشفی ئەسراری وجودم!

بەشەرتێ دەوڵەتی لوتفت حەواڵەی حاڵی ناری بێ

بە دڵ بێ باكو موستەغنی، لە موڵكی چینو ماچینم

* حەكەمەین: ئەبو موسای ئەشعەری و عەمری كوڕی عاصن «ڕەزای خودایان لێ بێت» كە هەڵبژێردران لە ڕووداوی «تحكیم»دا.

پرۆشەی ئەوین

ئەگەر دڵت دابێتە دەستی خودا
کەس ناتوانێ بیشکێنێ!

ئەم شـــەو پەنجەرەکەم بە ڕووی بارانەکەدا کردەوە، ڕێژنەی بارانـــی بەهاربوو، گەڵاو گوڵەباخەکانی بە ئەســـرینی ئاســـمان دەشۆری، ئەو ڕۆژانەم بیرکەوتەوە کە بەیانیانی کۆتا ڕۆژەکانی بەهار، وەختێـــك باران لە بەرەبەیانـــدا دارهەنجیری ماڵەکانی ڕێـــگای قوتابخانـــەی پاك دەشـــۆریو بۆنی گـــەڵای هەنجیرەکە مەســـتی دەکردم، ئێســـتاش دوای زێتر لە بیســـت ساڵ من هەر کەیلو مەستی ئەو بۆنەم، بۆنی گەڵا هەنجیرەکان بۆنی توهرو پاکییـــان لێ دەتکا، حەزم دەکرد لـــە ژێر دار هەنجیرێکا ژووان ببەستمو نەچم بۆ قوتابخانە!

من حەزم دەکرد لەبەرباران پڕ ســـینگم بۆنی گوڵاوو گەڵای شۆراو بکەم!

دەمویســـت خۆمو پەڕاوەکانیشم بســـمیل بکەم، ئاخر بۆچی باران هەموو شـــتێك پاك دەکاتەوە جگە لـــە ناخی مرۆڤەکان!؟ من نەمدەویســـت بچم بۆ قوتابخانە، دەمویســـت وانەکانم لەوێ بخوێنم! ئێســـتاش هەر بە هیـــوام بەیانییـــەك بگەڕێمەوە ژێر دارهەنجیرەکان، نازانم ئێســـتا ئـــەوان ماون؟ یاخود من دەمێنم تا ئەو کاتەی جارێکی دی تێر بۆنی پروشـــەی بارانو بۆنی گەڵا هەنجیرەکان بکەم!؟

بـــەڵام ئەمجارە نامەوێت بـــە تەنیا بڕۆم دەمەوێت تۆشـــم لەگەڵ بی!

من دڵم بەم بارانەی ئەمشەو خۆشە، چونکە سالم دەڵێت:

بـــە ئـــومـــێـــدی بـــەهـــاری وەســـڵـــەکـــەی تـــۆ

لـــە هـــــەوری دیــــدە هـــەر بـــارانـــە ئـــەمـشـــەو!

دەزانـــم ئەگەر تۆ بێیت، هەر ئەمشـــەو پێش بەرەبەیان، پڕ ژوورەکەم دەبێت لە بۆنی گەڵا هەنجیری تەڕو شـــۆڕاو، کوڵبەی ئەحزانم دەکەی بە گوڵستان، دەزانی چیدی من بەرگەی دووری تـــۆ ناگـــرم، دەزانی دوور لـــە نیگای تۆ، جگە لە دڵێکی شـــکاو، فرمێسکی ڕژاو، سیمایەك بەدی ناکەیت، ئەوسا کۆتایی بەدووری دێنی ئازیزم!

بلوری دڵ شکا، وەك جامی مەی، فکرم ڕژا وەك مەی

نیشانەی دڵ شکاویمە، سروشکی ئاڵی خوێنینم! «ناری»

مـــن هەموو ژیانی خۆمم لە دەریای عەدەمدا لەیاد کردبوو، تـــا ئەو کاتەی کـــە تۆ هاتیو بە خۆشەویســـتی خـــۆت هەموو تاڵییەکانت کردم بە هەنگوین، دڕکەکانت کردن بە گوڵ، کوچەو کۆڵانەکانـــی ناخی منت وەکو زیخی ئەم بەرەوبەری جۆگەیەکی بەفرین شۆردەوە! تۆ بۆنی دار هەنجیرە تەڕەکەت لێ دەهات!

ئـــەو کات زانیم چاوەڕوانکردنی دڵێکی پاك، چاوەڕوانکردنی نەسیمی ڕۆحە،ساڵێکی هەناسەیەکە! چونکە هەناسەیەکی ئەو دوورییە ساڵێکە!!

هیـــوادارم پێـــش زەردبوونی گوڵەکان، پێـــش قەتیس بوونی

ئەسرینی بەهار، بێیتو کۆتایی بە تەنیایی بهێنی!

کوچـــەو کۆڵانەکان بیری ترپـــەی پێییەکانت دەکەن، منیش بیری ترپەی دڵت دەکەم!

بە تـــەواوی ئینتزار چاوەڕوانتم! کزەبـــای دوای باران بۆنی هەناسەی تۆم بۆ دێنیٚ!!

ئەمشـــەو کەسێك چاوەڕوانە، بۆ گەیشـــتنت ئامادەیە دەست لە داری دونیا هەڵگریٚ، مەولانا ئاســـا دەڵێت: هەرچی دەتەوێت بیبـــە، هەرچیـــم هەیە بیبە، هەرچی پێویســـتت پێیەتی بیبە، هەموو شـــتێکم ببـــە، کە دوورم دەخاتەوە لە تـــۆ! ئەگەر ناوی خۆشـــم دوورم دەخاتـــەوە لە تۆ، لە خۆمـــی دادەڕنم، من ناوم بۆچییە لە دووری تۆ!

سیمای ڕووخسارت لەیلیٚ لە نێو دیدەم نەخشاوە
زمانـــم بـــە نـــاوی تـــۆ لـــە ئەزەلـــۆ پـــژاوە
دڵـــم بـــە زیکـــرو یـــادت تـــەواو داگیرکـــراوە
ئیـــدی بۆ کیٚ بنوســـم، نامـــە بۆ کـــویٚ براوە! «مەجنون»

ئەو کاتەی دڵی مرۆڤێکی گەورە بە تەواوی ئەوینەوە دەروازەی خۆشەویســـتیت بۆ دەخاتە سەرپشت، ئیدی گەنجینەکانی دونیا هەموو بۆ سەودای هەناسەیەك لە ژیان ناشێن!!

ئـــەو کاتـــە دەزانـــی کە ئـــەو دڵە نیشـــتمانتە، ئـــەو مرۆڤە ناســـنامەتە، ڕەشماڵی ژیانو ســـێبەری عومرە! ئەو کاتە دەزانی

لەم جیهانی بێ کەسییەدا کەسێك هەموو کەسێکە بۆ تۆ، ئیدی لە بێکەســی نەجاتت دەبێت!! ئەو کەسە هەمیشە پێت دەڵێت: مەترسە من لەگەڵتم!!

ئەوســا تاڵیی ئینتیــزار دەبێتە حەلاوەتی ڕۆحو ســوکنایی دڵ! چونکە ئەوە چاوەڕوانی خودو گەڕانەوەی هەموو خۆشـیو لەزەتێکی ڕۆحە!

لە قوتابخانەکەی تۆدا بووم بە مرۆڤو ژوانم لەگەڵ فریشتەدا بەست، بەفرمماڵی کردوو بۆنم بە میسکی بەهەشتەوە کرد...

ئازارەکانی دووریو دڕکو داڵی حەسرەتو چاوەڕوانی شەهدی ئەوینن، چونکە ئەگەر ئەو ئازارانە نەبا، مرۆڤە پاکو بێگەردەکان لە هەوەســبازو ئارەزوو پەرستەکان جودا نەدەکرانەوە، ئەو دڵە سـپیو نورینانەی کە سـوتاوی تاوی ئەوینن، لەو دڵە ڕەشـانە جـودا نەدەکرانەوە کە لانــەی ئەهریمەنو قەترانی ڕقو کینەو دڕندەیین!

ئەویــن خۆی لە خۆیدا ســەرچاوەی گەورەترین ژانە، بەڵام ئەو ژانەیە کە هەمووان شــەیدای بووین، چونکە لە ناخی ئەو ئازارو ژانەدا ڕۆحمان لە دایك دەبێت!

چی لەو ڕۆژە خۆشـتر بوو دوای عەیامێك لە ونبوون خۆم لە دڵی تۆدا دۆزییەوە!؟

لــەم جیهانەدا دڵێك داڵــدەت بدات، هەمــوو ئێوارەیەك بە

ئەسرینی چاوی لە هەموو تەپو تۆزی ئەم ڕۆژگارەت بشواتەوەو بەرگی فریشتەت لەبەرکا!

نوقمی خۆشەویستیو متمانەو ئەوینت بکات، ئیدی چی باکم بە ئازارو ناڕەحەتییە!؟

خۆ من تا نەگەیشتمە حزوری دیوانی تۆ، مرۆڤبوونی خۆمم هەست پێ نەکرد!

گوێم لە دەنگی پێکەنین نەبوو بوو، سەدای نالەو هاواری ئەوین نەیان هەژاندبووم، پێناسەیەکم بۆ خۆشەویستی نەدەزانی!

بە گەیشتنم بە تۆ مالآواییم لە ژینی ئاژەڵیم کرد، جوانییەکانی ناخی خۆم بەدی کرد، بە خۆم ئاشنا بووم، تێر بۆنی خۆمم کرد!

لام وایە گەیشتن بە تۆ، ئیدی گەیشتنە بە ڕاحەتی ڕۆحو لەزەتی سەرمەدی، مردنو قوربانیدانیش ڕێگایە بەرەو بەهەشتی ڕۆح، لە ئەویندا ئیدی مردن نامێنێت، جاکێ بەو ئاواتە دەگات ببێتە قوربانت؟؟

گرۆهی عاشقان ئەمرۆ هەموو هاتوونە پابوست
منیش هاتووم بفەرمووی بمکوژن، بمکەن بە قوربانت
لە کوشتن گەردنت ئازادە، بێتو بێیە سەر قەبرم
بە ڕۆژی جومعە بمنێژن، لەگەڵ جەمعی شەهیدانت
«کوردی»

هێدی هێدی خەریکە ئاسمان ڕوپۆشی ڕەشی ڕادەماڵێو دەسماڵی بەیان والا دەکا، بارانەکەش ماندوو بوو، تەنها پروشەیەکی وردی ماوە.

ئەوین فێری کردین بەرگی ڕیاو ڕووکەش پەرستی فڕێ دەین!

ئەو چاوە بەهەشتییەی ئەوین پێمان دەبەخشێت، قولاییەکانی حوسنی حەقیقی دەبینێت، ئێمە هەواو ئارەزووومان لە یەکەم هەنگاودا بە تیغی حەقیقەت سەربڕیو بە ئاوی چاوو گولاوی هەناسەی حەسرەت دەستنوێژی ئەوینمان هەلگرت!

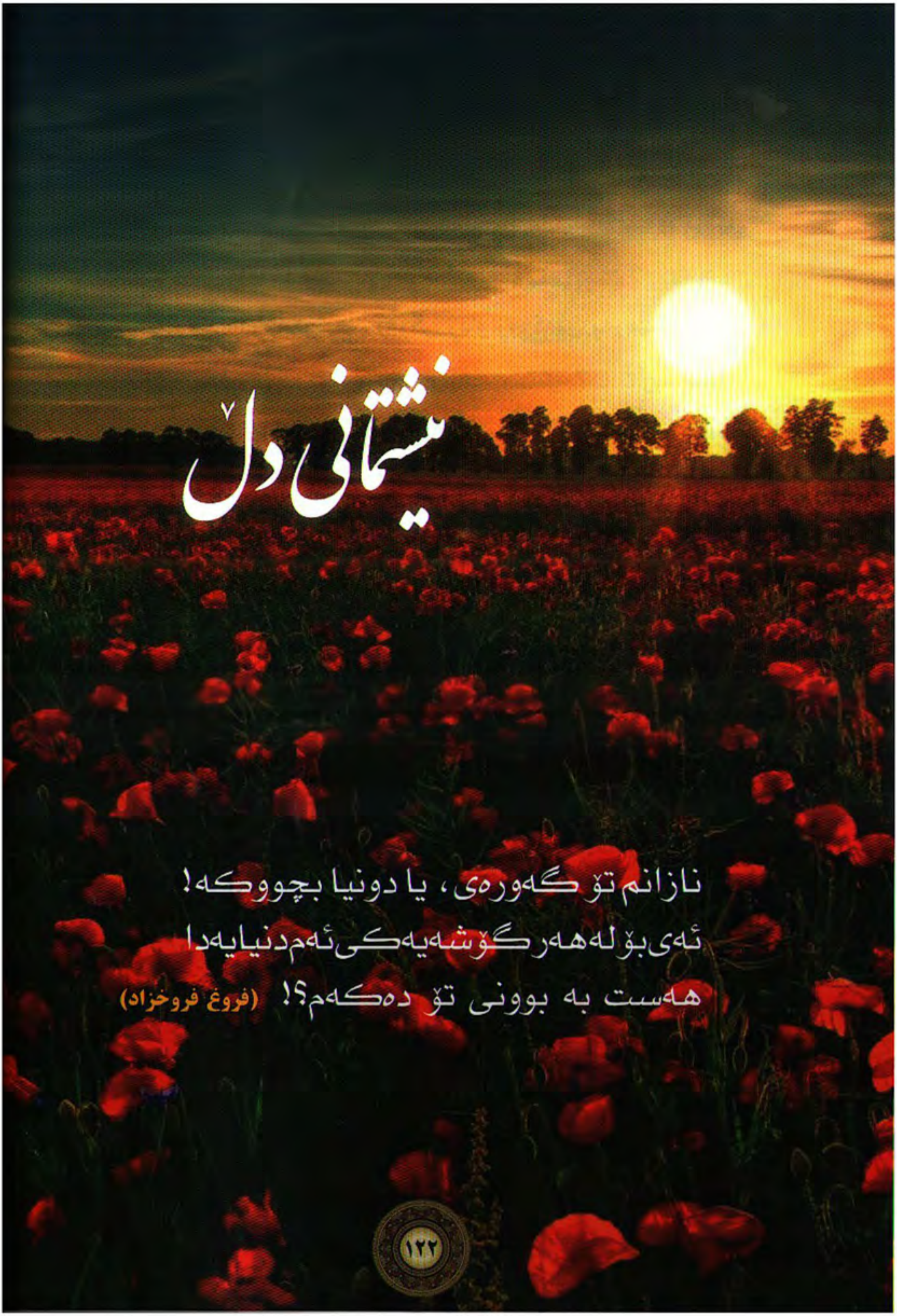
لە زەلکاوی قوڕو لیتەی حەیوانییەوە بۆ دەریاری نوور وەڕێکەوتین!

ئێمە بۆ خودی خۆمان ناژین، نەفسی خۆمان لە نوری ئەویندا توایەوە وەکو مۆم!

دەبێت جیهانێکی نوێ دروست بکەین، وردە وردە پێیەکانمان لە زەوی ببڕینو بەرەو ئاسمان هەلکشێین!

ئەی نوری دڵو قووەتی ئەژنۆم، بەسە دووری ڕۆحم وەکو پەروانە، گەڕا دەوروبەری تۆ

«سید کامیلی ئیمامی»

نیشتمانی دڵ

نازانم تۆ گەورەی، یا دونیا بچووکە!
ئەی بۆلەهەر گۆشەیەکی ئەم دنیایەدا
هەست بە بوونی تۆ دەکەم؟! (فروغ فروخزاد)

نەمدەویست کەسێکم خۆشبوێ، بەڵکو دەمویست شەیدای بم..
نەمدەویست خەڵاتی بکەمو سەروەتو سامانی بخەمە ژێردەست، بەڵکو دەمویست سەروماڵی بخەمە ژێر پێ!!
نەمدەویست ژیرانە خۆشم بوێ، دەمویست شێتانە شێتی بم!
نەمدەویست تەنها بۆنی گوڵاوی لێبێت، بەڵکو دەمویست سەرچاوەی عەترو عەبیرو گوڵاوی هەموو گوڵشەنەکانی دونیا بێت، جگە لەو ئیدی بە هیچ گوڵاوێك ئاشنا نەبم!
دەمویست لە نێو دڵیدا بژیم بۆ هەمیشە، لە هەناسەیدا بتوێمەوە! دەمویست ئەتڵەسی خەیاڵەکانم داگیربکات، گلێنەم ئەو نەبێ کەسی دی نەبینێت! دەمویست هەورو چەترو خۆرو کەپرو ڕەزو باخو خاكو ئاوو کەسو کارو گەلو هۆزو گۆچانەکەی دەستیشم با!!
دەبوو ئەو مرۆڤەبایە کە پێشتر هەرگیز نەمدیبوو، لە دوای ئەویش نەدەبوو هەرگیز بمدیبا!! دەمویست هیچم نەبێت جگە لە ئەو، ئەویش هەموو موڵكو سەروەتو سامانو مەملەکەتی من بێ!

ئەگەر سایەی سەری تۆ بێ بە تاجم
چ موحتاجم بە تاجو ئەفسەری کەی

«ناری»

من هەموو زەویم پێ تەنگ بوو، جێگام نەدەبووەوە، دەرگا نەما لێی نەدەم، بەڵام هیچیان ماڵی من نەبوون، تا ئەو کاتەی

لە دەرگای ئەو دڵەم دا کە هی من بوو! تەنها من..........

پێشتر هەموو جیهان لە ئاواتەکانی مندا، ون دەبوون، بەڵام ئێستا هەموو ئاواتو خۆزگەکانم لە گەورەیی ئەو دڵەدا ون دەبێت! سروەی ئەو مەملەکەتە دەڵێی نەسیمی بەهەشتە!

وای لەو ساتەی دڵێك دەبێتە نیشتمانت!!!

تۆ دەبیتە پارچەیەك لە ئەو، ئیدی هەنگاوەکانت لەگەڵ ترپەی ئەو دڵەدا ڕێك دەخەیت، ناتوانی بێ ئەو بیربکەیتەوە، چوون ئەو دەزانێت تۆ بیر لە چی دەکەیتەوە، حەزت لە چییە!؟داوای چی دەکەیت، دەتەوێت چی بڵێیت!

ئەگەر دڵ دڵبەرە، دڵبەر نەزانم!
ئەگەر دڵبەر دڵە، دڵ دەن نیشانم
دڵو دڵبەر ئەوەندە تێکەڵاون
جودانین بۆم دڵو بەندی گیانم

«بابا تاهیری عوریان»

لەو توانەوەیەدا، لە فەنابوونی ڕۆحدا، لە ونبوون لە نێو گوڵستانی عومرا، ئەو کاتەی پێ دەخەیتە ئەو دیو دەروازەی دڵ، ئیدی چاوت بە مەملەکەتی ئەوین ئاشنا دەبێو هەموو ڕووپۆشەکان لەسەر چاوت لادەبرێن، ئەوسا بە چاوی خۆت هەموو حەقیقەتەکان دەبینی! دەگەیتە کانیاوی هەموو هیواو ئاواتەکانت.

ئەوسا دەزانیت تۆ پێشتر هیچ نەبوویت، هەموو هەناسەکانت جگە لە حەسرەت چیدی نەبوون، ئاخر هەناسەیەك بێ میسكو گوڵاوی هەناسەی ئەویندار، چی ڕاحەتێ دەبەخشێ بە ڕۆح؟

ئاخـــر دیدەیـــەك بێ دیـــداری خەزنـــەداری گەنجینـــەی دڵ، چی دەبینێت؟

بێ چرپەی ڕۆح بە چی ئاوازێك ڕۆحت مەستە بێ!؟

پەروانەی حەزو تاسەت ئاوێزانی چی شەمێك دەبێت؟

دەبێتـــە بـــاڵا گەردانی کـــێ!؟ کێ بێتو گەوهـــەری وجودت بدۆزیتەوەو........ ناسنامەی بوونت پێ ببەخشێ!

کەی دەگەیتە دامێنی ئیمپراتۆری دڵت!؟

بـە دڵ خـۆزگـەم بـەوانـەی وان لـە سـەودات

کـە هـەردەم دادەنـێـن، سـەریـان لـەسـەر پات

هـــەزار خـــۆزگـــەم بـــە ئـــاواتـــی کـەسـانـێ

کـــە دەخـــــوازن لـــە دڵـــدا تـــۆ بـــە ئـــاوات

«بابا تاهیری عوریان»

ئۆخەی سەمەری عومرو فەرمانی هەزاران شەوی چاوەڕوانیو سەداو زایەڵەی هاوارو ناڵینی نیوەشەو، لە کۆتاییدا تەشریفت هێنـاو دەســتت گرتم بـەرەو ژووانی ڕۆح! بەخێر هاتی سـەر دیدەکانم!

بـــە هاتنت ئیدی باڵی فریشـــتەت پێ بەخشـــیم، کەشـــکۆڵی

خەمەکانــت لێوەرگرتــم خەیاڵەکانــت کــردم بــە حەقیقەت، شــەوەزەنگت کردم بە چراخان، ئای چەند کەس بە حەسرەتی ئەم ڕۆژەوە مردنو نەگەیشتنە تۆ!

قــەســەمت ئــەدەم وەزات ئیلاهــی
وەسڵی دۆست خۆشە، یا گەنجی شاهی؟

«عەباسی کەمەندی»

بێگومان بۆ کەسێك گەیشــتبێتە مەئمەنی ڕۆحی، ئیدی شا بە سەپان ناگەڕێو ئاوڕ بۆ لای گەنجینەی شاهانە ناداتەوە!!

دوای دەیان ســاڵ ســوتانو هەڵقرچانو وێــڵو عەوداڵبوونو تاسەو حەسرەت، ئەوسا دەزانی گەیشتن بەو کەسەی کە پەڕاوی ڕۆحــت دەخوێنێتەوە، چــی خەڵاتێکی گەورەیە! ئەو کەســەی دەزانێت تۆ عەوداڵی چیت! ؟ پێویستت بە چییە!

چونکە ئەو شارەزای کونجو کەلەبەرەکانی ڕۆحو گیانی تۆیە!

ئیــدی پــەردەکان لەســەر بینایــت لادەبرێــن! دەچیتە نێو مەملەکەتــی ئەوین، لەوێدا لە دەریای ئەوینــدا پاك دەبیتەوە، دەبیتەوە مرۆڤ!

گوێت لە دەنگێك دەبێت لە ئاوریشم نەرمتر، مەستی گوڵاوێك دەبی لە میســكو عەنبەر زۆر سەیرتر، ئیدی نیگای نورینت بۆ لای باقو بریقی ڕێگا ناڕوانێت! ئیدی جگە لە باوەشێك، خەون بە ژوانێکی دییەوە نابینی!

ئیدی ناتەوێت جێیبهێڵی، ناتەوێت چرکەیەك لێی دورکەویتەوە!

ناتەوێ پێڵوی چاوەکانت لێك بنێیو بنووی! چۆن دەتوانی ئەو شەمسی ئەنوارە فەرامۆشکەی؟!

وەنەوزێکم شەوێ دا، گەییە سەرمو
وتی: هەستە، هەتاوت وا لەسەرکەوت

«مەحوی»

شەوانە بێ خەیاڵی ئەو ئۆقرە ناگری! بێ دەنگی ئەو خەونابێتە میوانت! بێ بۆنی هەناسەی ئەو ڕۆحت پشوو نادات! ئەو کات دەزانی مەحوی بۆ دەڵێت:

لە دنیا جەننەتی خۆ دیوە هەر کەس
کە تۆ بێ حازری، وەختی وەفاتی!

ژیان لەگەڵ هاودەمی ڕۆحت شنەیەکە لە بەهەشتەوە هەڵدەکات، کاتێك فێری ئەو جۆرە ژیانە دەبیت، ئیدی ناتوانی دەستبەرداری بیت!

وەکو منداڵ بۆی دەگریت، ئیدی ناتوانی ڕازی ئەوینت داپۆشی، ناتوانی فرمێسکەکانت بشاریتەوە، ئاخر تۆ پێشتر زیندوو نەبووی! ڕۆحت تێدا نەبوو! نەتدەزانی تۆ چی مەخلوقێکی! بۆچی دەژیت؟

تازە فەرمووتە لە لای کەس ڕازی عیشقی من مەڵێ
نەت دەزانی دڵ کە کون بوو، دەنگی لێدێ وەك جەرەس

«حەریق»

ئەوین دەروونەکان پاك دەکاتەوە، سینەی مرۆڤەکان بە ئاوی زیو دەشۆرێت، جگە لە سۆزو خۆشەویستی هیچی دی لە نێو دڵی ئەویندارا جێگای نابێتەوە، بەڵکو دڵ دەبێتە دەریایەك شەپۆلی خۆشەویستیو هەستو نەستو سۆزی مرۆڤانە، خۆی بە نێو مرۆڤەکاندا پەخش دەکاتو جیهان دەکاتە گوڵستان!

ئەوەی ئەوینی ناسیبێ، ئیدی دەبێتە موریدو سائیلی ئەو عەتا بێ وێنەیە! بێ زەکاتی ئەو حوسنە بێ نەزیرە ڕۆح لە زیندەگی حەقیقی مەحروم دەبێت!

من بە شەرعەن موستەحەقم بۆ زەکاتی حوسنی تۆ
تۆ کە صاحێب دەوڵەتی، بێ بەش لە ئیحسانم مەکە

«ناری»

تەنها لەوێدا مرۆڤ لە خودپەسەندیو خودپەرستی قوتاری دەبێت، ئیدی خۆی نابینێت نەفس پەرستی یەخەی بەردەدات، لەسەروماڵی خۆی دەبوریو شاباشی ئەو کەسەی دەکات، نوقمی مەحەببەتی پاکی ئیلاهی دەکات.

وانەی ئەوینی ئیلاهی لا دەخوێنێو بە نەشئەی «سلام علیکم طبتم فادخلوها خالدین» مەستی دەکات ئیدی بۆ خلودی

ئەبەدی هەنگاو دەنێت، پوش‌و پەڵاشی ئەم دنیایە فریوی نادات، باق‌و بریقی فانی غافڵگیری ناکەن!

هۆ ئیمپراتۆری دڵم، شـــازادەی مەملەکەتی ئەوین، گەیشتنم بە تۆ، گەیشـــتنم بوو بە جەماڵـــی حەقیقی‌و دەریای حەقایقی ســـەرمەدی‌و ڕازو نیـــازی ڕۆح، ئەگـــەر تـــۆ دەرگای دڵت بۆ واڵا نەکردبام، ئێستا دێوانەی کام بیابانی دۆزەخ دەبووم!

مـــن چۆن بتوانم سوپاســـت بکەم کە ئێســـتا بەهەشـــتی دڵی تۆ نیشتمانە!

ئای لەو ســـاتەی مرۆڤ دەگات بەو کەســـەی لە خۆت زیاتر خۆشی دەوێی!!

ئـــەو کاتەی خۆت لـــە بەرزترین نموونـــەدا دەدۆزیتەوە، بە هەموو ئەو خۆزگەو ئاواتانەوە، کە ئاواتی عومرت بوون!

ئیدی لـــەو ئەوینـــەدا چـــۆن ناتوێیتـــەوەو لـــەو دەریایەدا فەنانابی!؟

هەر کە دەتبینم دەڵێی تۆ شەم‌و من پەروانەتم

تا ســـەرپا نەبمە کۆی زوخاڵ قەت ئارام ناگرم

«وەفایی»

دەردی دووری
١٣٠

زۆر ئازارم چەشـــتووە، برینی قووڵ، جەستەی کێلاوم.. وەلێ ئازارێکم نەدیوە، چەشـــنی دەردی دووری، تاڵو ئەســـتەم بێت! سوتان بە دەوری ئاگری دووریو هەڵقرچان لە نێو گڕی تاسەو چاوەڕوانیو تامەزرۆیی بۆ دیداری ڕۆح، ساتێکیساڵێکەو گریان بۆ نیگایەك، هەموو هەنسکێکی سەکەراتی مەرگە!!

ئەم دەردە بێدەرمانە!

دڵـــی بریندار وە کەس ژێر نابێتـــەوە، ئەو برینە وە کەس سارێژ نابێت!

دڵ لەبـــەر زامـــی فیراقـــت دائیمـــا زاری دەکا
ڕۆژو شەو مەنعی دەکەم بەس زامی سەختە ناسرەوێ

«کوردی»

دەیان ساڵە بە سەرو ماڵم، عەوداڵی ئەوینی تۆم، دڵنیابووم کە بازرگانی ئەوین، هەرگیز مایەپووچ نابێت، ئەگەر سەروماڵیشی لە ڕێدا دابنێ!

من لەســـەر هەموو زەویدا، جگەلە دڵی تۆ، نیشتمانێکم نییە بۆ ئاسودەیی دڵم، ئێستا کە سەرچاوەی خۆشبەختیم لای تۆیە، بێ ئەو دەریای سەعادەتە چۆن بژیم!؟

مەحوی ئەمرۆ زۆر نەخۆشە، قەت شیفای نایێ بە هیچ
گەر شیفای بێتن، بە بۆیی زوڵفو ئەو ئەگریجە دێ

جگە لە ئەهلی دڵ، نازانن کە دووری لە ئازیزێك کە موڵکداری هەموو ڕازو نیازێکی دڵە، یانی چی؟

نازانن کاتێك ئەو دەڕوات تەواوی وجود لەگەڵ خۆیدا دەبات، گوڵستان بێ بۆو باخی عومر بێ سەمەرە! تێپەڕبوونی هەموو ساتێکی تەمەن وێڕای بەفیڕۆچوونی، جگە لە زووخاوی مەرگو وەرینی پەڕەی زەردی تەمەنو ژاکانی هەموو حوسنو جوانییەك چیدی نییە!

نەمامی عومری من، بێ بەرگە بێ تۆ
خۆراکم، زوخو خوێنی جەرگە بێ تۆ
مەفەرموو بمرە، ژینی چی عەزیزم؟
ژیانم، ساتێ سەدجار، مەرگە بێ تۆ

«کەمەندی»

لە زەمەنێکدا مرۆڤەکان لە یەکدی هەڵدێنو ئارەزووی دیداری یەك ناکەن، ئەی چۆنە وەها ئێمە، بێ یەکدی ئۆقرە ناگرینو ساتێك ناسرەوین بێ یادی یەك، چۆنە بەو یادەوە درێژە بە ژیان دەدەینو هێشتا هەناسە هەڵدەکێشین؟

من دەتوانم بێ هەموو مرۆڤەکان بژیم، وجودی ئەوان لە وجودی مندا، هیچ شوێنێکی داگیر نەکردووە، وەلێ تۆ جێگات بۆ وجودی خۆشم نەهێشتووە، گەر تۆ نەبی، من نازانم دەبێت لە کوێ بم؟! ئەورۆ، پەیوەندیی مرۆڤەکان لە سنورێکدا

ڕادەوەستێت، جگە لە پەیوەندیگەلێکی ماددی شتێکی دی بە یەکیانەوە گرێ نادات!

دواتر کە لە پەیوەندییەکی خەیاڵی لە نێوان ڕۆحدا ئاگادار دەبن، ناتوانن باوەڕبەخۆیان بهێنن لە ژووانی ئەوین حاڵی ناوون، هەڵبەت ئەوان ئاوێتە بوونی ڕۆح نازانن، توانەوە لە ناخی یەکترو ڕۆچوون بە دەروونی یەکتردا نازانن واتای چییە!

ئەوان نازانن کاتێك کەسێك، لە ناخی دڵییەوە هێندەی مانای خۆشەویستی خۆشیدەوێیو لە تۆوە تەماشای هەموو خۆشییەکانی دونیا دەکاتو دوور لە تۆ ناتوانێ ئیدراکی زاتی خۆشی بکات، ئەمە چی گەورەییەکە!!

ئەوسا ئەگەر لەوەها کارێك تێ بگەن، ئیدی پێیان سەیر نابێت، کە ئاواتی ئەوە نییە لە ڕێگای ئەوەوە بگاتە مەتاعێکی کەم، بەڵکو هەموو دونیا دەبەخشێ بۆ گەیشتن بە دامێنی لوتفی ئەو! چونکە لای ئەو، سەودای خۆڵی ژێر پێی ئەو مرۆڤە بە هەموو دونیا ناکرێ!!

ئەو کاتەی لە ژووانی ڕۆحدا، بە زمانی بەهەشتی دێنە گوفتار، ئیدی دونیای دەنی، هیچ باسو خوازێکی نامێنێو فریشتە ئاسا جیهانی مادە فەرامۆش دەکەنو جگە لە لەزەتی ڕۆحو لیقای دڵو سکاڵای دڵ، هیچ سروودو درووودێکی دی نابیسرێ!

چرپەی ڕۆحو سروەی ئەوینو پەیامی دڵ، جیهانێك

دروستدەکەن، مرۆڤ تا نەچێتە ئەو مەملەکەتی ڕۆحە، هەست بە بەهای مرۆیی خۆی ناکات!

ئەوسا ڕۆح ئازاد دەبێ، زمان دەکرێتەوە، دڵ پەڕاوی خۆی والا دەکات، لەوێدا دەتوانی قسەی دڵت بکەی، خۆزگەکانت بڕوێنی، خەونەکانت بهێنیتەدی!

ئیدی ناتوانی لەو مەملەکەتە کۆچ بکەی، ئەگەر سەریشت دانابێ، چوون لە دووری ئەو دەڤەرە، تۆ ئیدی خاوەنی هیچ نیت!

وا سەرم دانا بە عەزمی بەردە بازی ڕێگەکەت
مەرهەمی دەردی سەری من، وا بە گەردی پاتەوە
گەر دەپرسی حاڵی پەروانەی دڵم، دووربێ لە ڕووت
وا لە سۆزشدا لە سایەی شەوچرای گۆناتەوە

«ناری»

کێ تا ئێستا بازاڕی ڕۆحی بینیوە؟ کێ تا ئێستا چۆتە لای پیری دڵ؟ کێ گوێی لە نەغمەی نەوای بولبولی ئەوین بووە؟ کێ گەیشتوە بەو کەسەی کە بوخچەی هەموو ڕازو نیازەکانی فڕێدابێتە ژێر پێی؟ کەواتە هەموو دونیا دەبنە دووژمنت ئەو کاتەی باسی هاودەمی ڕۆحت بۆ هاودەمانی دونیا دەکەی!!

لەسەر تۆم دوشمنە دنیا، قەضیەم «مانع الجمع»ە
کە تەرکی تۆ نەکەم، تەرکی هەموو دنیا نەکەم چیبکەم

«مەحوی»

ئــەو کات کە لە پێناوی ئەودا، تەرکی هەموو دونیا دەکەی‌و لە دونیا ویستان پەراوێز دەگری‌و لە کونجی دارولحوزنی خۆتدا، دەســتلەملانی خەم دەبیــتو بۆ دووری میری دڵت، ئەســرین هەڵدەوەرێنی، بێ سەرچاوەی شادی‌و سەعادەت، چیت لە دەست دێت جگە لە گریان...

لە دارولحوزنــی دووری، ئیختیاری غەم نەکەم چیبکەم؟
بە بێ مەعشوقی شادی، دەس لە مل ماتەم نەکەم چیبکەم؟
نەبوو بۆ من دەمێ غونچەی ســرودی گوڵشــەنی وەصڵت
لە خارستانی هیجرەت، خاری میحنەت، جەم نەکەم چیبکەم؟

«ناری»

دەزانم گڕی دووری، ئاگر لە ناخت بەردەداو ســینەت دەکاتە قەفەنــەس، ئــەو کاتەی خــۆت لــە بیابانــی دووری‌و تەنیاییدا دەبینیتەوەو کەســێك نابینی لەگەڵی بدوێی، ســیمایەك نابینی تەماشــای ڕووخساری نورینی بکەی، ئاوازێك نابیسی، گوێی دڵی بۆ ڕادێری! سروەیەك لە بەهەشتەوە فێنکی نابەخشێ بەڕۆحت! ئیدی حەز دەکەی لەم دنیایە بڕۆیی‌و ئەم دۆزەخە جێبێڵی:

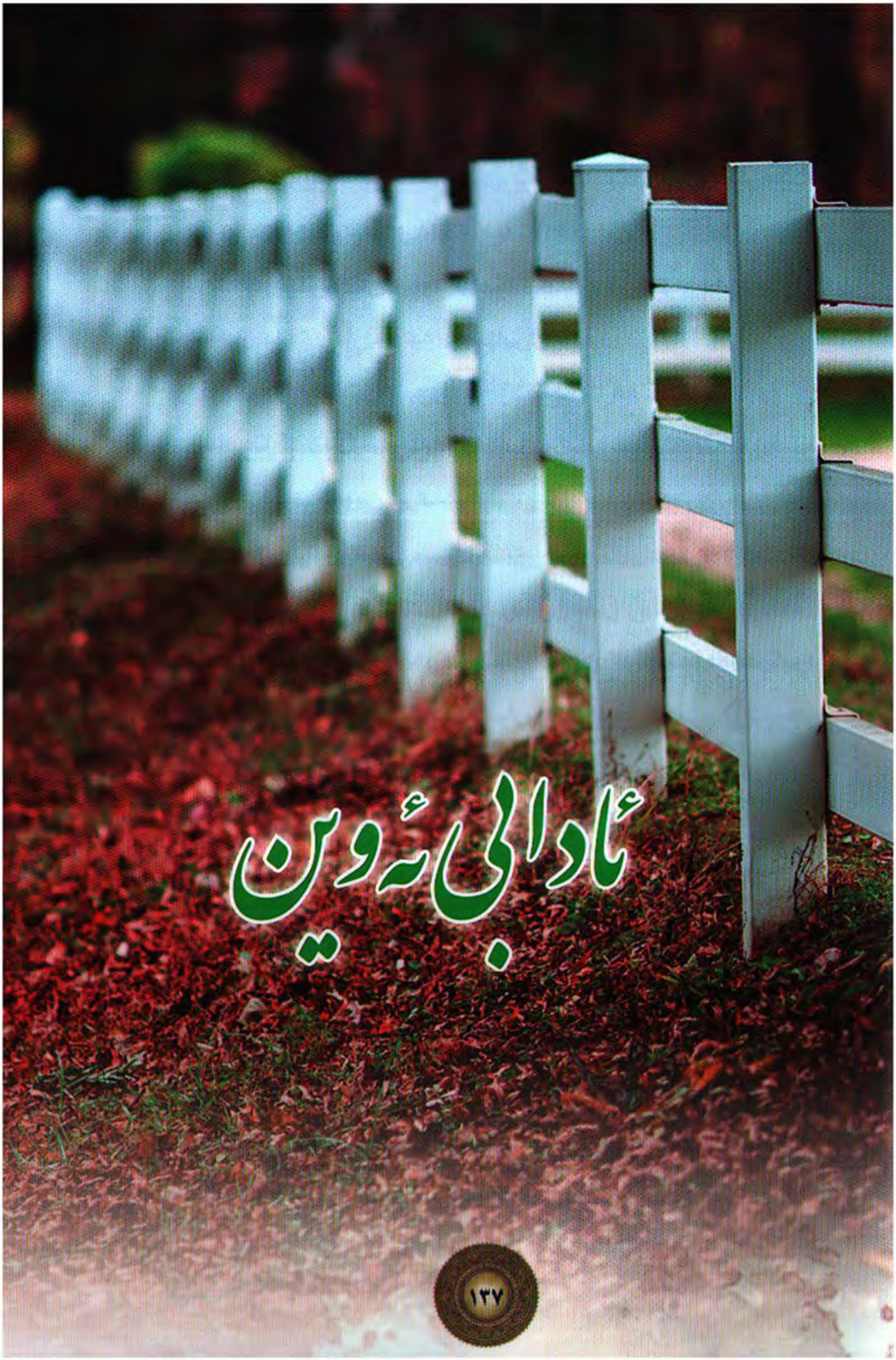
بــۆ ئــۆغــرکــردنــی مــن بــووم بــە قــەقــنــەس
کە ئــەو چــوو بۆ سەفەر من بۆ سەقەر چووم

«مەحوی»

گوڵەنـــدام، دەردی دووریی تۆ، گـــڕەی چلەی هاوینی عومرە، چرۆی حـــەزو ئاواتەکانم ئـــاوری تێبەردەداو من هەمیشـــە لە دووریـــت خەمیـــدەو پەراگەندەو بێمـــاوام، شـــەوانە ئەگەر بە فرمێســـك، شـــەودێری دڵم نەکەم، وەکو دارێکی وشکەڵاتوو، لە ڕەگەوە دەسوتێم!

وەلـــێ دڵنیـــام ڕۆژێك هەردێـــتو ئیـــدی دووری دەبڕێتەوە، گوڵخەنـــی تەنیاییو نامۆیـــی، دەبێتە گوڵشـــەنی دیداری ڕۆحو ئۆخژنی دڵ، ئەم ئازارەی ئێستاش، مەراسیمی تەریقەتی عیشقە، ئەی نالی بۆچی دەڵێ:

عـەشـق سـوڵـتـانـێـکـە هـەرکـا ڕوو لـە وێـرانـی بکا
ئـاهـی ســەردو، ئەشکی گـــەرمو قەلبی بـوریـانـی دەوێ

ئادابی ئەوین

میهرەبان بە ئازیزم میهرەبان، ئەویندار دەبێ میهرەبان بێت!

تــۆ دەتەوێت بەرەو دڵێك هەنــگاو بنێی، هێدی هێدی بڕۆ، تــۆ دەتەوێــت ناخی مرۆڤێك بكەی بە ژوانی هەمیشــەییت بە ئەسپایی بدوێ، ئازیزم بە ئەسپایی!

ئیدی تۆ دەبێت لە بوونی خۆت دەست هەڵگری!

سەرەتا كەللەی سەرت فڕێ دە ژێر پێی یار، ئەوسا خۆت بە سالیكی ڕێگای ئەوین بزانە!

تا نەبووری تۆ لەسەر، ڕێی ناخەیە مەیدانی عیشق

ســەر لە پێش پێ دەبێ، لەم ڕێگە دانێی «أولا» «مەحوی»

تا لە ڕۆحی خۆت نەبوری، ڕێگای ئەوین نادۆزیتەوە! هەرگیز!

لــە ونبوونــی خۆتا وجودی یار بەدی دەكــەی، لە توانەوەی خۆتا دەگەیتە خزمەتی چرای هەمیشــە درەوشاوە! لە فەرمانی عەقــڵ دەردەچیتو دەبیتە غوڵامی دڵێك كــە ناتوانی هەرگیز موخالەفەی بكەی!

لە هەر جێیەك هەڵێ خورشیدی عیشقی گوڵ ڕوخان

ئەگەر عەقڵی ببێ، لەو جێگە ئاونگی عەقڵ چی بكا؟ «مەحوی»

لەبەر دەرگای كۆشــكی ئەوین ڕاوەســتە لەســەریەك پێ، تا گوێــت لە نــاوی خۆت دەبێ، تا دەگەیتە ئــەو مەقامەی یار بە ناوی خۆی بانگت دەكات، ئەوكات نەشئەی خۆشییەك ڕوودەكاتە دڵــت، كە هەرگیز وەها خۆشــییەكت هەســت پــێ نەكردبێت!

ڕابوردنی ناوی تۆ، بەسەرزاری یاردا ئاوازی ڕۆحە!
تۆیەك دەیان ساڵە وەکو پوشو پەڵاشی پەرێزێکی دێم، قرچە
لە جگەرتەوە دێ، بەدەم هەناسەی یارەوە دەکەویتە سەما!

لەبەر زارو نەزاری بوومە وەك پوش
دە ئەمجا، ڕابوێرە، من بە زارا! «مەحوی»

گەر بگەیتە بەردەرگا، ئیدی، خۆڵی ئەو ڕاگوزەرە بە ئاوی
حەیات ناگۆڕێتەوە!
ئەوێ بۆ ئەهلی دڵو دەروێشانی تەریقەتی پەروانە، خەونی
تەمەنو خەرمانی زەمەنو مونتەهای ئەمەلە!
من چی بکەم لە حەیاتی بێ تۆیی، لە وجودی بێوجودی
دوور لە نیشتمانی ڕۆح!

«خضر» ئەگەر چاوی حەیاتی بڕییە ئاوی حەیات
من لە خاکی دەری جانانەمە، هەر چاوی حەیات! «مەحوی»

ڕێگای گەیشتن بەو خاکە تولانییە، کەسێك پەروەردەی
ئادابی ئەوین نەبێو لە کورەی ناری عیشقا هەڵنەقرچابێ،
ناتوانێ بیگاتێ!
دەبێت وێڵی دەشتو دەربێ، مەجنون ئاسا لە کێوو هەردا
بۆ لەیلای خۆی وێڵ بێ، دەبێ تەرکی دنیا بکاتو لە مرۆڤەکان
تارابێو جگە لە یاری خۆی چاوی کەسی دی نەبینێ!

بەجێ نایا دەبێ ڕوکەینە سارا
حەقی ئادابی مەجنونی لە شارا «مەحوی»

ئەو ئادابە ئەستەمە ئەداکردنی، ئەوین دڵی پاکو سینەی سافو پێڵوی شەرمنی دەوێ، ئاهی ساردو ناخی گەرمو جەرگی سوتاوی دەوێ، بەرامبەر بە جەمالی حەقیقی توانەوەو تەسلیم بوونی دەوێ! بێ دەنگی، ملکەچی، خزمەتکاری، بەخشینی ڕۆح بێ سێو دوو لە سەرەتا ئادابەکانی ئەوینن!!

گفتوگۆ بە زمانی ڕۆح، چرپە بە زمانی پەپوولە، نیگا بە چاوی گوڵ، نەرمی بە وێنەی سروە، ئەمانە سیمای ئەویندارن! ئای کە سەختە ئازیزم، وانەی ئەم حوجرەیە موتاڵای زۆری دەوێ! تا من دەبمە خاکو تۆ تەشریف دێنیو پێ دەنێی بەسەرما زۆری دەوێت!!

لەڕێی ئەو شۆخەدا خۆم کردە خاکو پێی نەنا پێ ما
دەسا خاکی هەموو عالەم
بەسەر خۆما نەکەم چی بکەم؟! «مەحوی»

من دەزانم بە هەڵە ڕێمکەوتە دیوانی تۆ ئەی شازادەی مەملەکەتی ئەوین! ڕاوەستانی من لەبەر دەرگای تۆ هیچ مەعقول نییە، وەلێ چی بکەم من خۆ بە عەقڵ شەیدات نەبووم، هەر لە دووری ڕا لەگەڵ پێڵاوەکانمدا عەقڵم فڕێ داو ئیدی ئاوڕم بۆلا نەدایەوە!

بـــرا، مـــەردم دەوێ عـەقڵی نـەلـەنگی
بـە لـەنـجـەی نــازو عـیـشـوەی نـەونـەمـامـان «مەحوی»

خۆمنیش خەیاڵی هاتنە نێو دیوانم لە مێشکدا نەبوو، من جگە لە پاسەوانو خزمەتکارێك، هیچی دیم بە ئاوات نەدەخواست!

من دەمویست تەنها بەرماڵەکەم لەبەر دەرگای تۆدا ڕابخەمو بە گۆچانێكو جلو بەرگێکی شڕەوە بە پێڵوی چاوەکانم گەردی بەرپێیەکانت بماڵم!

ڕۆژانـــە ئەگەر پەرداخێك ئاوو لەتێ نانـــی ڕەقت پێ دابام، ئیدی بەسم بوو!

من بە بوونی تۆ ژیانم بەردەوام دەبێت!

توخوا مەڕۆ.. با ژیانی من هەر بەردەوام بێت، تۆ بڕۆی من ئیدی دەمرم!

من بەس دەمویست لە جوملەی یارانی تۆم قبوڵ بفەرمووی، ئەگەر منیش حەددی ئەوەم هەیە!!

چونکە هەموو کەسێك شایانی ئەوە نییە ڕۆحی قوربانی تۆ بکات!

بێ حیسابن کوشتەیی پەیکانی غەمزەی چاوەکەت
گەر وەکو ئەمثالی ئێمە بێنە سەر حەددو حیساب «ئەدەب»

حەزرەتی شـــەم، لەم دەروێشـــە ســـالیکە بێ ســـلوکەی خۆت خۆشبە، هێشتا ئادابی ئەوین فێر نەبووە!

بەڵێنت پێ دەدەم ئیدی جگە لە ملکەچبوون، چیدی لە من

نەبینی! لەمەودوا..

گلە ناکەم ئەوەندەی دەنکە جۆیی
ئەگەر کەللەی سەریشم پڕلە کاکەی «نالی»

ئیدی هەرچیت دەوێ بیبە، هەرچیت پێ خۆشە بیکە، چیدی نابیسی بڵێم:

هەرچیبووم بردی بەتاڵان تورکی مەستی چاوەکەت
تاقەتو سەبرو قەرارم پێ نەما تاڵان بەسە
ئاورت بەردا دڵو گیانی «حەقیقی» چاوەکەم
دەردی بێ دەرمانە عیشقت، دەردی بێ دەرمان بەسە! «حەقیقی»

نا، ئیدی وشەی بەسە لە من نابیسی!! هەرگیز...
مەرگی بەر دەرگاکەی تۆم لە تەختی پاشایەتی لا گەورەترە، تۆ گیان دەبەخشی بە ڕۆحم، من بێ تۆ ڕۆحم مردووە، چ جای لاشەم!
ئەو دەردەی تۆ دەهێنێتە عیادەم من بەڕۆحم سەودای دەکەم

هەربە ئومێدی عەیادەت، بەڵکە جارێ بێتە لام
من، ئەگەر چی بشمرم، پێم خۆشە ئەم بیمارییە «نالی»

هەرکەسێکیش مزگێنیی هاتنی تۆم پێ بدا من سەروەتو ماڵی هەموو بە موژدانە دەدەمێ، چونکە دوای هاتنی تۆ من لە خۆشیدا شاگەشکە دەبم، لە خۆشیدا ڕۆحم دەسپێرم!

بە ڕووخۆشی کە فەرموویە،
دەبێ «ناری» عەیادەت کەم
ئەوا مردم لە خۆشیدا، لە خۆشی ئەو نەخۆشینە

نالەی جودایی

توخوا خۆت بیڵێ، نەونەمامی نۆ
مردن خۆشترە، یا دووری لە تۆ؟؟

«فۆلکلۆر»

لەو هەنگاوانە ستەمکارتر نەبوون، کە لە تۆیان دابڕیم، لەو هەنگاوانەش بەرزو پیرۆزتر نین، کە جارێکی دی، منیان بە دیداری تۆ شاد کرد!

لەگەڵ دەرکەوتنی نوری تۆدا، دڵی شەیدام، دەکەوێتە خورپە، ڕۆح وەك تەیری نێو قەفەس، دەکەوێتە سەما....

بەڵام خورپەی تەواوی دڵ، لەگەڵ هەنگاوی ئەودایە

کە سەرتاپا، لە ئاوازی بەهەشتی خواوە پەیدایە «هەردی»

ئەو هەنگاوانە لەگەڵ خۆیاندا ڕێگای پڕ دڕکوداڵی دووری دەپێچنەوەو لەدۆزەخی تەنیاییو زیندانی غوربەتو عەزابی بێتۆیی ڕزگارم دەکەن!

من بە بیستنی سڵاوێکی تۆ، شاگەشکە دەبم، چ جای جەنابتان بە لوتفو کەرەمی خۆتان، تەشریف بهێننە دیوانی غوڵامی خۆتان!!

قاصیدێ گەر بێ، لە تۆ بێنێ سەلامو بێتە لام

ژێری کەوشی ماچ دەکەم قوربان، بە تۆزو گەردەوە «صافی»

ئەی هاوار، منی غوڵام چۆن توانیم پشت لە تەختی شاهانەی تۆ بکەم ئەی شازادەکەم، لە کاتێکدا جگە لە من، کەس نەیتوانیوە ببێتە غوڵامی بەردەرگانەکەت...

گەر غوڵامیم پێ کەرەمکا، پادشاهیم کەی دەوێ

جێم لە بەردەرگا نەبێ، ڕوتبەو نیشانم بۆچییە «صافی»

تۆ سروەی ڕۆحو لەزەتی ژیانی، تۆ ئەو کەسەی کە لە نیگای تۆوە، دنیا دەبینم، تۆش هەر بەو شێوەیەی دەبینی، کە لە منەوە دیارە، چون تۆ بەگلێنەکانی من دەڕوانی!

ئازیزم، ئەو ڕۆژەی گەیشتمە زیارەتی بالآت، پێت گوتم: ئێرە چەند خۆشە!!

نازدارەکەم، ئەوە هەستی دڵەو زمانی ڕۆح! لەو شوێنە خۆشتر نییە، کە یاری خۆشەویستی لێیە، ئیدی ئەو شوێنە، هەر شوێنێك بێت!

بە گەیشتنی مەوکیبی شاهانەت، ئیدی شەماڵی عەنبەربۆی هەناسەت ڕۆحم مەستەکا، سەفا دەبەخشێ بە ناخم!

کە دەگەمە حزوورت، لە قوتابخانەی ئەوینی تۆدا، چۆك دادەدەم، وانەی ئەوینی پاكو عیشقی حەقیقی دەخوێنم، لەوێدا لە جیهانە گەورەکەی خۆشەویستی پاكو ئەوینی بەرزو شکۆداردا لە زبڵوزاكو زەلکاوی دنیاویستی، پاك دەبمەوەو غەرقی دەریای نوردەبم! ڕۆمی دەڵێت: ئەوەی کراسێکی لە عیشقدا دڕاندبێ، ئەوا لە هەموو تەماعو خەوشێك پاك بووەتەوە!

لەوێدا لە دەرگای دڵەوە دەچمە نێو مەملەکەتی ئەوین!

لەو مەملەکەتەدا مرۆڤەکان تەنها وێڵی ڕۆحن نەك جەستە، چونکە هەموو دەزانن ئەوەی وێڵی جەستە بێت، هەرگیز لە ڕۆح تێناگات!

ئەوەی تەنها بە زمانی لاشە بدوێ، هەرگیز فێری زمانی ڕۆح نابێت!

لەوێدا بەندە جگە لە تۆ شوغلی شاغیلی نییە!

هەمووعالەم بەکەسبوکاری مەشغوڵن ئەمما بەندە

هەمیشە عاشقی ڕوتم، شەهیدی چاوی شەهلاتم

«ئەحمەد موختار»

ئەو ساتانەی کە وەکو پەروانە بە دەوری چرای ڕوخسارتا دەخولێمەوە، هەموو ئاواتم گەیشتنە بە ئامێزی گەرمت!

ئای لەو ساتانەی کە وەکو پەروانە، خۆت دەخزێنیتە ئامێزی گەرمی یارەوە!

ئای لە چێژو لەزەتی ڕۆح!

تۆم لابی، بەهاری دەگەڕێ پایزی عومرم

لاشم نەبی تۆ، پاییزە عومرم لە بەهارا «کوردۆ»

ئازیزم گرنگ نییە لە کوێیت، گرنگ ئەوەیە لەژێر سێبەری کەپری خۆشەویستی یاردا، چرکەکانی ژیانت بگوزەرێ! چونکە تێپەڕبوونی چرکەکانی تەمەن، دوور لە هەڵمی هەناسەت مردنە، هەر ساتەو مردنێکی جیاواز، چونکە مردنی عاشقان، یەك جۆر نییە، ڕۆژی دەیان جار دەمرن، تا دەگەن بە زیندەگیی ڕۆح!

سەختترینو دژوارترین ساتەکانی ژیان، ئەو ساتەیە کە لەگەڵ ئەو کەسەدا دەژی، کە کەس هێندەی ئەو خۆشی ناوێیو تۆش کەست هێندەی ئەو خۆشناوێ، وەلێ لەناکاو خۆت بە تەنیای تەنیا دەبینیتەوە!

من ئێستاش نازانم چۆن توانیم ماڵاواییت لێ بکەم، ئەو پەنجانە چۆن هەڵنەوەرین کە دوعاخوازییان لە تۆ کرد!

مافی خۆتە سزام بدەیت، نەدەبوا من هەرگیز جێت بێڵم..

لە بەینی ئێمە شەرت وابوو، جودایی یەك نەکەین هەرگیز

وەفای عەهدت نەبوو قوربان، بەجێتهێشتم بە تەنیایی

«صافی»

بەڵام خودا دەیزانێ لەگەڵ ئاوابوونی خۆری ئەو ئێوارەیەدا، ئەو کاتەی بۆ دواجار ئاوڕم دایەوەو دوا سەرنجم لە سیمای نورینت دا، ئیدی چیم بەسەرهات!

چۆن گڕی جودایی وەك گڕەی چلەی هاوین چرۆی حەزو ئاواتو خۆزگەکانی یەك یەك هەڵدەپڕوکاندم!!

بۆ وادەزانی، جودایی هێندە ئاسانە؟

هیجرانو دووریی تۆ نەیهێشتم ئەزیزم، تاسەو چاوەڕوانی دیدار، سەبرو قەراری بردم بەتاڵان!

عومری من سوتا، لەنێو کورەی غەمی هیجرو فیراق

کەیلی مەیلو دەردی تاسەو ئیشتیاق «کەمەندی»

من بێ تۆ بەخودی خۆشم نابەڵەدم، بێ تۆ هەست دەکەم هۆیەك بۆ وجودی من نییە! ئیدی من کارێکم نامێنێ، وشەیەك نامێنێ بیدرکێنم، بێ تۆ، بۆ کێ بدوێم؟ چی بڵێمو باسی چی بکەم؟!

هەتا لەو یاری دەمسازە جودا مام

وەکو نەی بێ نەوا، کەوتووم‌و بێدەنگ «مەحوی»

بەڵام توخودا ئیدی بە دەردی جودایی سزام مەدە، تاڵاوی دووری مەکە بە گەرووما، چونکە هیچ شتێك هێندەی جودایی تاڵ‌و دژوار نییە، هەرچی دەتەوێت بیکە، جگە لە هیجران، توخودا ئیدی کاری وا نەکەی!

تۆ بە لوتفی خۆت بمبەخشە، من چیم هەیە بیدەم لە کەفارەتی گوناهەکانمدا، جگە لە ڕۆحێك کە هەرگیز بۆ سەودای ڕیزوانی تۆ ناشێ!

منی گەدا، چیم هەیە بیبەخشم بە تۆ، سەرمایەی من تەنها ئەوینی تۆیە!

ئازیزم تۆ دەردو دەرمانی منی، عیللەت‌و شیفای منی، گەر نەیەی بۆلام، من لە چاوەڕوانی‌و تەنیاییدا دەمرم!

گوڵەندام، ئەی تەنافی گەردنم، زوڵفی پەرێشانت

عیلاجێ! چارەیێ، ڕوحمێ، ئەمان دەستم بە دامانت

«وەفایی»

من بەرگەی هیجران ناگرم، سەحەر لە ناڵەی جودابیم بێزاربوو، مانگە شەو بەزەیی بە گریانی مندا دێتەوە، گەر تۆ بەزەییت بە مندا نەیەتەوە، ئیدی خۆ من جگە لە تۆ کەسم نییە!

ڕێگەی چاوەڕوانی بەرنادەم، لە هاتنت نائومێد نابم، گەر لە سەرەمەرگیشا تەشریفت بگات، شادم بەوەی ڕۆحم بکەمە شاباشی هاتنت!

ڕەحمێ بکە ئازیزم بە دیدەی تەڕو جەرگی برژاوو ڕەنگی زەردو دڵی بریندارم، من نەخۆشو تۆش حەکیمی منی، دەرمانی دەردی من تەنها لای تۆیە، ئەی مەرهەمی زامو برینم.

دڵ نەخۆشی دەردی هیجرە، جانی جانانم وەرە
لەت لەتە جەرگو هەناوم، ماهی تابانم وەرە
عیللەتی دەردو شیفاکەم وا بە لێوی شەککەرت
مایەی ژینو حەیاتم، دەردودەرمانم وەرە

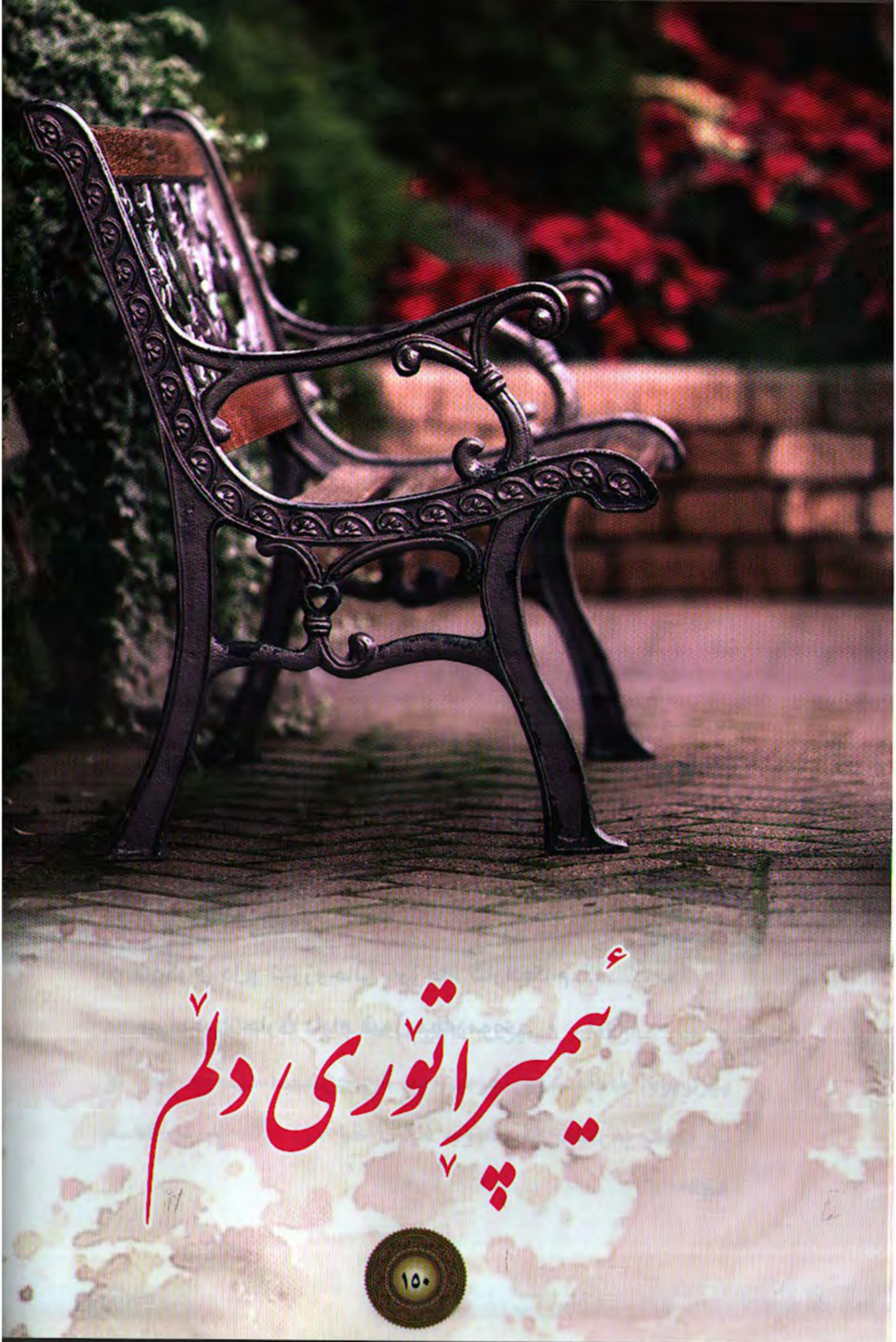
«تاهیر بەگی جاف»

دەستم بەدامێنت، تەنها بۆ هەواڵپرسینی نەخۆشەکەی خۆت، سەرێ لە کوڵبەی ئەحزانی ئەم غوڵامەی خۆت بدە، تەنها نیگایەك بە تیلەی چاوەکانت، بە گەنجی قارونو سیحری هاروتو ماروت نادەم.

شەکوای دڵو ئەرزوحاڵی ڕۆحە، شازادەکەم................،
چی دەبێ جارێ داوام قبوڵ بفەرمووی..

بۆ هەواڵپرسی، نەخۆشی خۆت، چییە گەر یەك دەمێ
یا لەبەر خوا، یا لەبەر ڕەغمی ڕەقیبانت وەرە

«صافی»

امپراتوری دلم

۱۵۰

جگە لە خشەی گەڵای وەریو کە باخەوانە ڕدێن چەرمووەکە، کۆی دەکردنەوە، دەنگێکی دی نەدەبیسترا، ئەو ساڵەهای ساڵە گەڵای زەرد کۆدەکاتەوەو ڕۆژەکانی تەمەنیشی پەرش‌و بڵاو..

گەڵاڕێزان گوڵی باخانی دابا
بەهارێ دیکە دێ ئەم داخە لابا
هەناسەی باخەوانی پیرە دەیگوت!
هەزاران خۆزگە ژینی منوەهابا!

«شەریف»

بەڵام شازادەکەم من شادم بەوەی گەڵاکانی تەمەنم بۆ گەیشتن بە بەهاری مەملەکەتەکەی تۆ بەخشی!

دەزانم لە جێی هەموو گەڵایەکی وەریو گوڵاڵەیەکی سوورم پێ دەبەخشی!

ئیدی هەناسە بۆ ڕۆژانی تەمەنم هەڵناکێشم، بە عومری بابردووی نازانم!

ئەو ڕۆژانەی من گەڵای تەمەنم دەوەراند، لە چاوەڕوانی تۆدا وەستابووم، چما گەیشتن بە تۆ هێندە ئاسانە؟

گەیشتن بە مێرگی ئاواتو کانیاوی حەزو باوەشی هەستو نەستو سۆزو یانەی دڵ، ئەگەر لە دوا ساتەکانی ژیانو دواهەناسەکانی تەمەنیشدا بێت، مورادێکی هێندە بەرزە، بەهای بە هەموو تەمەن سەودا ناکرێ!

ئــای کــه چــەنــد خــۆشــە ژیـــانو عــومــرم
لــە خـــاکو پـــای تـــۆ، گـیـان دەرچـــێ بمرم

«وەلی دێوانە»

بە گەیشـــتنم بە تۆ، گەیشـــتمە ئەو دەڤـــەرەی کە ئیدی نە خۆری ئاوا دەبێتو نە بۆنی بارانی لێ دەبڕێ..

لە نێوەڕاســـتی بەهاردا لە نێو گوڵســـتانو گوڵـــزاری گوڵاوو ڕێحانەدا بۆ بۆنی تۆ دەگەڕام..

لە نێو زیخی شـــۆڕاوی نێو کانیو چەمی بەفراودا، بۆ نیگای پاکو دڵی شۆڕاوت دەگەڕام..

لە نێو ناڵەو چریکەی ڕەوە قولینگەکانی گەرمیانو کوێستاندا، بۆ ئاوازی تۆ دەگەڕام!

شیعرم نوسیو چیرۆکم داناو بوخچەیەکم پڕکرد لە یادگاری!

بڕیارم دا بۆ تۆ نەبێ بۆ کەسی نەخوێنمەوە!

تەنها بۆ ئەو شوێنە دەگەڕام کە تۆی لێ دەژی.....

ئـــەو شـــوێنەم بەلاوە گرنگ نەبوو کـــە خۆمی تێدا دەژیم، چونکە دەمزانی بە هاتنی تۆ هەموو شتێك دەگۆڕێ!

چەندە خۆشە «حەمدی»، جارێ بێتە ئەم وێرانەیە
جا دەبێتە قەصری جەننەت، کوڵبەی ئەحزانی من

ئەگـــەر هەمـــوو عومری فانـــیو باقیم بکەمە شاباشـــی ئەو ڕۆژەی تەشریفت هێنا....

هێشتا ناتوانم لەسەر ئادابی مەحەببەتو مەراسیمی ئەوین،

دڵۆپێك لە دەریای خۆشەویستیم دەربڕم!

گـەر تۆ نەبای ڕۆحم بە کێ ئاشـنا باو، لـە لای کێ وانەی ئەوینی خوێندبا، کێ لە تاریکستانی عەدەم دەستەکانی گرتبام‌و ببوایە بە هاودەمی ڕۆحم!؟

من حەکایەتی دڵم بۆ کێ باسکردبا؟

کێ فرمێسکەکانی بۆ سڕیبام‌و ئارامی ببەخشیایە بە ناخم؟

شەوانە دەردی دڵ‌و شەکوای ڕۆحم بۆ کێ بەیان کردبا!

کێ پەڕاوی دڵی منی دەکردەوەو دێڕبەدێڕی دەخوێندەوە!

لەگەڵ کێدا فرمێسـکم ڕشـتباو بە ڕووی کێـدا لە ناخەوە پێکەنیبام!

گەیشتن بە تۆ سانا نەبوو، شازادەکەی دەڤەری ڕۆحم!

سـەیرن ئەوانەی وادەزانن ئەویندارى هێندە ئاسانە! نازانم چۆن دەتوانن ناوی عیشق‌و ئەوین بهێنن!؟

ئـەوان جگە لەو نـاوە هیچی دی نازانن! چمـا ئەوان بۆنی عیشقیان کردووە؟ نا هەرگیز....!

تەنها سـروەیەکی گوڵاوی ئەوین، مرۆڤ مەست دەکات‌و بە جیهانێکی ئەفسوناوی ئاشنا دەکا!

جیهانێك شوێن‌و جێگای بۆ نییە!

تۆ لە هەر شوێنێ بووی من لەوێم!

بۆ هەر شوێنێ بچی هاودەمتم، ئیدی ناتوانم چرکەیەك لێت جودابم!

دوای زەمەنێك لەناڵەی جودایی‌و غوربەتی ڕۆح‌و تەنیایی دڵ،
ئیدی بێ هاودەمی هەستو نەستم نامەوێت هەناسە بدەم!
دوور لــە نیــگای تۆ کوێــرو دوور لە چرپەی تــۆ کەڕو بێ گفتوگۆی شیرینی تۆ لاڵم!
مــن ئیدی ناتوانم بــێ فەرمانی ئیمپراتۆڕی دڵم بســرەوم، هەمیشە دەستەونەزەر بۆ بەخشینی ڕۆحم لە خزمەتتدام.

لــە بــۆ وەصــلــی جــەمــاڵــی یــاری کــوردی
ئــەگــەر ڕۆحــم نــەدەم، نــامــەردم ئــەمڕۆ

ژیان لە خزمەتی تۆدا حەلاوەتی ڕۆح‌و ســکونەتی سەکینەی ئارامی‌و دڵنیایی‌و ئیتمینانی حەقیقییە!
هەروەکو ڕۆمی دەڵێت: گەر شەکر دەیزانی عیشقی تۆ چەند شــیرینە، لە شــەرما دەبووە دڵۆپێك ئاوو شــانازی بە شیرینی خۆیەوە نەدەکرد!
ئای خودایە گرتنەبــەری ڕێگەی ئەوین چەند دژوارە، وەلێ لە یەکەم ســاتی گەیشتنە نێو مەملەکەتی ئەوین هەموو تاڵی‌و ناڕەحەتییەکان بیر دەچنەوە!
بارێــك خەم‌و پەژارەو هەناســەی ســاردو دەردی بێ تۆیی‌و چیرۆکی تەنیاییم ئامادە کردبوو، وەلێ کە تەشریفتان هێنا لە خۆشیدا هیچم وەبیر نەما!
لە نێو خەندەکانی تۆدا هەموو توانەوە!
بە هاتنی تۆ ئیتر من خەمێکم نەما!

کــه خــضــر ئـــەو خـــاكو خـــۆڵـــەی بــــــەردەری دی
وتــــی تـــۆ خـــاكـــی، یـــا ئـــاوی حـــەیـــاتـــی

«مەحوی»

لێــرەدا ژیان ڕەنگێکی دیو ســەعادەت وێنەیەکی دی هەیە، لێــرەدا هەردووکمان بۆ یەك ئاراســتە دەڕوانینو بە یەك ئاواز پێ دەکەنینو بۆ یەك ئامانج فرمێســك دەڕێژین، لێرەدا خودی خۆمان لە یاد دەکەینو لە یەکتردا دەتوێینەوە.

ئیدی ناتوانین بێ یەکتر هەناسە بدەینو پەرداخێك بخەینە سەر لێومان!

شەوانە بێ بۆنی کراسی یوسفینت، خەو ناچێتە چاوانم!

ئەوینی منو تۆ ناسنامەی ڕۆحە، یەك چرکە قبوڵی غەفڵەت ناکا!!

جگــە لە تۆ کەس نەیتوانی بێتو لەســـەر شــەپۆلی ڕۆحم شادەمارەکانی دڵم تەیکاو بە ناخمدا ڕۆبچێ!

کــەس نەیتوانی گرێی دڵــم بکاتەوەو وەکــو ئیمپراتۆرێکی سەرکەش ئاڵای ئەوین لە نێوەڕاستی دڵمدا بچەقێنێ!

منو تۆ زادەی یەك خاكو خۆڵو، بۆی یەك بەهارو شەپۆلی یەك دەریاین!

لەگەڵ تۆدا خۆم خۆشەوێ! دڵخۆشم بە ترپەی دڵم، ژیانم لا شیرینە!

چونکە لە بەهەشتی دڵی تۆدا دەژیم!

هەرگیز نیشتمانێك نییە لەو دڵە گەورەتر بێ کە بێ سنور خۆشی دەوێ!

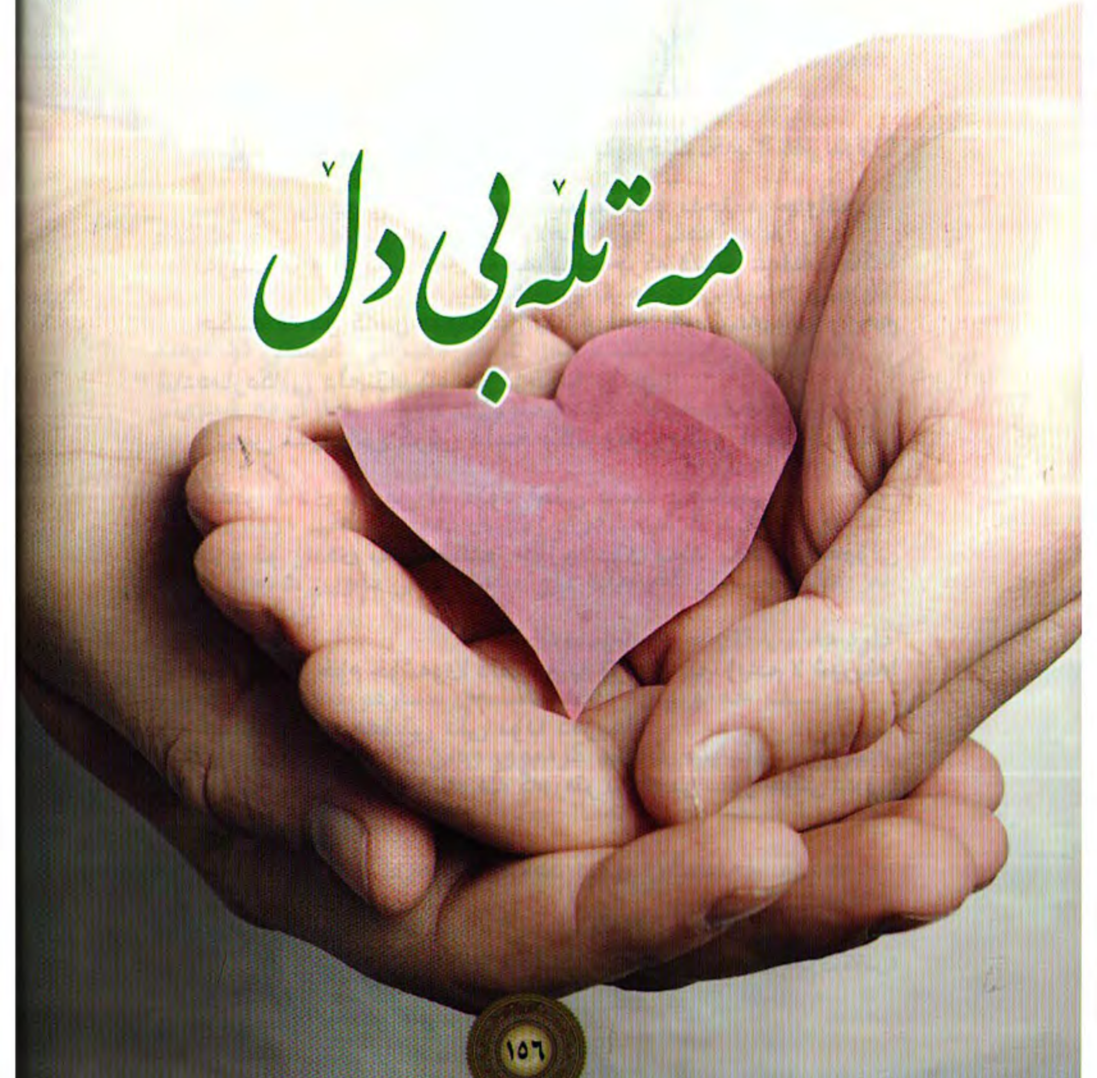
کــە شەیتان تــاقــی میحرابی بــرۆی تــۆی دی وتــی: یــارەب
لــە ســوجــدەی حــەزرەتــی ئــادەم ســەری خــۆم بــۆ چ دانــاوە

«حاجی قادری کۆیی»

لەبەر تەوقی فیراقو ئیشتیاقت
فەراقی کرد، دڵم تۆقی بە زاری
بە جاریٚ بمکوژە، خوێنم بڕێژە
خەلاسم کە، لە دەردی ئینتیزاری

«وەفایی»

مەتەڵی دڵ

بێدەنگ مەبە، لە چریکەی دەنگت مەحروومم مەکە!

لەگــەڵ بێدە نگی تۆدا، ئیدی من، گوێم لە ترپەی دڵیشــم نابێ!

ئەگەر قرچەی ناخو ڕێژنەی فرمێسکەکانم نەبن، هەست بە زیندوویی خۆشم ناکەم!

خەریکم وەکو منداڵ، جگە لە گریان، زمانێکی دی نازانم، بۆ گوزارشت لە داوای دڵم!

ئاخر من ناتوانم، بڵێم: چیم دەوێو کێم دەوێ!

وەکــو نەی کونکونــە جەرگم، لە تــاو هیجرانی تۆ بۆیە

بە ســۆزی نەی دەســووتێمو بە نەغمەی نــەی دەناڵێنم

«وەفایی»

چــۆن بتوانم، بڵێم: من لە تاســەی چاوەڕوانیی کەسـێکدا دەســووتێم، کە بێبەرامبەر خۆشی دەوێم، بەبێ هیچ داوایەك، تەنها خۆشی دەوێمو بەس!

بە کێ بڵێم، کە ئەگەر خەیاڵو ئەندێشەی دڵ نەبێ، ناتوانم چرکەیەك بژیم!

ئەگەر ســروەی هەناســەت، لە بۆنی بارانــا، ئاوێتەی ڕۆحم نەبا، ئێستا دەمێك بوو، نێوم لە پەڕاوی ژیانا، سڕابووەوە!

دڵ ڕۆییــوە قوربــان، لــە وجــودم بــە خەیــاڵات
دایــم لــە ســەفەردایە، ئەگەرچــی لــە حەضــەردا

«تاهیر بەگی جاف»

خۆ من گلەیی، لە عەزابی ڕۆحو ئەشــکەنجەی دڵ ناکەم، با بگەمە دیدارت، با چاوم بە کلی دیداری ڕوخسارت بڕێژم، ئیدی ئەو ئاوازە، با هەر بەردەوام بێت!

من گازندەیەکم لە لەیلای دڵم نییە!

یَــقــولــونَ لَــیــلــی عَــذَّبَــتــكَ بِــحُــبِّــهــا
أَلا حَــبَّــذا ذاكَ الــحَــبــیــبُ الــمُــعَــذِّبُ «مجنون لیلی»

ئەمــە تەنهــا پەیوەنــدیو ئالوودەبوونی مرۆڤێــك نییە بە مرۆڤێکەوە!

ئەمە تەنها داواکاریو تکایەکی ســۆزداریو هەســتێکی کاتی نییە!!

ئــەوە مەتڵەبی دڵو حاجەتی ڕۆحو ئاوێتەبوونی خوێنە، لە شادەماری مەحبووبدا!

ئەوە هەناســەی زیندەگــیو ئاوێزانبوونی دوو ڕۆحە، کە بێ یەکتر، دەمرنو ناژین!

ئەمە جیهانی ڕۆحە، لاشە هیچ مەقامێکی نییە لێرەدا!
لێرەدا، مەرهەمی ڕۆح، تەنها ڕۆحە!
هەتوانی دڵ بۆنی هەناسەی ئەویندارە!

سەد تەبیب هاتو عیلاجی ئەم برینانەی نەکرد
تۆ عیلاجی زەخمەکەم کە، سا بە ئامانم وەرە
گەر دەزانی، چەند پەشێوە حاڵەکەم، بۆ دیدەنت
سەد ئەوەندەی زوڵفەکانت، دڵ پەرێشانم وەرە «تاهیربەگی جاف»

وەها ئەوینێک، هەرگیز گۆرانی بەسەر نایەتو خۆری، هەرگیز ئاوا نابێ!

گوڵزاری، هەرگیز زەرد نابێو نوری، هەرگیز خامۆش نابێ.

لە دنیادا، هەموو شت، قابیلی تەغییرو گۆڕانە
بە تەنیا حوسنی تۆو عەشقی منە، نەیدیوە تەغییرێ

«کەمالی»

دڵ ناتوانێ، تاسەی عومری خۆی، بۆ کەس بدرکێنێ، جگە لە تۆ!

ڕۆح ناتوانێ، چرپەی ڕازی، بە گوێچکەی کەسدا بچرپێنێ، جگە لە تۆ!

بینابیم، ترووسکەیەك بەدی ناکات، پەپوولەی خەندەیەك، لەسەر خونچەی لێوم، نانیشێتەوە!

سروەی شادییەك، خۆی ناکات بە ژوورەکەمدا!

گەر تۆ نەبی، وشەکان ماڵاواییم لێدەکەنو شیعر نایەتە دیوەخانم!

گەر تۆ نەبی، من بۆ کێ بنووسم؟!

گەر تۆ نەبای، لە چاوەڕوانیی کێدا، ئەستێرەم دەژماردو لە تاسەی کێدا، هەناسەم تێکەڵ بە بای خەزان دەکرد؟!

تۆم نەبای، من چاوەڕێی کێم کردبا، تا چیرۆکی تەمەنمی بۆ بگێڕمەوە؟!

ئەم عومرە عەزیزە، کە لە بۆت، نەقدو دراوە
سەد حەیفو دریغا، کە موسوڵمانی نەماوە
عومرێکی درێژە، بە خەیاڵی سەری زوڵفت
سەوداو پەرێشانمو سەودایەکی خاوە

«نالی»

دەزانم، ئەم هەستەی من، دڵۆپێکە لە دەریای بێبنی هەستو نەستی بێسنوورت!

دەزانم، دەترسێی!

لە لێدانی دڵ، دەترسێی...

دەترسێی، ئیدی نەتوانێ، چاوەڕێ بکات...

دەترسێی..... لە لێوەکانت دەترسێی!

دەترسێی، چیدی نەتوانێ، ڕازی ئەوین، بشارێتەوە!

دەترسێی، ئیدی گوێچکەکانت، لەدەست بدەی، چونکە ئەگەر چرپەی نازی نازداری دڵی، پێ نەژنەفی، ئیدی وتەیەکی دی، نابیسی!

سەیرە، گیانی من سەیرە!

لــە دنیایەکدا، جێمان نابێتــەوە، کە جێگای هەزاران هەزار کەسی تێدا دەبێتەوە!

لەو ڕۆژەوە تۆم ناســی، ئیدی نەمتوانی، جگە لە دڵی تۆ، لە هیچ شوێنێکدا ئۆقرە بگرم!

چــاوەکــەم، کــەی بــێ زەمــانــێ، زوو بــە زوو
دابــنــیــشــیــن بــێ غــەمــی دڵ، دوو بــە دوو
دەفــتــەری ڕازی گــلــەی ڕۆژی فــیــراق
بــێــتــە مــەیــدانــی بــەیــانــۆ، مــوو بــە مــوو
چــەنــدە خــۆشــە، بــۆ مــنو تــۆ پــێــکــەوە
وەك گــوڵو بــولــبــول، بــەشــێــوەی ڕووبــەڕوو

«ناری»

ئارام بگرە، شازادەکەم، وادەی لیقا نزیکە......
ژووانی ڕۆح، بە چرای ئەوین ڕووناکە......
ئینتیزاری وەسڵی یارو قدومی ئیمپڕاتۆڕی دڵە!
هەموو شەوێك، بە خەیاڵی ئاوازی تەشریفی تۆوە.....
خەو دەچێتە چاوەکانم!

لــە گــوێــمــا دەنــگــی دەقــولــبــابــی دڵ دێ
خــەیــاڵــــی یــارەکــەم، مــیــوانــە ئــەمــشــەو

«سالم»

مێژووی من

وەرە گیانە، دوو چاوم، ماڵو جێتە
گلێنەی چاوەکانم، تۆزی ڕێتە
دەترسم؛ پێی نەزانی، پێت، کە دانێی
دڕووی برژانگی من، ئازاری پێتە

(بابا تاهیر)

مێژووی من، ئەو ڕۆژە دەستی پێکرد، کە گەیشتم بە تۆ، ئای چەند گرنگە؛ مرۆڤێك بۆ تۆ مێژوو بێت!

تۆ تەنها مرۆڤێکی ئاسایی نەبووی!

تۆ ئەو کەسە بووی، کە ملیۆنەها ساڵە، لە نێو ڕۆحی مندا دەژیای، بۆیە منیش وێڵی دیداری تۆ بووم!

ساتەکانی من، لەگەڵ تۆدا، بە ڕۆژو مانگ ناژمێردرێن، هەموو ساتێك لەگەڵ تۆدا، تەمەنێکی نوێیە!

ئێستا من، بەتەمەنترین مرۆڤی سەر زەویم!

تەمەنێك لە سایەی ئەوینێکی ئەبەدیدا!! تەمەنێك، کە هەرگیز دیاری ناکرێت! تەمەنێك، کە پیری ناناسێت، ئەوەی کە شەیدای مرۆڤێکی وەکو تۆ بێت، هەرگیز پیر نابێت! چ جای ئەوەی، تۆ شەیدای بیت...!

تۆ ئەی گوڵاوی شیعرو هەناسەی هەورو سەفای باران!

ئەی ئەلبومی خەونو میوەی بەهەشتو دەریای زیوو

نەسیمی فیردەوس!

لەو ساتەوە تۆم دیوە، گلێنەی چاوم لە نێو شەونمی فرمێسکەکانیدا، تەنها وێنەی تۆی شۆریوەتەوەو جگە لە تۆ، کەسی دی نابینێ!تۆ مرۆڤێکی بۆ هەموو وەرزەکان.

شەپۆلی هەنگوینی، شنەی گوڵاوی

چەپکە گوڵی هەمیشە بەهاری!

شەوچرای دیوەخانی دڵمی!

تۆ هێزی هەناسەو ترووسکەی دیدەو، سەبەبی وجودی منی!

خودایە، دەبێ ژیانی بێ ئەوین چۆن بێ؟

دەبێ مرۆڤەکان، بێ ئەوین چۆن بژین؟

من هەرگیز بێ ئەوین نەژیاوم....

بەڵام دڵنیام، ژیان بێ ئەویندارى ڕۆح، دۆزەخە!

بێ نووری ڕوخساری تۆ، ڕۆژم شەوو شەوگارم ڕەشو بێچرا دەبوو!

تــــــرازووی زوڵــفــی ڕۆژو حــوســنــی کێشا

تــەفــاوت هــەر لــە ئــــەرزۆ، تــا ســەمــا بــوو

خــەتــی تـــوورڕەی شـکـسـتـەی بــۆیــە حــەل بــوو

لــە شــەودا کوڵمی بـێ شــەم، شــەوچــرا بــوو «نــاری»

ئــەو مـرۆڤـانـەی مـن دەمبینین، وەکـو پـارچـە شووشەی ڕەنگاوڕەنگ، تەنها لەبەر تیشکی خۆردا دەبریسکانەوە! تەنها تۆ بووی، لە تاریکایی شەودا، چل چرای دیوەخانی دڵم بووی!

لە سەرەتای شەوە تاریكو ساردەکانی زستانا، لەدایکبووی، تا باوەشی گەرمو دەریای میهرو خۆشەویستیو سۆزو ئەوین بی بۆ من!

خۆ گـەر بـاوەشـی سـۆزی تۆ نەبا، لە وەیشومەی شەوە ساردەکانی تەمەنما ڕەق هەڵدەهاتم!

هەڵمی هەناسەت نەبا، سینگم شەقی دەبـردو خوێن لە شادەمارەکانی دڵما، دەمەیی!

خەندەی تۆ نەبا، ئەستێرەیەك لە ئاسمانی مندا، نەیدەبریسکاند!

گوڵزاری وتە بەرزەکانی تۆ نەبا، بولبولێك لە باخچەی ڕۆحمدا نەیدەخوێند!

ئومێدی هاتنی تۆ نەبا، هەموو ئێوارەیەك لەگەڵ مانگا، ژوانم نەدەبەست!

یادی لەدایکبوونی تۆ نەبا، دەیان ساڵە چەپکە گوڵم بە برژانگی چاوم گرێ نەدەداو، لە چاوەڕوانیتا، پرچی سپیم نەدەهۆنییەوە!

بمبەخشە، چەپکە گوڵی دەستم ژاکاو، گەڵای گوڵم زەردو بزڕکاو، لێوی گوڵم وشكو چاوی خونچەم شەرمنە!

ئەمە هەر ئەو چەپکە گوڵەیە، کە عەیامێکە بە دەستمەوەیەو زەمەنێکە خەزانی پاییز، دەستی ناوەتە گەردنیانو گڕی هاوینی گەرمەسێریش، هەڵیان دەقرچێنێ!!

گەر لە هاتنت ئەبووم ئاگادار
ئەمچاند لە ڕێتا، گوڵو ڕێحانە
نەم ئەهێشت، کە پێ بخەیتە سەر خاك
چاوم ئەکردە فەرشی پێت گیانە «کەمالی»

نامەوێت دەستبەرداری ئەو چەپکە گوڵەبم......

ئەوە هاودەمی تەنیاییو هەمرازی ڕازو نهێنیی ئەوینی ئێمەیە!

خۆ ئێمە ناچین، بە بینینی گوڵێکی گەش، گوڵە وشکەکان

فەرامۆشکەین!

ئەوان عەبیری ڕۆحیان، بەخشی بە ئێمە، بۆنی گوڵاویان، تێکەڵ بە ڕۆحمان بوو!

ئێستا، ئێمە بۆنی ئەوینمان گرتووە، دەبێت سەرچاوەی ئەو گوڵاوە کوێ بێت؟

تۆ بڵێی فریشتەکان، لە بەهەشتەوە نەیهێنن!!

گوڵاوێك لێوانلێو لە پاکیو توهرو وەفاو متمانە!

ئای لە گەورەیی ئەو خۆشەویستەی، لە خۆت زیاتر متمانەت پێیەتی!

بۆنو ڕەنگی متمانە نەمرە!! هەرگیز کاڵ نابێتەوە!

ئازیزم، ئێستا نیوەشەوێکی درەنگە، خەزان بە چارۆکە ڕەشەکەی گەڵای دارەکان بەبا دەکا!

وەیشومە پرچی دارەکان دەڕنێتەوە......

لێزمەی بارانێکی بەهێزە، یەکێکە لە شەوە ساردەکان، وەلێ دڵنیام، ئەم شەوانە، دەبێ کۆتاییان پێبێت!

خۆ وەرز هەر گەڵاڕێزانو شەوان هەر وەیشومە نابن!

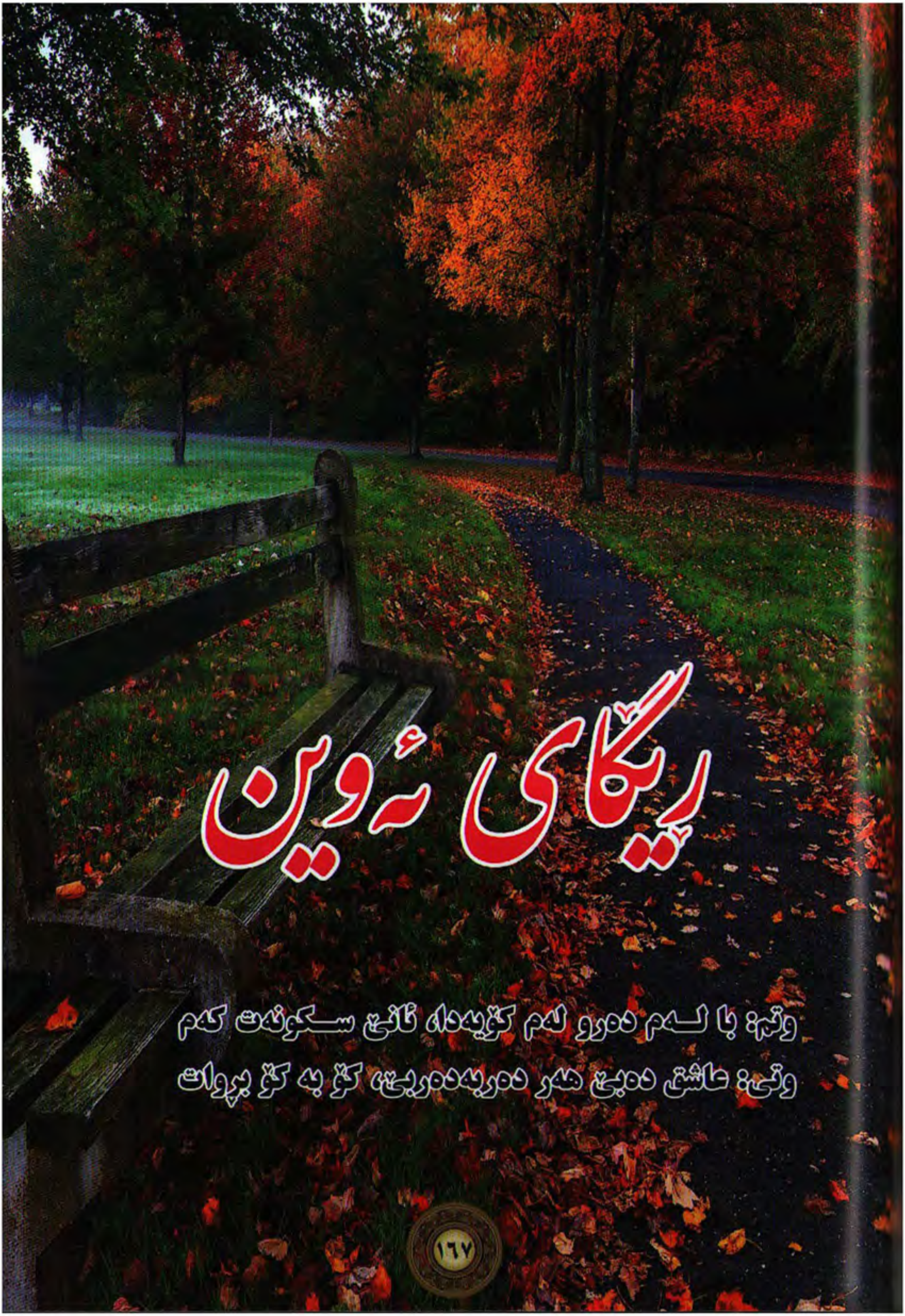
هەزاران گەڵای سەوز دەچنەوە بە گژ خەزانا،

بارانەکەش ڕووی گوڵەکان دەشواتەوەو ناخی باخەکان پاك دەشۆری!

ئەمە سەمای عومرو دەوامی ژیانە، ئازیزم،....

ئەمە سەمفۆنیای ئاهەنگی ئەوینی ئەبەدییە....

چما نازانی، ئەمشەو شەوی لەدایکبوونی تۆیە!؟

ڕێگای ئەوین
وتم: با لـەم دەرو لەم کۆیەدا، ئانێ سـکونەت کەم
وتی: عاشق دەبێ هەر دەربەدەربێ، کۆ بە کۆ بڕوات

سـەختە ئەو ڕێگایە، عەزابە سلوکی ئەو تەریقەتە، کەشکۆڵی پڕ ئەسـرینو ئاهو حەسـرەتی دەوێ، سـوتانی نیوەشەوو ناڵەی سەحەری دەوێ، سەرفی نەزەری لە هەموو مەتاعی دونیای دەنیو فەرامۆشـکردنی جەمعـی مەخلوقاتی دەوێ، تا بگەی بە ئۆخژنی دڵو سەعادەتی گیانو لەزەتی ڕوح!

ئیـدی بە هیچ لایەکدا ئاوڕ نادەیتەوە! ئەوە ڕێگای ئەوینە.. خۆت ئیختیاری دەکەی؛ بۆئەوەی بە گڕی ئەو ئەوینە، زاخاوی مەعدەنی ئینسانیت بکەی.. بسوتێی، تا دەبیتە پشکۆ، لە دەریای فرمێسـکی عیشقو تاسـەو ئینتیزارا، خۆت بسمیل بکەیو دڵت بکەیتە بەفر!

بـێ ئەوەی داوای هیـچ بکەی لە یار، تۆ تەنها دەبەخشـی، ئەگەر بە کەڵکی بەخشین بێی! حەددی داواکردنت نییە!

لـەبـەر تـۆ دەمـرمو نـاژیـم لـەبـەر خـۆم
دەسـوتـێـم وەك شـەمو قـەت نـایـە بـۆسـۆم
ئـەمـن ئـاورم لـە خـۆم بـەردا لـەبـەر تۆ
کـەچـی تـۆ خـۆڵـی خـۆم نـاکـەی وەسـەر خـۆم

«سەیید»

تـۆ ئیدی موڵکی خـۆت نیت، شـازادەی مەملەکەتی ئەوین خەزنـەداری خەزێنـەی دڵو بەختی تۆیە نابـێ کەس ئاوازی دەنگت ببیسێ جگە لە ئەو، نابێ کەس گوێبیستی هەناسەت بێ

جگە لە ئەو، تۆ تەنها هی ئەوی‌و بەس!

لەگـەڵ کێ قسـە دەکەی، لەگـەڵ کێ پێ دەکەنـی، بۆ کێ دەروانی جگە لە یار، بۆ کەسێکی دی وجودی هەس؟!

خەیاڵی زولفی دەرناچێ لە دڵ، تا دەرنەچێ ڕۆحم

سپێرراوە خەزێنەی بەختی ئێمە بەو سیامارە «مەحوی»

تا نەگەیشتبووی بە یار تۆ چی بووی؟! خۆت دەزانی، کە چی بوویت؟ دڵنیام هیچ نازانی!

تۆ جگە لەبەر دەروازەکەی ئەو، ئیدی نیشتمانێکت نییە! دەرگایـەك، کە هـەزاران ئەویـنـدار، لەوێـدا ڕۆحی خۆیان بەخشی! بەڵام وەك سەعدی دەڵێ:

«مردن لەبەر دەرگای یار ئاسانە! نەمری‌و زیندوویی، جێی سەرسوڕمانە!»

مردن لـەو ڕێگایـەدا، ئاواتێکە بەدیهاتنـی خەونی هەموو ئەویندارانە!

کەسێ تۆ کوشتبێتت ڕۆژی مەحشەر زەحمەتی نادەن

ئەگەر وەك من لە ئەم دونیایە، سوتابێ لە هیجرانت «کوردی»

لـەو ڕۆژەوە، گەیشـتمە بەردەرگاکـەت، ئیـدی نەمتوانـی چرکەیەك دەستی لێ بەردەم؛ چونکە گەر وا بکەم دەمرم!

تۆ بەرگی فریشـتەت کردە بەرم، تۆ فێرت کردم چۆن بدوێم، تۆ وشە ئاڵتونییەکانت خستە سەر زارم، تۆ بۆنی بەهەشتت پێ بەخشیم!

تۆ بزەت خستە سەرلێوی وشکم! دەستت گرتم بەرەو ئاسمان!

تۆ سـۆمای چاوت ڕۆشن کردمەوە، تۆ کانیاوی ماریفەتت لە ناخمدا تەقاندەوە!

تۆ پێم بڵێ، من بە بێ ئەوین، چی بووم؟!

پێش ئەوەی بگەم بە تۆ، نەمدەزانی کەسێك دەبێتە هەموو کەسـم! نەمدەزانی ڕۆژێك دەبێ، بێ ئەو کەسـە ناتوانم بژیم، ناتوانم، لە دووری ئەو، سـاتێك ئۆقرە بگرم!نەمدەزانی ڕۆژێك دەبـێ لە هەموو دونیا غافـڵ دەبم جگە لە ئەو، ڕۆژێك دەبێ ناتوانم چاوتروکانێك فەرامۆشی بکەم!

ئەگەریەك لەمحە غافڵبم، لەشەوقی ماهی ڕوخسارت

لەحەشرا، بێ نەصیبی جەننەتو ڕوباری کەوسەربم «کوردی»

من پێش ئەوەی بگەم بە تۆ، هەزارو یەك خەمم هەبوو، کە گەیشـتم بە تۆ، ئیدی هیچم بیرنەما، دەمویسـت، کە تۆ هاتی خەمـی دڵمت بۆ باس بکەم، بەڵام کە تۆ هاتی، من ئیدی چیت بۆ باس بکەم؛ چونکە بە هاتنی تۆ، ئیدی خەمی دڵم نەما!

من ئیدی وەکو حافزی شیرازی دەڵێ:

«نییە لەسەر لەوحی دڵم،

جگە لە ئەلفی قامەتی یار»

پێـم وایە کاتێك مـرۆڤ ڕێگای حەقیقی خـۆی دۆزییەوە، ئیدی ستەمە، ئەو ڕێگەیە نەگرێ؛ چونکە ئیدی بۆ کوێ دەچێ،

ئەگەر لەو ڕێگایە لا بدا؟!

لــــە بــــۆ وەســــڵــــی جــــەمــــاڵــــی یــــاری کــــوردی

ئــــەگــــەر ڕۆحــــم نــــەدەم نــــامــــەردم ئــــەمــــڕۆ

یاری شــیرینم، تۆ فێرت کــردم، کە ڕێگــەی ئەوین، ناڵەی نەیــیو قرچەی دەروونی بەکوڵو خوێنــاوی دەروونە، تۆ منت خستە سەر ڕێبازی شەمو پەروانە!

تا دڵ نەسووتێ دەم بە دەم، فانی نەبێ سەر تا قەدەم

پەروانە قەت ناگاتە شەم، ئاوایە ڕێگای عاشقان «وەفایی»

دەزانم تۆش شەوانە، لە کوڵبەی ئەحزانی خۆتا، گەرمەشینو مەراسیمی حوزنو ئەلەمی دووری، بەرپا دەکەی!

دووری لــەو کەســەی لــە خــۆت خۆشــترت دەوێ، لە ناوی خۆت زێتر پێی ئاشــنای، لە هەناسەت زێتر هەستی پێ دەکەی، زەحمەتە، زۆر زەحمەتە ئازیزم!!

دەزانــم تۆ ناتوانی بێ ئەو کەســە، درێــژە بە ژیانت بدەی، دەزانم تۆ لە هەموو شتێ بێزاری، تەنانەت لە ڕۆحی خۆشت!

ئەگەر نایبەن لەگەڵ خۆتان، بەکوشتن ساعیلاجی کەن

کە وەڵڵا ئەو لە پاش ئێوە، لە ڕۆحی خۆشی بێزارە «کوردی»

دەزانم گڕی دووریو تاسەی دیدار، ژوورەکەی کردووی بە کوانوو!!

بەڵام نازدارەکەم، تۆ بە فرمێســکی چاوەکانت، عەرشی مەملەکەتی ئەوین دەشۆی، تا بۆ هەمیشە پاکو بێگەردو جوانو نەمربێ!

تــۆ ئەگەر خاوەنی ئەو دەروونە پــاكو دڵە بێگەردو ڕوحە بەرزە نەبای، نەدەبووی بە شازادەی مەملەکەتی ئەوین!

ئەویندار، تا نەبێتە گەردی بەرپێی یار، چۆن دەستی دەگاتە دامێنی!

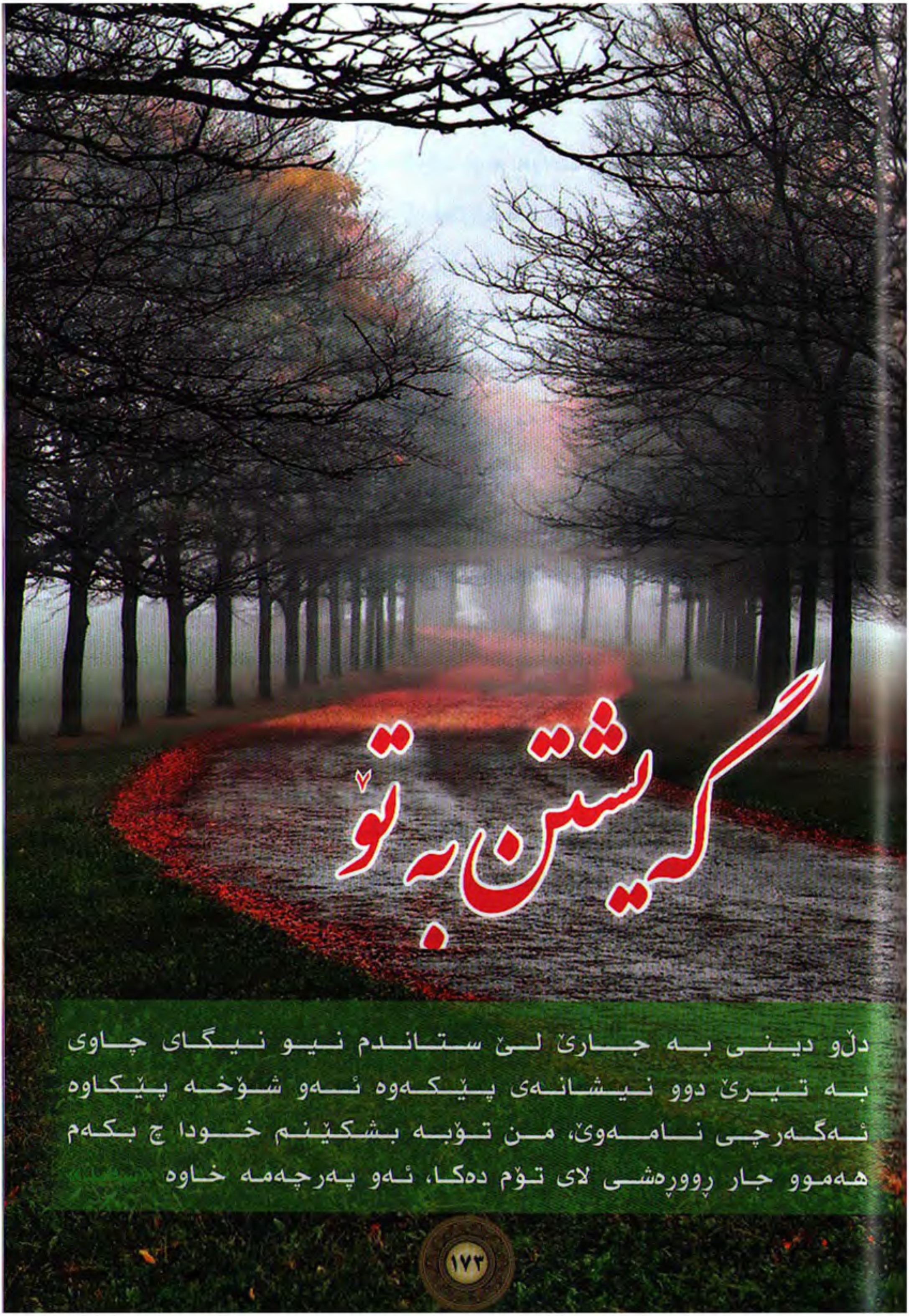
بــرا ، تــا نــەبــیــە تــۆزو گــەردی بەرپێی
بـە زەحــمــەت، چاکی ئـەو دامــانــە ئـەگـری «بێخود»

زۆر کەس بە حەســرەتی گەیشــتن بەو دامێنەوە ســووتانو نەگەیشتن، ئێستا کە تۆ ڕێگای ئەوینت گرتووەو یار مۆڵەتی داوە بێیتە حزوریو لە مەملەکەتی ئەوینی خۆیدا، تاجی شــاهانەت لەسەر نێ، ئیدی چی لەوە گەورەترە، کێ لە تۆ بەختەوەرترە!

دەس بە داوێنی ئەوین بووم، دەس نەگەییە دامەنی
ئێستە داماوم، کە ئەم دامانە، بەو دامانە چی؟! «سەید»

ڕێگای ئەوین؛ ڕێگایە بەرەو ژوانی ڕۆحو بەهەشــتی هەموو خۆزگــەو هیواو ئاواتەکان، خۆزگەم بــە ڕێبوارانی ئەم ڕێگایەو سالیکینی ئەم تەریقەتە پڕ نوورە!

تا نەبووری تۆ لەسەر ڕێ، ناخەیە مەیدانی عیشق
سەرلە پێش پێ دەبێ، لەم ڕێگەیە دانێی «أولا» «مەحوی»

گەیشتن بە تۆ

دڵو دینی بە جارێ لێ ستاندم نێو نیگای چاوی
بە تیرێ دوو نیشانەی پێکەوە ئەو شۆخە پێکاوە
ئەگەرچی نامەوێ، من تۆبە بشکێنم خودا چ بکەم
هەموو جار ڕووڕەشی لای تۆم دەکا، ئەو پەرچەمە خاوە

ئەگــەر هەموو عومرم هەنگاوێك بێت، ئەوا بــەرەو لای تۆ هەنگاو دەنێم، چ فەزڵێکــی گەورەیە خودایە، کە دەتوانم هــەزاران هەنگاو بنێم بۆ حزووری یار! خۆ من ئەگەر تاســەی گەیشــتن بە دیوانی تۆ نەبێ، ناتوانم هەناسەیەکی عومرم بە ڕێکەم، شەوانە شەوبۆی هەناسەی تۆو میسکی دیدارت نەبێ، ناگەمە بەرەبەیانی ناڵەی ئەوینو گریانی سەحەرو پێشوازی ڕۆژێکی نوێم پێ ناکرێ!

هیــچ شــتێك نییە، بمبەســتێتەوە بەم ژیانەوە جگــە لە تۆ، هیچ ناسنامەیەك نییە، شوناسی من بێ جگە لە تۆ، هیچ نیشتمانێك نییە تیا بسرەوم، جگە لە دڵی تۆ!

من بەو شەماڵە دەژیم لە مەملەکەتەکەی تۆوە هەڵدەکا

بەســەر دڵدا لە قاپی فەیزەوە دێ نەشــئە، پەی دەر پەڕ

چ غەمزەی دیدە مەخمورێکە، ئەمشــەو کون دەکا ســینە «مەحوی»

لە هەموو شتێکدا تۆ دەبینم، لە هەموو هەنگاوێکمدا لەگەڵم دەژی، هەرچەنــدە من بۆلای تۆ دەچمو بۆ گەیشــتن بە تــۆ هەنگاو دەنێم، بەڵام تۆ لە خودی خۆم لێم نزیکتری!

هەســتکردن بــە وجــودی تــۆ، بەردەوامیم پــێ دەبەخشــێ، مانا دەبەخشــێ بــە ژیانــم، بێ تــۆ حیکمەتێك لــە بوونی مــن نامێنێ، بــێ تۆ ژیــان جگە لە عەبــەس چیدی نییــە! جگە لە باوەشــی تۆ، ئەمانێــك نییــە بــۆ ڕۆحــم، ئەگــەر جگە لــە مەملەکەتەکــەی تۆ، هــەر شــوێنێکی دیــم پێ خۆشــبێ، مــن هیچێ لــە ئەویــن نازانم!

فــەرزەن هەمــوو دونیامــنو عومــری خــزرم بوو

بــێ جەننەتــی ڕووی تــۆ، چ حەیاتێکــە، چ ژینــە «وەفایی»

عومری خدرو جامی جەم بە چی، ئەگەر دووربم لە تۆ، من دەسووتێم بۆ گەیشتن بە جەننەتی ڕوخساری تۆ، سەرو ماڵم دەکەمە سەودای جەماڵی تۆ، بێ تۆ، من هیچم نییە ئەگەر شەوقی دیدارو تاسەی ڕۆژی لیقا نەبا، من لە پێناوی چیدا ڕۆژگاری ژیانم بەڕێ دەکرد؟ ئەگەر سالیکی ئەو تەریقەتە نەبام، ئێستا مەستو حەیرانی چی لارێیەك دەبووم؟!

ئەگەر شەوقی جەماڵی تۆ نەبێ، من مەستو حەیرانم!

لەبەرچی بۆتە بولبول گوڵ، چرا بۆ چ بۆتە پەروانە «وەفایی»

خۆ دەزانم گەیشتن بە تۆ ئاسان نییە، چما گەیشتن بە بەهەشتی ڕۆح، کەی ئاسان بووە!؟

ئەگەر ئێستا شەوانە گریان میوانی چاوەکانت بێو فرمێسك گوڵاو پرژێنی ڕومەتت بکاو ئاگر لە سینەت بڵێسە بدا، بەڵام تۆ سەودای نیشتمانێك دەکەی، کە ئیدی گوڵ تیایدا ناوەرێو دڵ تیایدا ناشکێو خەم وجودی نامێنێ! ئیدی تێر بە چاوانت لە ڕوخساری ئەویندارى خۆت دەڕوانی، ئیدی دووریو جودایيو تەنیایی دەبڕێتەوە!

بۆ ئەو ڕۆژە دەسووتێم، کە ئیدی بە زمانی پەپوولە دەدوێین، بە چاوی شەونم تەماشا دەکەین، بە لێوی گوڵ پێدەکەنین، بە دڵی بەفر ئەویندارى دەکەین!

من دەزانم بۆ گەیشتن بەو دەڤەرە، دەبێ قوربانی زۆر بدەم، من گوڵستانم دەوێ، بەڵام وەك مەولانای ڕۆمی دەڵێ: گوڵ لەسەر بەرد ناڕوێ، ببە بە خۆڵ، دەبیتە گوڵستان!

ببە بە خۆڵ، تا بگەیتە ژێر پێی، تا بگەیتە ئەو مەقامە بەرزە

غولامانــه ســەرم دانــا لــه بەرپێیا، وەكــو زوڵفی
كەچی ئەو هەر منی خستۆتە پشتگوێ، وەك غولامانە! «مەحوی»

گلەیــی ناكــەم، خۆ هەموو كــەس ناتوانێ بگاتە دیوانی شــازادەی مەملەكەتی ئەوین!

خۆ هەموو خۆڵێك بۆ خاكی بەرپێی شایان نییە! دەبێ چاوەڕوانی ئەو ڕۆژە بكەین، خاكی ئێمە دەبێتە جێ نەقشی قەدەمی یار!!

خــۆت دەزانــی موددەتێكە ســەیرو پامەڵی جەفام
كەی وەكو نەقشــی قەدەم، لەسەر نێمە ژێر پێتەوە «وەفایی»

ئەو دەڤەری گوڵســتانە، دڵی پاكو ســینەی چــاكو چاوی بە ئاوی عیشق شۆراوی دەوێ، مەستی بە هەستو شەمی سووتاوی دەوێ!

دەلیلی چاكو پاكی پێ دەوێ، وەســڵی ڕوخو زوڵفی
خودا شادی بە شانەی داو، سەفای جەننەت بە ئاوێنە «وەفایی»

هەمیشە دەمەوێ ببمە شایانی ئەوەی بتوانم بێمە حزوورت، بتوانم ئەو ڕێگایە بگرم، كە دەمگەیەنێ بە تۆ، بە بێدەنگی، ئازارەكان بنۆشم...!

گوێ لە قســەی كەس ناگرم، كەس نە منو نە ڕێگاو نە مەتڵەبی عومرم نابینێ! جگە لە سۆمای چاوی عاشق هیچ چاوێك جوانی نابینێ! هیچ چاوێك بە حەقیقەت ئاشــنا نابێ! باســی ســووتانی نیوەشەوو، سەودای عومرو بەخشینی ڕۆح، بۆ كێ بكەم؟!

بە تاری زوڵفو گوڵناری جەمالی تۆ بە ڕۆژو شــەو
سەرم دەربەندی سەودایە، دڵم سەر گەرمی سووتانە «وەفایی»

كێ دەزانێ من بۆ دەســووتێمو بۆ كاتێ لە گوڵشــەنی موحتەرەمت

نزيك دەبمەوە گڕی هەناوم خەریکە دەمکا بە قەقنەس!

وانەی سووتانو گڕی ناخو قرچەی دڵ بۆکێ ئەدا بکەم!

مەنعی سووتانم دەکا ئەبمە، لە شەوقی تەلعەتت

چۆن ئەسووتێ ئاتەشی سوزان، کە گەییە نەوتەوە «ئەدەب»

بۆ گەیشتن بە تۆ، هەموو دنیام وەلاناوە، نەبیر لە هیچ دەکەمەوەو نە دەمەوێت لە بیری کەسدابم!

دەزانم، گەیشتن بە تۆ، ڕێگایەکی درێژی دڕکڕێژی پڕمەترسیو پڕئاستەنگو شاخو داخو ئاخو ئاه و زۆرانبازی لەگەڵ مەرگە!

بەڵام ئەو کاتەی ئەویندار، هیچ نابینێ جگە لە ڕێگایەك، کە بە ئەوینداری دەگەیەنێ!

هەست بە ئازارێ ناکا، جگە لە ئازاری دووری، گوێ لە هیچ ناگرێ، جگە لە ئاوازی قافڵەی ئەوین! ڕازو نیازی خۆی بۆ کەس عەرز ناکا جگە لە ئەویندار! مەستی لیقایەکە، کە دەزانێ چی ڕوودەدا، گەر بێتو یاری دەرکەوێ جارێ!

هەناسەم دا بە ناڵە، عەرزی حاڵی کەم، کە تاساوە

لە خوێناوی دڵو جەرگم دەروونم کەیلە تا سینە

لە عالەمدا، عەلامەی سوبحی حەشر، ئیمشەو بەیانی دا

خودا عالم، لە چاکی ئەو بەرۆکە، دەردەخا سینە «مەحوی»

ئازیزم، بیزاعەم موزجاتە، وەك کوڕانی یاقوب، چیم هەیە تا قابیلی دیوانی یوسفینت بێ؟!

ئەگەر سەد ڕۆحو دڵ بێنم، موڕادی من ڕەوا نابێ

لەبی لەعلی بە من نادا، دەزانێ ڕۆح، چ شیرینە «وەفایی»

بۆچی هاتم

۱۷۸

لە کازیوەیەکی نۆبەرەی بەهارێکی نوێدا، هەنگاوم دەنا بۆ حزوورت، قۆناغم دەبڕی بۆ دیدارت، دەزانم ئێستا هەنگاوەکانم، بە ترپەی دڵت دەژمێری، نەك بە چرکەژمێری کاتژمێرەکەت، وەك چۆن من، بە بۆنی میسکی هەناسەت، دەزانم شازادەکەم بەرەو دەڤەری ڕۆحم هەنگاو دەنێ!

ئازیزم، من نەهاتووم شتێکی نوێت بدەمێ، من تەنها بۆ ئەوە هاتووم، بە جوانییەکانی خۆت ئاشنات بکەم، جوانییەك، کە پێشتر نەتدەزانی لە تۆدا هەن، کەسیش نەیدەزانی، تا پێت بڵێ!

بە دیدارت، ئەگەر تارێ لە زوڵفت
بە موڵکی "کەی" بدەم، یا تەختی "دارا"
-ئەدەب-

خۆ منیش، وەها بە ئاسانی، نەگەیشتمە ئاستێك، تا بتوانم شەرحی ڕموزی جوانیت بکەم، تەلیسمی سیحری جەمالت بدۆزمەوە! بتوانم لە وەسفی ڕوخسارێکا بنووسم، کە وەکو تاهیر بەگ دەڵێ:

فەلەك زانی، کە دەشکێ؛ ڕەونەقی بازاڕی مانگو خۆر
شکاندی پەنجەکەم، تا من نەنووسم وەسفی ڕوخساری

ڕوخسارو پەرچەمێك، کە وەکو ئەدەب دەڵێ:

ڕوومەتت بەدری مونیرو
پەرچەمت وەك میشکی ناب
لەو خەجڵ ما ئافتابو لەم شکا، قەدری گوڵاب

جەماڵێك، کە "نالی" بڵێ لە وەسفیدا:

شکافێکە کڵافەی نافی زوڵفت

دەرێـــژێ مـیـسـكو عـەنـبـەر، لـێـرە تـاچـیـن
لـەسـەر بـەرگـی گـوڵـێـکـی بـاغـی حـوسـنـت
هـــەزار، گـوڵـچـیـنـی بـێـبـەرگو نـەوا،چـیـن
ئـەتـۆ مـیـهـرىو مـەهـرووییـان سـتـارەن
لـە خـزمـەت شـەوقـی تـۆدا، شـەوچـرا چـیـن؟!

من هاتووم؛ فێربم، قوتابیبم، نەك مامۆستا.. موریدبم، نەك شێخ.. شاگردبم نەك حەکیم!

هەرگیز وا نەزانی هاتووم، تا بتکەم بەخۆم، نا.. هەرگیز،.... شتی وا چۆن دەبێ؟!

هاتووم؛ ببم بە خۆڵ، تا بگەم بە تۆ.. هەموو تەمەنم بدەم، تا لە دەریای حوسنی تۆدا، بەهرەمەند بم!

حیکمەتی پڕ مەسئەلەی کوڵمت، لە بۆ کێ حەل دەبێ
هەر سەحیفە، سەد ئیشارەو ڕەمزی تێدا جارییە
خاڵی ڕوخسارت، هیدایەتبەخشە، شەرحی زوڵفەکەت
قازی ئاسا، حاشییەی ئەگریجەکانت لارییە
ڕووت وەکو ئاتەش، موژەت وەك شیشە، ئەبرۆت قیمەکێش
میروەحەت زوڵفو کەبابت، جەرگی پارەی "ناری"یە

هەرچەندە ئازیزم، خۆشەویستی نابینرێ، ناخوێنرێ، ناتوانین بیکڕین، ناتوانین فێری بین، ئەوە نیعمەتێکی خوداییە، فەیزێکی ئیلاهییە، خوداوەند دەیخاتە نێو دڵەکان، بە لوتفی خۆی، ڕۆحەکان بە یەکتر ئاشنا دەکا، دڵەکان لە یەکدا دەتوێنێتەوە! نوورێك بە دڵەکان دەبەخشێ، کە ئیدی، هەرگیز ڕێگا ون ناکەن!!

ئاسودەییەك دەدۆزنەوە، کە ئیدی، هەرگیز ناتوانن دەستی لێ هەڵبگرن!!
منیش بۆ ئەوە هاتمە حزوورت، تا لە جیهانێکدا بژیم، کە هەموو کەس لەوێدا، تاجی پاشایەتی لەسەر دەکەن! ئیدی باسێك، لە دونیاو ماددەپەرستی نامێنێ، لەوێدا ئیدی، پێویستت بە کەسو بە هیچ نییە! بیر لە هیچ ناکەیتەوە! نیگایەك هەموو مەتاعی دونیات، لە بیر دەباتەوە!

هاتم؛ تا لەسەر ئەژنۆ، لە خزمەتتدا، وانەی ئەوین بخوێنم، چ فەزڵێکی گەورەیە؛ گەیشتن بە دیداری ئوستادی دڵ! من ئەمەم بە خەو، بە ئاوات دەخواست!

شەوێ لەیلا بە مەجنونی، وەها وادەی تەماشا دا
دەبێ ڕۆژێ ببینی من، کە تۆ ڕێخەیتە ، دەشتی خەو
مەحوی

هاتم؛ تا چیدی، دڵم لە سەحرای تەنیاییدا، لە سەرما هەڵنەلەرزێ! هاتم؛ تا چیدی سۆمای چاوم، لە چاوەڕوانیدا نەتوێتەوە! هاتم؛ تا چیدی دەستەکانم، نەبن بە تەوقی ئەژنۆم! هاتم؛ بۆئەوەی نەمرم، هەناسە بدەم، بژیم.... ڕاستتر بڵێم.. هاتم؛ تا جارێکی دی، لەدایك ببمەوەو تامی ژیانی ڕاستەقینە بکەم!!

گەر دزێو بێ؛ دیمەنی ژینگە، ئەوین جوانی دەکا
خۆشەویستی، سەد برینت لێ بێ، دەرمانی دەکا
دەردو ژانە ژین، ئەگەر هیوایەکی تێدا نەبێ
گەر قەڵای دڵ ساردوسڕ بێ، ڕوو لە وێرانی دەکا-هێدی-

ئەو کاتەی باسی ئەوینی تۆ دەکەم، هەموو دنیا بۆنی تۆ دەگرێ،

دڵۆپێك لەو گوڵاوە بەسە بۆ گوڵاوپرژێنی هەموو دنیا، ئەوە عەبیری بەهەشتە، میسك و ڕێحانی فیردەوسە، من بەو عەبیرە خۆم شۆری، پاك بوومەوە، بەرزبوومەوە بۆ کەشکەشانی فەلەك، تەنها ئەوینی تۆ توانی من بشواتەوە، لە هەموو گوناهێك پاکم کاتەوە، هیچ مامۆستایەك نەیتوانی هێندەی چاوەکانت فێرم بکا، من قوتابی چاوەکانی تۆم، بۆیە کە دێمە حوزروت حەز ئەکەم تەنها تەماشای نێوچاوانت کەم، بۆم کرابا نەمدەهێشت پێڵوی چاوەکانت لێك بنێیت! تۆ بوویت سەرابت بۆ کردم بە دەریا، خەیاڵت بۆ کردم بە حەقیقەت!

ژیانت کردم بە خەونو خەونت بۆ کردم بە ژیان! تۆ بوویت بێ وشە، لەگەڵم دوایت، بێ دەرگا هاتیتە ژووری دڵم!

پێش ئـەوەی تەشریف بهێنیت، هەموو شوێنەکان تاریکبوون! هەموو تەمەن بە هەدەر دەگوزەرا! هەموو هیواکان زەردو ژاکاوبوون! لە ژێر هـەزاران پەڕەی کتێبدا بۆ تۆ دەگـەڕام... چاوەڕوانی کەسێك بووم بێت، دەست بکا بە گیرفانی دڵما! ببێتە شازادەی مەملەکەتەکەم، ئیمپراتۆری دڵم، ببێتە مێژووم، ئەمڕۆم، ئایندەم!

ئەدی چۆن هەموو عومرم ئاواتی دیداری تۆو حوزوری بەردەرگی شاهانەی تۆ نەبێ..

وإنّي لأهوَى النَّوْمَ فــي غَيْرِ حِينِـهِ،

لَعَلَّ لِقَاءً في المَنَامِ يَكُـونُ -قیس لبنی-

حەزدەکەم بە خەو، با کاتی خەویش نەبێ، بەڵکو دیداری تۆم لە نێو خەودا دەست کەوێ! بەڵام خەو کوا؟ وەکو مەحوی دەڵێ:

خــەو دەزانـــێ نـیـیـە، دەیـــوت: دەبـــنـــوو بـێـمـە خــەوت نـێـك بـەخـتـم بـە وەنـــەوزێ بـکـە، ئـەی بـەخـتـە مــەدەد